

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทาง
เพศสัมพันธ์ของนักศึกษาชายวิทยาลัยเทคนิค จังหวัดกาฬสินธุ์
EFFECTS OF THE LIFE SKILL PROGRAM
INPREVENTION OF SEXUALLY TRANSMITTED DISEASES
AMONG MALE STUDENTS IN TECHNICAL COLLEGE,
KALASIN PROVINCE

จุฬาพร ศรีบรรเทา

TH 0019537

30 ส.ค. 2556 เริ่มบริการ
324901 ๑4 พ.ย. 2556

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

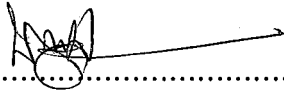
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตุลาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

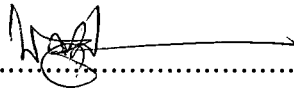
อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ จุฬพร ศรีบรรเทา ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
สาขารณศาสตรมหาบัณฑิต ของคณะสาขารณศาสตร มหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์

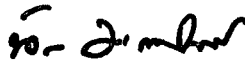

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.บุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธิ์)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.บุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธิ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นิภา มหารัษฎพงศ์)

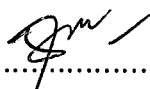

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ไพบุลย์ พงษ์แสงพันธ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศักดิภัทร พวงคต)

คณะสาขารณศาสตร อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรสาขารณศาสตรมหาบัณฑิต ของคณะสาขารณศาสตร มหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะสาขารณศาสตร
(รองศาสตราจารย์ ดร.วสุธร ตันวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.บุญธรรม
กิจปรีดาบริสุทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำแนวทางที่ถูกต้องตลอดจนแก้ไข
ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง
จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้ง
แนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ ยังได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์
วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้
ในการศึกษาทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่พวงเพชร เขตวัน รวมถึง นายอชิป ศรีบรรเทา
เด็กชายวร โชติ ศรีบรรเทาและเด็กชายทานธรรม ศรีบรรเทาที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนในทุก ๆ
ด้านในการศึกษาครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์นี้ ผู้ศึกษาขอบเป็นกตัญญูจดเวทิตาแด่บุพการี
บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและ
ประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

จุฬาพร ศรีบรรเทา

ตุลาคม 2555

54920100: ศ.ม. (สาธารณสุขศาสตร์)

คำสำคัญ : โปรแกรมสุขศึกษา/ การเสริมสร้างทักษะชีวิต/ การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์/ ความตระหนัก

จุฬาพร ศรีบรรเทา: ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาชายวิทยาลัยเทคนิค จังหวัดกาฬสินธุ์ (EFFECTS OF THE LIFE SKILL PROGRAM IN PREVENTION OF SEXUALLY TRANSMITTED DISEASES AMONG MALE STUDENTS IN TECHNICAL COLLEGE, KALASIN PROVINCE).

อาจารย์ที่ปรึกษา: ศาสตราจารย์เกียรติคุณบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, ค.ม., พธ.ด., 137 หน้า.

ปี พ.ศ. 2555.

ประเทศเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจสังคมมากขึ้น ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นก็มีมากและมีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย การศึกษานี้จึงต้องการประเมินผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชายวิทยาลัยเทคนิคจังหวัดกาฬสินธุ์ 60 คน จากแผนกเครื่องมือกล ชั้นปีที่ 1 สุ่มเข้ากลุ่มด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย กลุ่มละ 30 คน ข้อมูลเก็บด้วยการส่งแบบสอบถามให้ตอบในห้องเรียนตอนก่อนทดลอง หลังทดลองและติดตามผลหลังทดลอง 4 สัปดาห์ ข้อมูลวิเคราะห์ด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบผลภายในกลุ่มศึกษาใช้ Paired t-test และระหว่างกลุ่มศึกษาใช้ Independent t- test ผลการศึกษาพบว่า

หลังทดลองและติดตามผล นักศึกษากลุ่มทดลองมีความตระหนักในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เพิ่มขึ้นกว่าก่อนทดลอง และมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ($p < 0.001$) โดยมีขนาดของผลโปรแกรม 2.4 และ 2.3 ตามลำดับ และติดตามผลนักศึกษากลุ่มทดลอง มีความตระหนักเพิ่มขึ้น จากหลังทดลอง แต่เพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญ หลังทดลองและติดตามผล นักศึกษากลุ่มทดลองมีการปฏิบัติเชิงป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ดีขึ้นกว่าก่อนทดลองและดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ($p < 0.001$) โดยมีขนาดของผลโปรแกรม 1.2 และ 1.29 เท่าตามลำดับ และติดตามผลนักศึกษากลุ่มทดลองมีการปฏิบัติเชิงป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ลดลงกว่าหลังทดลอง แต่ลดลงอย่างไม่มีนัยสำคัญ นักศึกษากลุ่มทดลองพึงพอใจโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเฉลี่ยร้อยละ 91.1 ซึ่งมากกว่าร้อยละ 80 ($p < 0.001$) แสดงว่า โปรแกรมนี้ให้ผลดี ทำให้นักศึกษามีความตระหนักและการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ดีขึ้นฉะนั้นจึงควรส่งเสริมให้มีการนำโปรแกรมนี้ไปใช้สอนนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

54920100: M.P.H. (PUBLIC HEALTH)

KEYWORDS: HEALTH EDUCATION PROGRAM/ LIFE SKILL ENHANCEMENT/
DISEASE PREVENTION AND CONTROL/ AWARENESS

CHULAPORN SRIBUNTAO: EFFECTS OF THE LIFE SKILL PROGRAM IN
PREVENTION OF SEXUALLY TRANSMITTED DISEASES AMONG MALE STUDENTS
IN TECHNICAL COLLEGE, KALASIN PROVINCE. ADVISOR: PROF. BOONTHAM
KIJPREDARBORISUTHI, M.ED., Ph.D., 137 P. 2012.

Countries with a developed economy and society, the sexually transmitted diseases are problems in adolescence very serious and are likely to increase as well. This study was to evaluate the life skills program in prevention of sexually transmitted diseases among college students. The sample consisted of 60 male first year students in mechanical plant department of Kalasin technical college and to be selected into the group study by randomly as the experimental group and the comparison group of 30 students. Data were collected by sending a questionnaire to answer in the classroom at before, after and 4 weeks follow-up of treatment. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and compared the effects of program within group by paired t-test and between groups by the independent t-test. The results showed that:

After experiment and 4 weeks follow-up, students in the experimental group were aware of sexually transmitted disease prevention more than before and more than the comparison group ($p < 0.001$) with the effect size of the 2.4 and 2.3 times respectively. At the follow-up, students in the experimental group, there were an increasing awareness from after experiment, however the increase was not significant. After experiment and 4 weeks follow-up, students in the experimental group prevent sexually transmitted disease better than before and better than the comparison group ($p < 0.001$) with the effect size of the 1.20 and 1.29 times respectively. At the follow-up, students in the experimental group, there were a decreasing the sexually transmitted diseases lower than after the experiment but no significance. Students in the experimental group were satisfied this program 91.1 percent higher than average percentage of 80 ($p < 0.001$). Therefore, it should encourage better implementation of this program to teach students a wider range of vocational college.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
สมมติฐานในการศึกษา.....	3
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตการศึกษา.....	5
ข้อจำกัดของการศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
วัยรุ่นและพัฒนาการของวัยรุ่น.....	7
พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น.....	13
โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์.....	15
วิธีการสอนสุขศึกษา.....	19
แนวคิดและหลักการเสริมสร้างทักษะชีวิต.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	31
รูปแบบการศึกษา.....	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง.....	39
4 ผลการศึกษา.....	40
ข้อมูลทั่วไป.....	40
ความตระหนักต่อปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์.....	42
การปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์.....	47
ความพึงพอใจต่อโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกัน โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์.....	52
5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	56
สรุปผลการศึกษา.....	57
อภิปรายผล.....	58
ข้อเสนอแนะ.....	61
บรรณานุกรม.....	62
ภาคผนวก.....	66
ภาคผนวก ก.....	68
ภาคผนวก ข.....	81
ภาคผนวก ค.....	96
ภาคผนวก ง.....	102
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	137

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามข้อมูลทั่วไปและกลุ่มศึกษา.....	41
2	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามความตระหนัก ก่อนทดลอง ทดลองทันที ติดตามผล และกลุ่มศึกษา.....	43
3	ความตระหนักต่อปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาจำแนกตามก่อน ทดลอง หลังทดลอง ติดตามผลและกลุ่มศึกษา.....	43
4	ผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงความตระหนักหลังทดลองของนักศึกษาระหว่าง หลังทดลองกับก่อนทดลอง ติดตามผลกับก่อนทดลอง ติดตามผลกับหลัง ทดลองทันทีจำแนกตามกลุ่มศึกษา.....	44
5	ผลการเปรียบเทียบความตระหนักหลังทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่ม เปรียบเทียบ.....	46
6	ขนาดผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตต่อความตระหนักในการป้องกัน โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์.....	47
7	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามระดับการปฏิบัติก่อนทดลอง หลังทดลอง ติดตามผลและกลุ่มศึกษา.....	48
8	การปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เฉลี่ยของนักศึกษาจำแนกตาม ก่อนทดลอง หลังทดลอง ติดตามผลและกลุ่มศึกษา.....	48
9	ผลการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติหลังทดลองของนักศึกษาระหว่าง หลังทดลอง กับก่อนทดลอง ติดตามผลกับก่อนทดลอง ติดตามผลกับหลังทดลอง จำแนกตามกลุ่มศึกษา.....	49
10	ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติที่เพิ่มขึ้นของนักศึกษาหลังทดลองกับก่อนทดลอง ติดตามผลกับก่อนทดลอง ติดตามผลกับหลังทดลอง ระหว่างกลุ่มศึกษา.....	51
11	ขนาดผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตต่อการปฏิบัติในการป้องกัน โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์.....	52
12	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามระดับความพึงพอใจ.....	53
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของ นักศึกษาที่มีต่อโปรแกรม การเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์แต่ละด้านรวม.....	55

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามความตระหนักรายช้อก่อนทดลอง และกลุ่มศึกษา..... 103
15	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามความตระหนักรายช้อหลังทดลอง และกลุ่มศึกษา..... 108
16	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามความตระหนักรายช้อหลังติดตามผล และกลุ่มศึกษา..... 113
17	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามการปฏิบัติรายช้อกลุ่มทดลอง กับกลุ่มเปรียบเทียบ..... 119

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษาผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิต.....	4
2 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทักษะชีวิตกับกระบวนการเรียนรู้.....	27
3 กระบวนการและขั้นตอนการเลือกผู้ตัวอย่างนักศึกษาที่ใช้ในการทดลอง.....	32

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร ได้เข้ามามีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นซึ่งมีผลกระทบต่อสภาพทางด้านร่างกายและจิตใจเนื่องจากการแข่งขันสูงทั้งด้านการศึกษา เศรษฐกิจ มีความสับสนในการรับและเลือกใช้นิยาม ขาดจิตสำนึกที่ดี ขาดการควบคุมตนเอง รวมทั้งขาดจิตสำนึกในการรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ทำให้วัยรุ่นต้องปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิดความคับข้องใจและวิตกกังวล หากปล่อยไว้จะก่อปัญหารุนแรงต่อไป ประกอบกับวัยรุ่นเป็นวัยที่เปลี่ยนจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีการเปลี่ยนแปลงภายนอกร่างกาย ได้แก่ ความสูง ผิวหนัง รูปร่างหน้าตา การมีหน้าอก และการเปลี่ยนแปลงภายในร่างกาย ได้แก่ สมอภพพัฒนาเต็มที่ สอโรโมนเพศเริ่มทำงานพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงลักษณะ ทางกายรวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะพัฒนาการด้านอื่น ๆ ด้วย ได้แก่ สังคม อารมณ์ ค่านิยม ความสนใจ การแสวงหาเอกลักษณ์ ความสนใจเพศตรงข้ามวัยรุ่นต้องปรับตัวอย่างมากเพื่อสามารถดำเนินชีวิตต่อไปอย่างมีความสุขและพัฒนาตนเองเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีวิชาชีพเหมาะสมกับตนพร้อมที่จะดำเนินชีวิตครอบครัวต่อไปได้อย่างปลอดภัย ลักษณะพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะแตกต่างจากวัยเด็กอย่างชัดเจนถ้าวัยรุ่นเรียนรู้ไปอย่างไรก็จะมีพฤติกรรมติดตัวกลายเป็นนิสัยและบุคลิกภาพซึ่งจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ยากในภายหลัง วัยนี้จึงควรมีการเรียนรู้อย่างถูกต้องและมีสังคมสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อตนเองในอนาคตต่อไป (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2550)

แนวโน้มปัญหาทางเพศในวัยรุ่นทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ และสถาบันครอบครัวอ่อนแอลง ไม่สามารถทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนและสร้างค่านิยมที่ถูกต้องแก่เด็กและเยาวชนได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นปัญหาทางเพศจึงยังคงมีความรุนแรงอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2550) วัยรุ่นในปัจจุบันเผชิญกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงจากภายในตัวเองตามธรรมชาติ ที่ทำให้วัยรุ่นอยากรู้อยากเห็น มีความต้องการที่จะแสวงหาสิ่งใหม่ สนใจเรื่องเพศ สนใจเพศตรงข้าม มีความต้องการทางเพศ อยากลองเรื่องเพศ อีกทั้งสิ่งล่อลวงรอบ ๆ ตัว ไม่ว่าจะเป็นสถานบันเทิงที่มีเครื่องดืมของมีนเมาและมีจำนวนมากขึ้น ประกอบกับการมีสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศมากมาย ตลอดจนการมีเพื่อนชักชวนให้เรียนรู้เรื่องเพศที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็น

แรงผลักดันให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนหากวัยรุ่นมีทักษะที่จะใช้จัดการปัญหาและแรงกดดันรอบ ๆ ตัวที่เกี่ยวกับเรื่องเพศดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม ก็จะทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม ไม่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ที่อาจจะนำไปสู่ปัญหาการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ซึ่งวัยรุ่นจำเป็นต้องมีทักษะบางประการเพื่อป้องกันตนเองไม่ให้ตกอยู่ในสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยและไม่คาดคิด

ทักษะชีวิต คือความสามารถขั้นพื้นฐานของบุคคลในการปรับตัวและเลือกทางเดินชีวิตที่เหมาะสมในการเผชิญปัญหาต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถพัฒนาขึ้นจากประสบการณ์องค์การอนามัยโลก WHO กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิตซึ่งประกอบด้วย ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะความตระหนักรู้ในตนเอง ทักษะความเห็นใจผู้อื่น ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการจัดการอารมณ์และทักษะการจัดการกับความเครียด จากแนวคิดทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลก (WHO) กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ได้เปลี่ยนองค์ประกอบของทักษะชีวิตเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคม ไทย โดยจัด ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะความคิดสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบรวมของทักษะทุกองค์ประกอบ และเพิ่มทักษะชีวิตอีก 1 คู่ คือ ทักษะความภูมิใจในตนเอง และทักษะความรับผิดชอบต่อสังคมหากวัยรุ่นมีทักษะชีวิตที่เหมาะสม จะทำให้วัยรุ่นหาทางออกของปัญหาได้ถูกต้องจากผลการศึกษาข้อมูล (วัชรพล วิวรรณ เก่าวพันธ์, 2552) ได้ทำการศึกษาการประยุกต์ใช้ทักษะชีวิตร่วมกับทฤษฎีความสามารถตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ในนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น โดยกลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมให้ความรู้การระดมสมองเกมการสาธิตบทบาทสมมติพบว่าภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนและค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านความรู้เรื่องโรคเอดส์ความตระหนักรู้ในตนเองทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณทักษะการปฏิเสธทักษะการตัดสินใจการรับรู้ความสามารถเพื่อป้องกันโรคเอดส์สูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมปีที่ 6 โรงเรียน แห่งหนึ่ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน พบว่านักเรียนมีความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ร้อยละ 42.22 ความรู้เรื่องพฤติกรรมสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ ร้อยละ 80 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการตัดสินใจ ร้อยละ 53.33 ทักษะการสร้างสัมพันธภาพและการปฏิเสธ ร้อยละ 25.5 (อัญชลี ภูมิจันทร์, 2553) ซึ่งถือว่าค่อนข้างน้อย

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นความสำคัญของทักษะชีวิตที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาพฤติกรรมป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นโดยการใช้โปรแกรมเสริมสร้างทักษะ

ชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาชายวิทยาลัยเทคนิค จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยประยุกต์ใช้แนวคิดทักษะชีวิตของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้และทักษะเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อเป็นหลักให้นักศึกษามีศักยภาพที่สามารถเผชิญกับปัญหาและมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

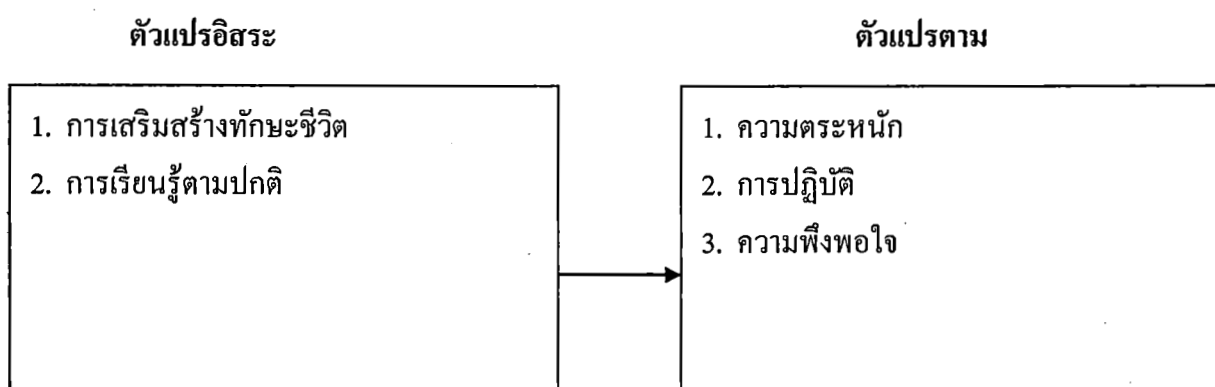
การศึกษารั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความตระหนักต่อปัญหาการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาชายวิทยาลัยเทคนิค จังหวัดกาฬสินธุ์ในกลุ่มทดลองระหว่าง
 - 1.1 หลังทดลองกับก่อนทดลอง
 - 1.2 ติดตามผลกับก่อนทดลอง
 - 1.3 ติดตามผลกับหลังทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความตระหนักต่อปัญหาการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชาย วิทยาลัยเทคนิค จังหวัดกาฬสินธุ์ หลังทดลองและติดตามผล ระหว่างนักศึกษากลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ
3. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาชายวิทยาลัยเทคนิค จังหวัดกาฬสินธุ์ในกลุ่มทดลองระหว่าง
 - 3.1 หลังทดลองกับก่อนทดลอง
 - 3.2 ติดตามผลกับก่อนทดลอง
 - 3.3 ติดตามผลกับหลังทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชายวิทยาลัยเทคนิค จังหวัดกาฬสินธุ์ หลังทดลองและติดตามผล ระหว่างนักศึกษากลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ
5. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชาย วิทยาลัยเทคนิค จังหวัดกาฬสินธุ์ ในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิต

สมมติฐานในการศึกษา

1. นักศึกษาชายในกลุ่มทดลองจะมีความตระหนักต่อปัญหาการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หลังทดลอง และติดตามผลมากกว่าก่อนทดลอง และมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ
2. นักศึกษาชายในกลุ่มทดลองจะมีการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หลังทดลอง และติดตามผลมากกว่าก่อนทดลอง และมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ
3. นักศึกษาชายในกลุ่มทดลองจะมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้นักศึกษามีทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และป้องกันและไม่เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ อันจะทำให้อัตราการป่วยเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในนักศึกษาและวัยรุ่นลดลง
2. ได้รูปแบบการสอนสุขศึกษาในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาระดับวิทยาลัยเทคนิค เพื่อใช้เป็นแนวทางให้อาจารย์ที่สอนนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคและนักวิชาการสาธารณสุขได้ใช้ในการสอนและการให้สุขศึกษาที่เน้นทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
3. เป็นแนวทางในการศึกษาและประเมินผลของโปรแกรมการสอนสุขศึกษาต่อไป

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ใช้ทักษะชีวิตตามแนวคิดของกรมสุขภาพจิต (2543) โดยประยุกต์มา 4 ทักษะ ได้แก่ การจัดการกับอารมณ์ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา รูปแบบการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้หลายวิธีผสมกัน ประกอบด้วย การแสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่ม การวิเคราะห์สถานการณ์จำลอง เล่นเกม และการระดมสมอง ผลของโปรแกรมศึกษาเฉพาะความตระหนักต่อปัญหาการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และความพึงพอใจต่อโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตที่สร้างขึ้น

ข้อจำกัดของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาในสภาพจริงที่ไม่สามารถควบคุมตัวแปรภายนอกทำไม่ได้ไม่หมดโดยเฉพาะการสื่อสารมวลชนมีการให้ข้อมูลข่าวสารเป็นประจำและมีการจัดรณรงค์ให้ความรู้เรื่องโรคทางเพศสัมพันธ์จึงอาจมีผลต่อการรับรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคทางเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาได้บ้าง

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาชายที่กำลังศึกษาในวิทยาลัยเทคนิค จังหวัดกาฬสินธุ์

โปรแกรม หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ประกอบด้วย โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิต กับการเรียนรู้ตามปกติ

โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิต หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้นักศึกษา ประกอบด้วย การแสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่ม การวิเคราะห์สถานการณ์จำลอง การเล่นเกม และการระดมสมองที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น

การเรียนรู้ตามปกติ หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิค จังหวัดกาฬสินธุ์ที่ได้จัดให้นักศึกษาได้เรียนรู้ตามปกติ

ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถในการปรับตัว เลือกทางเดินชีวิต และการแก้ไขปัญหา เพื่อเตรียมความพร้อมในอนาคต ในเรื่อง การจัดการกับอารมณ์ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การตัดสินใจ และทักษะการแก้ปัญหา

โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หมายถึง โรคที่สามารถติดต่อคนต่อคนได้ด้วยการมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ โรคเอดส์ โรคซิฟิลิส หนองใน หนองในเทียม แผลริมอ่อน หูดหงอนไก่ เริม หิด โលน

การป้องกันโรค หมายถึง การมีความตระหนักและมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติในการป้องกันไม่ให้ป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้แก่ การควบคุมอารมณ์เพศ การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ และการใช้ถุงยางอนามัย

ความตระหนัก หมายถึง การเห็นประโยชน์ โทษ หรือความสำคัญในการป้องกันหรือไม่ป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

การปฏิบัติ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติในการป้องกันไม่ให้ป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ทำทีในเชิงบวกหรือลบต่อเนื้อหา วิธีการสอน ผู้สอน สื่อการสอน และระยะเวลาในการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ก่อนทดลอง หมายถึง การวัดหรือประเมินความตระหนัก และการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ก่อนให้นักศึกษาทำกิจกรรมตามโปรแกรม

หลังทดลอง หมายถึง การวัด หรือประเมินความตระหนัก และการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หลังให้นักศึกษาทำกิจกรรมตามโปรแกรมเสร็จทันทีในวันนั้น

ติดตามผล หมายถึง การติดตามผลความตระหนักและการปฏิบัติที่คงเหลือหลังจากนักศึกษาทำกิจกรรมตามโปรแกรมไปแล้ว 4 สัปดาห์

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคชายจังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งจากหนังสือ ตำราวิชาการ และอินเทอร์เน็ต ได้สรุปเนื้อหาและเรียบเรียงตามลำดับ ดังนี้

1. วัยรุ่นและการพัฒนาการของวัยรุ่น
2. พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น
3. โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
4. วิธีการสอนสุขศึกษา
5. แนวคิดและหลักการเสริมสร้างทักษะชีวิต
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัยรุ่นและการพัฒนาการของวัยรุ่น

วัยรุ่น ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Adolescence” มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน ว่า “Adolescere” ซึ่งมีความหมายว่า “การเจริญเข้าสู่ภาวะ” โดยมีนิยามของคำว่า วัยรุ่น หมายถึง เป็นวัยที่เชื่อมต่อระหว่างความเป็นเด็กและผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาเป็นระยะที่ต้องมีการปรับตัวและปรับพฤติกรรมแบบเด็กไปสู่การมีพฤติกรรมแบบผู้ใหญ่ตามที่สังคมยอมรับภายในกรอบของวัฒนธรรมของแต่ละสังคม วัยรุ่นจะเจริญเติบโตไปสู่การบรรลุภาวะด้านร่างกาย อารมณ์และสังคม (Santrock, 1998, p. 24; Dusek, 1987, p. 5)

1. ระยะเวลาของวัยรุ่น องค์การอนามัยโลก (กรมสุขภาพจิต, 2547) ได้แบ่งวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ คือ

1.1 วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescent) อายุระหว่าง 10-15 ปี มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายอย่างรวดเร็ว

1.2 วัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescent) อายุระหว่าง 16-19 เป็นระยะที่ต้องเริ่มไม่ไหวง่ายเพื่อนมีอิทธิพลสูง เริ่มสนใจเพศตรงข้าม การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเริ่มสมบูรณ์ขึ้น เริ่มทดลองเกี่ยวกับเรื่องเพศ

1.3 วัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescent) อายุระหว่าง 20-24 รู้จักบทบาทของตนเอง มีอิสระในการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ค่อนข้างยอมรับการให้คำแนะนำได้ง่ายกว่าวัยตอนต้น

2. ความต้องการของวัยรุ่น ได้กำหนดความต้องการของวัยรุ่นไว้ ดังนี้

2.1 ความต้องการด้านความรัก วัยรุ่นนั้นเป็นวัยที่ต้องการความรักจากบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ครู และเพื่อนทั้งเพศเดียวกัน และต่างเพศ ซึ่งเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจที่มั่นคง ไม่มั่นใจในตนเอง จึงต้องการให้บุคคลอื่นรักและสนใจตัวเองมากขึ้น

2.2 ความต้องการความเป็นอิสระมากขึ้น โดยวัยรุ่นจะต้องการที่จะเป็นตัวเอง ต้องการตัดสินใจวางแผนและวางโครงการของชีวิต รวมทั้งต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ เช่น ต้องการคบเพื่อนใหม่ ๆ และทดลองทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการค้นหาความเป็นตน

2.3 ความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม วัยรุ่นเป็นวัยที่ก้าวจากวัยเด็กมาสู่ความเป็นผู้ใหญ่ มีความสนใจสังคมมากขึ้น ต้องการให้สังคมยอมรับหรือชมเชย ต้องการชื่อเสียงความเด่นดัง และต้องการรับผิดชอบในกิจกรรมบางอย่างเพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อสังคม

2.4 ความต้องการมีอนาคต ต้องการมีความสำเร็จ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มสนใจอาชีพต่าง ๆ ต้องการรับผิดชอบ พึ่งตนเอง มีจุดมุ่งหมายในอนาคตและมีการวางแผนว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะประกอบอาชีพอะไร

2.5 ความต้องการอยากรู้และอยากทดลองเกี่ยวกับเรื่องเพศ วัยรุ่นจะมีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ และเพื่อนต่างเพศ และต้องการความรู้ความเข้าใจทางเพศอย่างถูกต้อง ถ้าถูกกีดกันจะแสดงออกทางอ้อมโดยการปิดบังหรือโดยการหาความรู้อย่างไม่ถูกวิธี นอกจากความสนใจแล้ววัยรุ่นยังต้องการทดลองเกี่ยวกับเรื่องเพศด้วย เพราะเป็นวัยที่มีความสนใจเพื่อนต่างเพศ มีความรักแบบหลงใหล ใฝ่ฝัน และเป็นความรักแบบรุนแรง ไม่ค่อยมีเหตุผล นอกจากนี้ความต้องการทางเพศที่เกิดขึ้นในระยะนี้ เกิดเนื่องจากต่อมต่าง ๆ ภายในร่างกายของวัยรุ่นกำลังทำงานอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะต่อมเพศที่ผลิตฮอร์โมนออกมาเพื่อควบคุมการเจริญถึงขั้นมีวุฒิภาวะทางเพศทำให้วัยรุ่นพยายามหาทางออกเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง ดังนั้นผู้ใหญ่จึงควรที่จะอธิบายเรื่องเกี่ยวกับเพศตรงข้ามให้วัยรุ่นเข้าใจ เพราะการปกปิดอาจทำให้เด็กที่มีความอยากรู้อยากเห็นพยายามทดลองหาความจริงด้วยตนเองซึ่งอาจจะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ได้

3. พัฒนาการของวัยรุ่น วัยรุ่น จะเกิดขึ้นเมื่อเด็กย่างอายุประมาณ 12-13 ปี เพศหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเพศชายประมาณ 2 ปี และจะเกิดการพัฒนาไปจนถึงอายุประมาณ 18 ปี จึงจะเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ โดยจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 พัฒนาการทางร่างกาย (Physical Development) ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทั่วไป และการเปลี่ยนแปลงทางเพศ เนื่องจากวัยนี้ มีการสร้างและหลั่งฮอร์โมนเพศ (Sex Hormones) และฮอร์โมนของการเจริญเติบโต (Growth Hormone) อย่างมากและรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย (Physical Changes) ร่างกายจะเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว แขนขาจะยาวขึ้น ก่อนจะเห็นการเปลี่ยนแปลงอื่นประมาณ 2 ปี เพศหญิงจะไขมันมากกว่าชายที่มีกล้ามเนื้อ มากกว่า ทำให้เพศชายแข็งแรงกว่าการเปลี่ยนแปลงทางเพศ (Sexual Changes) สิ่งที่ได้เห็นได้ชัดเจนคือวัยรุ่นชายจะเป็นหนุ่มขึ้น นมขึ้นพาน (ห้วนนมโตขึ้นเล็กน้อย กดเจ็บ) เสียงแตก หนวดเคราขึ้น และเริ่มมีฝันเปียก (Nocturnal Ejaculation - การหลั่งน้ำอสุจิในขณะที่หลับและฝันเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ) การเกิดฝันเปียกครั้งแรกเป็นสัญญาณของการเข้าสู่วัยรุ่นของเพศชาย ส่วนวัยรุ่นหญิงจะเป็นสาวขึ้น คือ เต้านมมีขนาดโตขึ้น ไขมันที่เพิ่มขึ้นจะทำให้รูปร่างมีทรวดทรง สะโพกผายออก และเริ่มมีประจำเดือนครั้งแรก (Menarche) การมีประจำเดือนครั้งแรก เป็นสัญญาณบอกการเข้าสู่วัยรุ่นในหญิง ทั้งสองเพศจะมีการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศ ซึ่งจะมียีนขนาดโตขึ้น และเปลี่ยนเป็นแบบผู้ใหญ่ มีขนขึ้นบริเวณอวัยวะเพศ มีกลิ่นตัว มีสิ่วขึ้น

3.2 พัฒนาการทางจิตใจ (Psychological Development) วัยนี้สติปัญญาจะพัฒนาสูงขึ้น จนมีความคิดเป็นแบบรูปธรรม (Jean Piaget ใช้คำอธิบายว่า Formal Operation ซึ่งมีความหมายถึงความสามารถเรียนรู้ เข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ลึกซึ้งขึ้นแบบ Abstract Thinking) มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ สิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้นตามลำดับจนเมื่อพ้นวัยรุ่นแล้ว จะมีความสามารถทางสติปัญญาได้เหมือนผู้ใหญ่ แต่ในช่วงระหว่างวัยรุ่นนี้ ยังอาจขาดความยังคิด มีความหุนหันพลันแล่น ขาดการไตร่ตรองให้รอบคอบความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self Awareness) วัยนี้จะเริ่มมีความสามารถในการรับรู้ตนเอง ด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.2.1 เอกลักษณ์ (Identity) วัยรุ่นจะเริ่มแสดงออกถึงสิ่งตนเองชอบ สิ่งที่ตนเองถนัด ซึ่งจะแสดงถึงความเป็นตัวตนของเขาที่โดดเด่น ได้แก่ วิชาที่เขาชอบเรียน กีฬาที่ชอบเล่น งานอดิเรก การใช้เวลาว่างให้เกิดความเพลิดเพลิน กลุ่มเพื่อนที่ชอบและสนิทสนมด้วย โดยเฉพาะจะเลือกคบคนที่มีส่วนคล้ายคลึงกัน หรือเข้ากันได้ และจะเกิดการเรียนรู้และถ่ายทอดแบบอย่างจากกลุ่มเพื่อนนี้เอง ทั้งแนวคิด ค่านิยม ระบบจริยธรรม การแสดงออกและการแก้ปัญหาในชีวิต จนสิ่งเหล่านี้กลายเป็นเอกลักษณ์ของตน และกลายเป็นบุคลิกภาพนั่นเอง สิ่งที่ได้แสดงถึงเอกลักษณ์ตนเองยังมีอีกหลายด้าน ได้แก่ เอกลักษณ์ทางเพศ (Sexual Identity and Sexual Orientation) แฟชั่น ดารา

นักร้อง การแต่งกาย ทางความเชื่อในศาสนา อาชีพ คติประจำใจ เป้าหมายในการดำเนินชีวิต (Erik Erikson อธิบายว่าวัยรุ่นจะเกิดเอกลักษณ์ของคนในวัยนี้ ถ้าไม่เกิดจะมีความสับสนในตนเอง Identity VS Role confusion)

3.2.2 ภาพลักษณ์ของตนเอง (Self Image) คือการมองภาพของตนเอง ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ หน้าตา รูปร่าง ความสวยความหล่อ ความพิการ ข้อดีข้อด้อยทางร่างกายของตนเอง วัยรุ่นจะสนใจหรือ ให้ความสนใจกับรูปร่าง ผิวพรรณมากกว่าวัยอื่น ๆ ถ้าตัวมีข้อด้อยกว่าคนอื่นก็จะเกิดความอับอาย

3.2.3 ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น (Acceptance) วัยนี้ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนอย่างมาก การได้รับการยอมรับจะช่วยให้เกิดความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย เห็นคุณค่าของตนเอง มั่นใจตนเอง วัยนี้จึงมักอยากเด่นอยากดัง อยากให้มีคนรู้จักมาก ๆ

3.2.4 ความภาคภูมิใจตนเอง (Self Esteem) เกิดจากการที่ตนเองเป็นที่ยอมรับของเพื่อนและคนอื่น ๆ ได้ รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า เป็นคนดีและมีประโยชน์แก่ผู้อื่นได้ ทำอะไรได้สำเร็จ

3.2.5 ความเป็นตัวของตัวเอง (Independent) วัยนี้จะรักอิสระ เสรีภาพ ไม่ค่อยชอบอยู่ในกฎเกณฑ์กติกาใด ๆ ชอบคิดเอง ทำเอง พึ่งตัวเอง เชื่อความคิดตนเอง มีปฏิกิริยาตอบโต้ผู้ใหญ่ว่าที่บงคับสูง ความอยากรู้อยากเห็นอยากลองจะมีสูงสุดในวัยนี้ ทำให้อาจเกิดพฤติกรรมเสี่ยงได้ง่ายถ้าวัยรุ่นขาดการยั้งคิดที่ดี การได้ทำอะไรด้วยตนเอง และทำได้สำเร็จจะช่วยให้วัยรุ่นมีความมั่นใจในตนเอง (Self Confidence)

3.2.6 การควบคุมตนเอง (Self Control) วัยนี้จะเรียนรู้ที่จะควบคุมความคิด การรู้จักยั้งคิด การคิดให้เป็นระบบ เพื่อให้สามารถใช้ความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ อยู่ร่วมกับผู้อื่น

3.2.7 อารมณ์ (Mood) อารมณ์จะปั่นป่วน เปลี่ยนแปลงง่าย หงุดหงิดง่าย เครียดง่าย โกรธง่าย อาจเกิดอารมณ์ซึมเศร้าโดยไม่มีสาเหตุได้ง่าย อารมณ์ที่ไม่ดีเหล่านี้อาจทำให้เกิดพฤติกรรมเกรี้ยว ก้าวร้าว มีผลต่อการเรียนและการดำเนินชีวิต ในวัยรุ่นตอนต้น การควบคุมอารมณ์ยังไม่ค่อยดีนัก บางครั้งยังทำอะไรตามอารมณ์ตัวเองอยู่บ้าง แต่จะค่อย ๆ ดีขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น อารมณ์เพศวัยนี้จะมีมาก ทำให้มีความสนใจเรื่องทางเพศ หรือมีพฤติกรรมทางเพศ เช่น การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องปกติในวัยนี้ แต่พฤติกรรมบางอย่างอาจเป็นปัญหา เช่น เบี่ยงเบนทางเพศ กามวิปริต หรือการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

3.2.8 จริยธรรม (Moral Development) วัยนี้จะมีความคิดเชิงอุดมคติสูง (Idealism) เพราะเขาจะแยกแยะความผิดชอบชั่วดีได้แล้ว มีระบบมโนธรรมของตนเอง ต้องการให้เกิดความถูกต้อง ความชอบธรรมในสังคม ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ต้องการเป็นคนดี เป็นที่ชื่นชมของผู้อื่น

และจะรู้สึกอึดอัดกับข้อใจกับความไม่ถูกต้องในสังคม หรือในบ้าน แม้แต่พ่อแม่ของตนเองเขาก็เริ่มรู้สึกว่าไม่ได้ดีสมบูรณ์แบบเหมือนเมื่อก่อนอีกต่อไปแล้ว บางครั้งเขาจะแสดงออกวิพากษ์วิจารณ์พ่อแม่หรือ ครูอาจารย์ตรง ๆ อย่างรุนแรง การต่อต้าน ประท้วงจึงเกิดได้บ่อยในวัยนี้ เมื่อวัยรุ่นเห็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง หรือมีการเอาเปรียบ เบียดเบียน ความไม่เสมอภาคกัน ในวัยรุ่นตอนต้นการควบคุมตนเองอาจยังไม่ดีนัก แต่เมื่อพ้นวัยรุ่นนี้ไป การควบคุมตนเองจะดีขึ้น จนเป็นระบบจริยธรรมที่สมบูรณ์แบบเหมือนผู้ใหญ่

3.3 พัฒนาการทางสังคม (Social Development) วัยนี้จะเริ่มห่างจากทางบ้าน ไม่ค่อยสนิทสนมคลุกคลีกับพ่อแม่พี่น้องเหมือนเดิม แต่จะสนใจเพื่อนมากกว่า จะใช้เวลากับเพื่อนนาน ๆ มีกิจกรรมนอกบ้านมาก ไม่อยากไปไหนกับทางบ้าน เริ่มมีความสนใจเพศตรงข้าม สนใจสังคม สิ่งแวดล้อม ปรับตัวเองให้เข้ากับกฎเกณฑ์กติกาของกลุ่ม ของสังคมได้ดีขึ้น มีความสามารถในการทักษะสังคม การสื่อสารเจรจา การแก้ปัญหา การประนีประนอม การยืดหยุ่น โอนอ่อนผ่อนตามกัน และการทำงานร่วมกับผู้อื่น พัฒนาการทางสังคมที่ดีจะเป็นพื้นฐานมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และบุคลิกภาพที่ดี การเรียนรู้สังคมจะช่วยให้ตนเองหาแนวทางการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตนเอง เลือกวิชาชีพที่เหมาะสมกับตน และมีสังคมสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อตนเองในอนาคตต่อไป

4. ปัญหาพฤติกรรมในวัยรุ่น ปัญหาที่พบได้บ่อยในวัยรุ่น มี ดังนี้

4.1 ปัญหาความสัมพันธ์กับพ่อแม่ วัยนี้จะแสดงพฤติกรรมที่แสดงความเป็นตัวของตัวเองค่อนข้างมาก การพูดจาไม่ค่อยเรียบร้อย อารมณ์แปรปรวนเปลี่ยนแปลงง่าย ความรับผิดชอบขึ้น ๆ ลง ๆ เอาแต่ใจตัวเอง ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครูอาจารย์หงุดหงิดไม่พอใจได้มาก ๆ ถ้าใช้วิธีการจัดการไม่ถูกต้อง เช่น ใช้วิธีดุด่าว่ากล่าว ตำหนิ หรือลงโทษรุนแรง จะเกิดปฏิกิริยาต่อต้านเป็นอารมณ์ต่อกัน ไม่ได้ช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมวัยรุ่น วิธีการจัดการกับปัญหาพฤติกรรมเหล่านี้เริ่มต้นจากการทำความเข้าใจความต้องการของวัยรุ่น มีการตอบสนองโดยประนีประนอมยืดหยุ่น แต่ก็ยังคงมีขอบเขตพอสมควร พยายามจูงใจให้ร่วมมือมากกว่าการบังคับกันตรง ๆ หรือรุนแรง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีไว้ก่อน อย่าหงุดหงิดกับพฤติกรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ

4.2 ปัญหาการใช้สารเสพติด (Substance use Disorders) ตามธรรมชาติของวัยรุ่นจะมีความอยากรู้อยากเห็นอยากลองมาก ถ้าขาดการยับยั้งชั่งใจด้วย การที่อยู่ในกลุ่มที่ใช้สารเสพติด หรือเพื่อนใช้สารเสพติด จะมีการชักชวนให้ใช้ร่วมกัน บางคนไม่กล้าปฏิเสธเพื่อน บางคนใช้เพื่อให้เหมือนเพื่อน ๆ เมื่อลองแล้วเกิดความพอใจก็จะติดได้ง่าย

4.3 ปัญหาทางเพศ (Sexual Problems)

4.3.1 พฤติกรรมรักร่วมเพศ (Homosexuality) เป็นพฤติกรรมที่จะทำให้เกิดปัญหาตามมาได้มาก คนที่เป็นรักร่วมเพศมักจะเจอปัญหาในการดำเนินชีวิตได้มากกว่าคนทั่วไป

ในบางสังคมมีการต่อต้านพฤติกรรมรักร่วมเพศ มีการรังเกียจ ล้อเลียน ไม่ยอมรับ บางประเทศมีกฎหมายลงโทษการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างเพศเดียวกันเอง รักร่วมเพศ คือพฤติกรรมที่พึงพอใจทางเพศกับเพศเดียวกัน อาจมีการแสดงออกภายนอกให้เห็นชัดเจนหรือไม่ก็ได้ การรักษาผู้ที่เป็นรักร่วมเพศ มักไม่ได้ผล เนื่องจากผู้ที่เป็นรักร่วมเพศมักจะพอใจในลักษณะแบบนี้อยู่แล้ว การช่วยเหลือทำได้โดยการให้คำปรึกษาผู้ที่เป็นพ่อแม่ และผู้ป่วย เพื่อให้ปรับตัวได้ ไม่รังเกียจลูกที่เป็นแบบนี้ และผู้ป่วยแสดงออกเหมาะสม ไม่มากเกินไปจนมีการรังเกียจต่อต้านจากคนใกล้ชิด การป้องกันภาวะรักร่วมเพศ ทำได้โดยการส่งเสริม

4.3.2 การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง (Masturbation) ในวัยรุ่นการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองเป็นพฤติกรรมปกติ ไม่มีอันตราย ไม่มีผลเสียต่อร่างกายหรือจิตใจ การทำไม่ควรหมกมุ่นมากจนเป็นปัญหาต่อการใช้เวลาที่ควรทำ หรือทำให้ขาดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์วามสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่เพศเดียวกับเด็ก เพื่อให้มีการถ่ายทอดแบบอย่างทางเพศจากพ่อหรือแม่เพศเดียวกับเด็กการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง (Masturbation) ในวัยรุ่นการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองเป็นพฤติกรรมปกติ ไม่มีอันตราย ไม่มีผลเสียต่อร่างกายหรือจิตใจ การทำไม่ควรหมกมุ่นมากจนเป็นปัญหาต่อการใช้เวลาที่ควรทำ หรือทำให้ขาดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์

4.3.3 การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น (Sexual Relationship) มักเกิดจากวัยรุ่นที่ขาดการยับยั้งชั่งใจ หรือมีปัญหาทางอารมณ์ และใช้เพศสัมพันธ์เป็นการทดแทน เพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นมักไม่ได้ยังคิดให้รอบคอบ ขาดการไตร่ตรอง ทำตามอารมณ์เพศ หรืออยู่ภายใต้ฤทธิ์ของสารเสพติด ทำให้เกิดปัญหาการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ การทำแท้ง การเลี้ยงลูกที่ไม่ถูกต้อง ปัญหาครอบครัว และกลายเป็นปัญหาสังคมในที่สุด

4.3.4 ปัญหาบุคลิกภาพ (Personality Problems) วัยรุ่นจะเป็นวัยที่มีพัฒนาการของบุคลิกภาพอย่างชัดเจน ทั้งนิสัยใจคอ การคิด การกระทำ จะเป็นรูปแบบที่สม่ำเสมอ จนสามารถคาดการณ์ได้ว่าในเหตุการณ์แบบนี้ เขาจะแสดงออกอย่างไร ถ้าการเรียนรู้ที่ผ่านมาดี วัยรุ่นจะมีบุคลิกภาพดีด้วย แต่ในทางตรงข้าม ถ้ามีปัญหาในชีวิต หรือเรียนรู้แบบผิด ๆ จะกลายเป็นบุคลิกภาพที่เป็นปัญหา ปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้น้อย เอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง และจะติดตัวไปตลอดชีวิต ถ้าเป็นปัญหามาก ๆ เรียกว่าบุคลิกภาพผิดปกติ (Personality Disorders)

4.3.5 ความประพฤติดผิดปกติ (Conduct Disorder) คือ โรคที่มีปัญหาพฤติกรรมกลุ่มที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน โดยตนเองพอใจ ได้แก่ การละเมิดสิทธิผู้อื่น การขโมย น้อยโง่ ดื้อซิ่ง วังจวน ทำร้ายผู้อื่น ทำลายข้าวของ เกร หรือละเมิดกฎหมายของหมู่คณะหรือสังคม การหนีเรียน ไม่กลับบ้าน หนีเที่ยว โกหก หลอกหลวง ล่วงเกินทางเพศ การใช้สารเสพติด อาการดังกล่าวนี้มักจะเกิดขึ้นต่อเนื่องมานานพอสมควร สัมพันธ์กับปัญหาในครอบครัว การเลี้ยงดู ปัญหาอารมณ์

พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น (Adolescent Sexual Behaviors)

พฤติกรรมทางเพศ หมายถึง การกระทำ หรือ การปฏิบัติตนที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องเพศโดยครอบคลุมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออกภายนอก คือ พฤติกรรมที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมทางเพศ จะสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ปัจจัย คือ ครอบครัว เพื่อน สังคม และ วัฒนธรรม

1. **อิทธิพลของครอบครัว** ครอบครัวเป็นสถาบันแห่งแรกที่อบรมทางด้านจิตใจและปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพให้แก่เด็ก ครอบครัวจึงมี อิทธิพลต่อพฤติกรรมต่าง ๆ รวมทั้งพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นด้วย

2. **อิทธิพลของเพื่อน** การคบเพื่อนมีความสำคัญและจำเป็นต่อชีวิตของวัยรุ่นเพราะเพื่อนจะมีอิทธิพลในเรื่องความคิดความเชื่อตลอดจนให้คำปรึกษา หรือแนะนำในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งพฤติกรรมทางเพศ และอาจชักจูงไปในทาง ที่ดีและไม่ดี ดังนั้นการเลือกคบ เพื่อนที่ดีจะช่วยแนะนำเรื่องพฤติกรรมทางเพศในทางที่เหมาะสม

3. **อิทธิพลของสังคม** อิทธิพลของสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศ มีดังนี้

3.1 สถานภาพทางสังคม สถานภาพทางสังคมไทยปัจจุบันมีความเหลื่อมล้ำและช่องว่างทางฐานะทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้นนับตั้งแต่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ.ทำให้มีภาวะคนตกงานช่องว่างระหว่างหารายได้ที่ได้รับระหว่างคนรวยและคนจนมีมากขึ้น การประกอบอาชีพบางอย่างจึงก่อให้เกิดพฤติกรรมทางเพศที่เสีย

3.2 สื่อมวลชน สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อกระแสแนวคิดและทัศนคติทางความเคลื่อนไหวในสังคมการเสนอข่าวเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในทางที่เสื่อมเสีย เช่น การถูกข่มขืนที่ลงภาพผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออย่างชัดเจน พร้อมบอกรายละเอียด ต่าง ๆ ของการกระทำ

3.3 อิทธิพลของวัฒนธรรม วัฒนธรรมหมายถึงวิถีการดำเนินชีวิตที่คนสร้างขึ้นและปฏิบัติสืบทอดกันมา โดยการถ่ายทอดไปสู่สมาชิก รุ่นต่อไป วัฒนธรรมจึงเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่สังคมสร้างขึ้นเพื่อช่วยให้มนุษย์สามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน ในสังคมโดยมีความเชื่อทางศาสนาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญมากของวัฒนธรรม

2. **ค่านิยมทางเพศ** ในประเทศไทย มีความเป็นไทย มีขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวโดยเฉพาะค่านิยมในเรื่องเพศ ซึ่งมีมุมมองได้ 2 ทาง ดังนี้คือ

2.1 ค่านิยมทางเพศในเรื่องที่ไม่ถูกต้องสำหรับคนไทย ได้แก่ การไม่เผยแพร่ความจริงในเรื่องเพศหรือการไม่ให้ความรู้เรื่องเพศแก่ บุตรหลาน โดยคิดว่าเป็นเรื่องหยาบคาย หรือน่าอาย การไม่สนับสนุนหรือส่งเสริมให้บุคคลในสังคมพูดคุยกันในเรื่องเพศอย่างเปิดเผย การยกย่องให้เพศชายเป็นใหญ่กว่าเพศหญิง การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสโดยถือว่าเพศชายไม่ผิด ค่านิยม

เหล่านี้ทำให้บุคคลในสังคมมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องรวมทั้งมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ถูกต้อง เช่น ารเอาเปรียบเพศตรงกันข้ามเมื่อมีโอกาศ ความไม่เสมอภาคระหว่างเพศ การดูถูกเพศตรงกันข้าม อันเป็นผลต่อความรักความผูกพัน ความสงบสุข ในครอบครัวและสังคมโดยรวม

2.2 ค่านิยมทางเพศที่ดีของสังคมไทยหญิงไทยมักจะรักษาวลสงวนตัว ไม่มีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงาน.ชายไทยไม่ควรสำส่อนทางเพศเพราะอาจเกิดผลเสียโดยการติดโรค ชายไทยมีความรับผิดชอบต่อเพศหญิง ไม่หลอกลวง ไม่ข่มเหงน้ำใจ ชายไทยรับผิดชอบครอบครัว วัยรุ่นในปัจจุบันควรมีเจตคติที่ดีว่าทั้งสองเพศมีความสำคัญเท่าเทียมกัน การสร้างสรรคสังคมจึงจะเกิดขึ้น ค่านิยมดังกล่าวเป็นสิ่งที่ดีและยังใช้ได้เ็นสังคมปัจจุบัน วัยรุ่นจึงควรรักษาค่านิยมที่ดีไว้เพื่อป้องกันปัญหาที่จะตามมา เช่น ครอบครัวแตกแยก โรคทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์นอกสมรส การค้าประเวณี การสำส่อนทางเพศ เป็นต้น

3. ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่น ปัจจุบันเป็นปัญหาสำคัญหาหนึ่ง เนื่องจากมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางประเพณี วัฒนธรรมทางสังคม รวมทั้งความเชื่อทางเพศที่ผิด ๆ ดังนั้นการเรียนรู้ และเข้าใจผลกระทบต่อการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ ต่อพฤติกรรมทางเพศจึงเป็นสิ่งสำคัญ และการสร้างความตระหนักในตนเองตลอดจนการใช้วิจารณญาณในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต อาจมีการทดลองกระทำหรือมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดผลเสียต่อสุขภาพอนามัย และชีวิตของวัยรุ่นได้ เนื่องจากยังขาดความรู้ ขาดทักษะประสบการณ์ในการตัดสินใจ การพัฒนาทางความคิดและสติปัญญายังไม่ดีพอที่จะเข้าใจถึงผล เสียที่จะตามมาทั้งระยะสั้นและระยะจากพฤติกรรมนั้น นอกจากนี้การเลือกคบกลุ่มเพื่อนพื้นฐาน การอบรมเลี้ยงดูความเข้าใจในครอบครัวก็มีส่วนที่ป้องกันหรือผลักดันให้วัยรุ่นลองทำพฤติกรรม เสี่ยง เช่น กินเหล้า มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การสำส่อนทางเพศ เป็นต้น ซึ่งจะเสี่ยงต่อการติดโรคที่ติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง หรืออาจตามมาด้วยการฆ่าตัวตาย (จันทร์จิตา พฤษยานนท์, 2547) การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น มักเกิดจาวัยรุ่นที่ขาดการยับยั้งชั่งใจ หรือมีปัญหาทางอารมณ์และใช้เพศสัมพันธ์เป็นการทดแทน เพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นมักไม่ได้ยังคิดให้รอบคอบ ขาดการไตร่ตรองทำตามอารมณ์เพศ หรืออยู่ภายใต้ฤทธิ์ของสารเสพติด ทำให้เกิดปัญหาการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ การทำแท้ง การเลี้ยงลูกที่ไม่ถูกต้อง ปัญหาครอบครัว และกลายเป็นปัญหาสังคมในที่สุด (พนม เกตุมวน, 2550) วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์กันด้วยเหตุผล ความรู้สึก ความต้องการที่ต่าง ๆ กัน ได้แก่ 1) ได้รับแรงกดดันจากเพื่อน ๆ 2) ต้องการความใกล้ชิด ความรัก 3) รู้สึกว่าตนเองโตแล้ว 4) อยากลอง อยากหาประสบการณ์ และ 5) ทำแล้วรู้สึกดี

โดยพฤติกรรมทางเพศจะค่อยเป็นค่อยไป เริ่มจาก การพุดคุยในระยะห่าง ความใกล้ชิด การจับมือ ถือแขน การกอดจูบ ลูบคลำ และการมีเพศสัมพันธ์กันที่สุดในที่สุด (เจตนิพิฐ สมมาตย์, 2550)

โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หมายถึง โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กลุ่มโรคที่สามารถแพร่ติดต่อกันได้ทางการร่วมเพศกับผู้ติดเชื้อ เช่น โรคเอดส์ โรคซิฟิลิส หนองใน หนองในเทียม แผลริมอ่อน หูดหงอนไก่ เริ่มที่อวัยวะเพศ หูดข้าวสุก หิด โលน พยาธิช่องคลอด เชื้อราในช่องคลอด อังเชิงกรานอักเสบ และแผลกามโรคเรื้อรังที่ขาหนีบ

1. สาเหตุของการเป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สาเหตุของการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1.1 เกิดจากเชื้อไวรัส ซึ่งบางชนิดสามารถรักษาให้หายขาดได้ บางชนิดไม่มียารักษา และบางชนิดยังสามารถฝังตัวอยู่ และกลับมาเป็นซ้ำได้อีก โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ที่เกิดจากเชื้อไวรัส ได้แก่ เริ่มที่อวัยวะเพศ หูดหงอนไก่ ไวรัสตับอักเสบบี ฯลฯ

1.2 เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย สามารถรักษาให้หายขาดได้ ด้วยการใช้ยาปฏิชีวนะ ได้แก่ ซิฟิลิส หนองใน หนองในเทียม ท่อปัสสาวะอักเสบ ช่องคลอดอักเสบ ฯลฯ

1.3 เกิดจากเชื้ออื่น ๆ เช่น พยาธิ สามารถรักษาให้หายขาดได้ ด้วยการใช้ยาปฏิชีวนะ

2. กลุ่มเสี่ยงต่อการเป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

2.1 คนที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย หรือหญิงบริการ ใน 3 เดือนก่อนหน้า

2.2 คนที่มีคู่นอนมากกว่า 1 คน ในช่วง 3 เดือนก่อนหน้า

2.3 คนที่มีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนใหม่ ในช่วง 3 เดือนก่อนหน้า

2.4 ผู้ที่มีประวัติป่วยเป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ใน 1 ปีที่ผ่านมาผู้ที่มิถูกรองอยู่ คนละที่ อาการแบบใด สงสัยเป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

หากมีอาการเหล่านี้ สามารถสงสัยได้ว่าเป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในผู้ชาย จะมีอาการปัสสาวะแสบขัด ขาหนีบบวม หรือเป็นฝี เจ็บปวดอวัยวะเพศ มีผื่น ตุ่ม แผล บริเวณอวัยวะเพศ มีเมือกใส หรือหนองไหลออกมา ในผู้หญิง จะรู้สึกเจ็บ เสียวท้องน้อย ขาหนีบบวม หรือเป็นฝี เจ็บปวด คันอวัยวะเพศ มีผื่น ตุ่ม แผลบริเวณอวัยวะเพศ มีตกขาวสีเหลือง มีกลิ่นเหม็น

3. โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ที่สำคัญ ได้แก่

3.1 โรคเอดส์ (AIDS) หรือกลุ่มอาการภูมิคุ้มกันเสื่อม เกิดจากการรับเชื้อ Human immunodeficiency virus หรือ HIV เข้าไปทำลายเม็ดเลือดขาว ที่เป็นแหล่งสร้างภูมิคุ้มกันโรค ทำให้ภูมิคุ้มกันโรคลดน้อยลง จึงทำให้เชื้อโรคฉวยโอกาสแทรกซ้อนเข้าสู่ร่างกายได้ง่ายขึ้น เช่น

มะเร็ง วัณโรค และสาเหตุการเสียชีวิตก็มักเกิดขึ้นจากโรคติดเชื้อฉวยโอกาสต่าง ๆ เหล่านี้ ที่จะทำให้อาการรุนแรง และเสียชีวิตอย่างรวดเร็ว

3.2 หนองใน (Gonorrhoea) เป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เกิดจากเชื้อแบคทีเรียชื่อ *Neisseria gonorrhoeae* ทำให้เกิดอาการระคายเคืองในท่อปัสสาวะ แสบขัดเวลาปัสสาวะ และมีหนองไหลออกจากท่อปัสสาวะ อาจจะทำให้เกิดการอักเสบในช่องท้อง หรือเป็นหมันหากไม่ได้รับการรักษา

3.3 หนองในเทียม (Non-gonococcal Urethritis/ Non gonococcal Cervicitis) เป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ที่ทำให้มีอาการแสบปลายท่อปัสสาวะ ปัสสาวะขัดและมีหนองไหล และมีมูกออกเล็กน้อยโดยเฉพาะในช่วงเช้า ส่วนผู้หญิงอาจมีอาการตกขาวผิดปกติ

3.4 แผลริมอ่อน (Chancroid) เป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เกิดจากเชื้อ *Haemophilus Ducreyi* ทำให้เกิดแผลที่อวัยวะเพศ บวมและเจ็บ บางคนมีต่อมน้ำเหลืองที่ขาหนีบ หรือที่ชาวบ้านเรียกไข่ตันบวม หากไม่รักษาหนองจะแตกออกจากต่อมน้ำเหลือง มักมีหลายแผล ขอบแผลนุ่มและไม่เรียบ ก้นแผลสกปรกมีหนอง มีเลือดออกง่าย เวลาสัมผัสเจ็บปวดมาก บางรายต่อมน้ำเหลืองที่ขาหนีบจะบวม และเป็นฝี เมื่อฝีแตกจะเป็นแผล

3.5 ริมที่อวัยวะเพศ (Genital Herpes Simplex Virus Infection) เป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ที่เกิดเชื้อไวรัส herpes simplex virus ทำให้เกิดอาการปวดแสบบริเวณขา ก้นหรืออวัยวะเพศ และตามด้วยผื่นเป็นตุ่มน้ำใส แผลหายได้เองใน 2-3 สัปดาห์ แต่เชื้อยังอยู่ในร่างกาย เมื่อร่างกายอ่อนแอ เชื้อก็จะกลับเป็นใหม่

3.6 หูดข้าวสุก (Molluscum Contagiosum) เป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เกิดจากเชื้อไวรัส Molluscum Contagiosum Virus (MCV) ทำให้เกิดเป็นตุ่มนูนบนผิวหนัง ผิวเรียบขนาดเล็ก ขนาดประมาณ 2-5 มิลลิเมตร จะพบมากขึ้นในรายที่มีการติดเชื้อ HIV จำนวนตุ่มที่เกิดขึ้นอาจมีมากหรือน้อยขึ้นกับสภาพร่างกายของผู้ป่วยขณะนั้นว่าร่างกายมีความแข็งแรงเพียงใด ถ้าใช้เข็มสะกิดตรงกลางแล้วบีบดูจะได้เนื้อหูดสีขาว ๆ คล้ายข้าวสุก มักเป็นที่บริเวณหัวหน้าอวัยวะเพศภายนอกและโคนขาภายใน

3.7 หูดหงอนไก่ (Condyloma Acuminata) เป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เกิดจากไวรัส Human papilloma virus ลักษณะเป็นติ่งเนื้ออ่อน ๆ สีชมพูคล้ายหงอนไก่ ชอบขึ้นที่อุ่นและอับชื้น ในผู้ชายมักพบที่อวัยวะเพศบริเวณใต้หนังหุ้มปลายอวัยวะเพศชาย ตลอดทั้งบริเวณรอบรอยเปิดขอบ, ท่อปัสสาวะ และอวัยวะส่วนอื่นๆ ผู้หญิงจะพบที่ปากช่องคลอด พนักช่องคลอด ปากมดลูก ปากทวารหนักและฝีเย็บ หูดมีขนาดโตขึ้นเรื่อยๆ การตั้งครรภ์จะทำให้หูดโตเร็วกว่าปกติ ถ้าไม่รับรักษาจะเป็นมากขึ้นและยากต่อการรักษา และทารกอาจติดเชื้อได้ขณะคลอด

3.8 หิด (Scabies) เป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เกิดจากตัวไร *Sarcoptes scabiei* ลักษณะจะมีตุ่มน้ำใสและตุ่มหนองคันขึ้นกระจายทั้ง 2 ข้างของร่างกาย มักพบตามง่ามนิ้วมือ ข้อศอก รักแร้ รอบหัวนม รอบสะดือ อวัยวะสืบพันธุ์ ข้อเท้า หลังเท้า กัน ผู้ป่วยมักมีอาการคันมาก โดยเฉพาะเวลากลางคืน สามารถติดต่อได้จากการสัมผัสใกล้ชิด สัมผัสทางเพศหรือ อยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วย

3.9 ซิฟิลิส (Syphilis) เป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เกิดจากการติดเชื้อ *Treponema pallidum* เป็นโรคที่มีอันตราย และมีอาการเรื้อรัง สามารถติดต่อยาวนานกว่า 2 ปี ลักษณะการติดเชื้อเริ่มแรกจะเป็นก้อนแข็ง แต่ไม่เจ็บที่บริเวณอวัยวะเพศ หากไม่รักษาจะกลายเป็นระยะที่สองที่เรียกว่า เข้าข้อหรือออกดอก ถ้าทิ้งไว้นานจะทำให้เกิดโรคแก่ระบบต่าง ๆ ของร่างกายหลายระบบ ทั้งซิฟิลิสระบบหัวใจและหลอดเลือด ซิฟิลิสระบบประสาท เป็นต้น นอกจากนี้ มารดาที่เป็นโรคซิฟิลิสจะถ่ายทอดโรคสู่ทารกในครรภ์ได้เรียกว่า ซิฟิลิสแต่กำเนิด (Congenital Syphilis) จึงถือซิฟิลิสเป็นโรคที่มีอันตราย และมีอาการเรื้อรัง สามารถติดต่อยาวนานกว่า 2 ปี

3.10 โลงน (Pediculosis Pubis) เป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เกิดจากแมลงตัวเล็กที่เรียกว่า pediculosis pubis อาศัยอยู่ที่ขนหัวหน่าว ชอบไต่ตามรากขนอ่อน และดูดเลือดคนเป็นอาหาร ผู้ที่เป็นโรคนี้ จะมีอาการคัน เมื่อเกาจะทำให้เจ้าตัวเชื้อแพร่ไปยังบริเวณอื่นได้ การวินิจฉัยสามารถทำได้ด้วยตาเปล่า จะพบไข่สีขาวเกาะตรงโคนขน ไข่จะมีลักษณะวงรี ส่วนตัวแมลงมีอกินเลือดเต็มที่จะออกสีน้ำตาล ติดต่อกับการสัมผัสทางเพศกับผู้ป่วย หรือใช้กางเกงในร่วมกัน การรักษาสามารถซื้อยาทาได้ตามร้านขายยา แต่คนท้องหรือเด็กควรจะไปปรึกษาแพทย์

3.11 พยาธิช่องคลอด (Vaginal Trichomoniasis) เป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เกิดจากเชื้อโปรโตซัว *Trichomonas vaginalis* ผู้ป่วยจะมีอาการตกขาวผิดปกติ มีสีเขียวขุ่นหรือเหลือง เข้ม มีฟองอากาศและมีกลิ่นเหม็น เกิดการระคายเคืองบริเวณอวัยวะเพศ เจ็บปวดขณะมีเพศสัมพันธ์ คันและแสบปากช่องคลอด

3.12 เชื้อราในช่องคลอด (Vaginal Candidiasis) เป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เกิดจากเชื้อราสกุล *Candida* ซึ่งร้อยละ 80 - 90 เกิดจาก *Candida albicans* ทำให้มีอาการระคายเคืองบริเวณช่องคลอด มีการตกขาวข้นจับเป็นก้อน อาจมีอาการปัสสาวะแสบขัด เจ็บขณะร่วมเพศ

3.13 อู้งิงกรานอักเสบ (Pelvic Inflammatory Diseases, PID) หรือโรคปีกมดลูกอักเสบ เป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เกิดจากการติดเชื้อของมดลูก รังไข่ หรือท่อรังไข่ อาจเสียชีวิตได้หากติดเชื้อรุนแรง และหากไม่รักษา อาจเกิดโรคแทรกซ้อนจนเป็นหมันหรือเสียชีวิตได้

3.14 แผลกามโรคเรื้อรังที่ขาหนีบ (Granuloma inguinale) เป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Donovania granulomatis* โดยจะมีแผลที่บริเวณอวัยวะเพศ ขาหนีบ ซอกขา หรือบริเวณหน้า และไม่พบในประเทศไทย มักพบในคนผิวดำ

4. วิธีป้องกัน โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ คือ

- 4.1 ใส่ถุงยางอนามัย หากจะมีเพศสัมพันธ์กับคนที่ไม่แน่ใจว่ามีเชื้อหรือไม่
- 4.2 รักษาความสะอาดของร่างกายและอวัยวะเพศอย่างสม่ำเสมอ
- 4.3 ไม่เปลี่ยนคู่นอน ให้มีสามี หรือภรรยาคนเดียว
- 4.4 ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุยังน้อย เนื่องจากมีสถิติว่า ผู้ที่มีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุยังน้อยจะมีโอกาสติด โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สูง
- 4.5 ตรวจโรคเป็นประจำทุกปี เพื่อหาเชื้อโรค แม้จะไม่มีอาการใด ๆ โดยเฉพาะผู้ที่กำลังจะแต่งงาน
- 4.6 เรียนรู้ ศึกษาอาการของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
- 4.7 ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ขณะมีประจำเดือน เพราะจะทำให้เกิด โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้ง่าย
- 4.8 ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก หากจำเป็นให้สวมถุงยางอนามัย
- 4.9 ไม่ควรสวนล้างช่องคลอด เพราะจะทำให้เกิดการติดเชื้อ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้ง่าย

5. วิธีปฏิบัติตัวของผู้ที่ เป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

- 5.1 ต้องรักษาอย่างรวดเร็ว เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรค
- 5.2 แจ้งคู่นอนให้ทราบว่าเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เพื่อจะได้ป้องกัน ไม่ให้เชื้อแพร่ไปสู่คนอื่น
- 5.3 รักษาอาการ และปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์อย่างเคร่งครัด
- 5.4 หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ หรือการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง เพื่อป้องกันไม่ให้มีอาการอักเสบลุกลาม
- 5.5 งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของมีเมาทุกชนิด
- 5.6 ไม่ควรซื้อยามารักษาเอง ควรปรึกษาแพทย์ เพื่อให้ได้รับการรักษาที่ถูกต้อง

วิธีการสอนสุขศึกษา

ความหมายของสุขศึกษา

สุขศึกษา (Health Education) หมายถึง กระบวนการในการสร้างเงื่อนไข ให้ข้อมูล ข่าวสารเป็นที่ยอมรับของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ด้วยจุดประสงค์เพื่อให้มีการปฏิบัติที่ดีต่อภาวะ สุขภาพอนามัยของบุคคลนั้น สุขศึกษา = สุขภาพ+ การศึกษา (พัชนี สุวรรณศรี, 2548, หน้า 55)

สุขศึกษา คือกระบวนการจัดประสบการณ์และกิจกรรมด้านสุขภาพให้กลุ่มเป้าหมายโดย นุรณาการทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในทิศทางที่พึงประสงค์ (พิเชษ เจริญเกษ, 2548)

กลวิธีทางสุขศึกษา หมายถึง วิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับสุขภาพ อนามัยแก่บุคคลหรือประชาชน เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไป ในทางที่เหมาะสมขึ้น ซึ่งจะต้องเลือกวิธีการสอนสุขศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาของ ประชาชนจึงจะช่วยให้การถ่ายทอดความรู้ไปยังประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (บุญยง เกี่ยวการคำ, 2541) กลวิธีทางสุขศึกษาที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมสุขศึกษาแก่กลุ่มตัวอย่าง ในครั้งนี้ มีอยู่ 2 วิธีด้วยกัน คือ

1. วิธีการสุขศึกษาโดยการบรรยาย (Lecture) เป็นการพูดที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนความคิดเห็นต่าง ๆ ของผู้พูด เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ต่อผู้ฟัง เป็นการให้ความรู้ที่ค่อนข้างจะเป็นทางการ แต่ก็เป็วิธีที่ง่ายในการสื่อความหมายแบบทางเดียว (One Way Communication) โดยผู้บรรยายจะเป็นศูนย์กลางหรือเป็นหลัก ซึ่งมีหลักในการบรรยายดังนี้ (บุญยง เกี่ยวการคำ, 2541)

1.1 กลวิธีในการบรรยาย

1.1.1 ก่อนการบรรยาย, ควรใช้วิธีสนทนาอย่างเป็นกันเองกับผู้ฟัง เพื่อปรับอารมณ์ ทั้งผู้บรรยายและผู้ฟังให้พร้อมสำหรับการบรรยาย

1.1.2 กล่าวเนื้อหาสาระและเน้นในหัวข้อที่จะบรรยายให้ชัดเจนว่าบรรยาย เกี่ยวกับเรื่องใด

1.1.3 ทั้งช่วงจังหวะของการบรรยายให้เหมาะสมตามเนื้อหาที่จะบรรยายบางครั้ง อาจจะเร็วหรือช้า ดังหรือเบาแล้วแต่กรณี

1.1.4 ใช้ภาษาที่ฟังแล้วเข้าใจง่าย ถ้าไม่จำเป็นไม่ควรจะใช้ภาษาต่างประเทศ

1.1.5 เปิดโอกาสให้ผู้ฟัง ได้บันทึกข้อความที่มีสาระสำคัญโดยการพูดซ้ำ ๆ และ ทั้งจังหวะให้เหมาะสม

1.1.6 แทรกตัวอย่างที่เป็นจริงระหว่างการบรรยายบ่อย ๆ จะทำให้รู้สึกรู้ว่าการบรรยายนั้นมีลักษณะของความเป็นจริง น่าเชื่อถือ

1.1.7 ก่อนจะจบการบรรยาย ควรสรุปเนื้อหาที่บรรยายมาอย่างย่อ ๆ ซ้ำอีกครั้งหนึ่งพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ซักถามในข้อสงสัยต่าง ๆ

1.2 ข้อดีของการบรรยาย

1.2.1 ใช้ได้กับกลุ่มผู้ฟังที่มีจำนวนน้อยหรือจำนวนมากก็ได้ และถ้าใช้สื่อบางอย่างประกอบการบรรยาย เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ก็จะสามารถถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้ฟังได้โดยไม่จำกัดจำนวน

1.2.2 เหมาะสำหรับการถ่ายทอดความรู้ทางทฤษฎี หลักการพื้นฐาน และข้อเท็จจริงต่าง ๆ

1.2.3 ผู้ฟังไม่ต้องไปศึกษาหาความรู้เอง เพราะผู้บรรยายได้สรุปสาระสำคัญต่าง ๆ ให้แล้ว

1.2.4 เป็นการพัฒนาทักษะในการฟังของผู้ฟัง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการรับรู้อย่างมีเหตุผลในเรื่องต่าง ๆ

1.3 ข้อจำกัดของการบรรยาย

1.3.1 ขาดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีผู้ฟังเป็นจำนวนมาก ไม่สามารถสนองความต้องการของผู้ฟังอย่างทั่วถึง

1.3.2 ถ้าผู้บรรยายขาดทักษะในการถ่ายทอดความรู้ หรือไม่มีความรู้เพียงพอจะทำให้ผู้ฟังเกิดความเบื่อหน่ายและไม่ได้ความรู้เท่าที่ควร

1.3.3 ไม่สามารถที่จะสร้างสรรค์ความคิดริเริ่ม หรือปรุงแต่งการบรรยายให้เหมาะสมกับผู้ฟังแต่ละคนได้

2. การสาธิตและการฝึกปฏิบัติ (Demonstration) การสาธิตเป็นวิธีการสอนชนิดหนึ่งที่มีการจัดเตรียมการสอนความรู้ ข้อเท็จจริงหลักการแนวทางการปฏิบัติหรือกระบวนการทำที่ถูกต้อง โดยมีเครื่องมือ อุปกรณ์ประกอบการสาธิต มีการอธิบายให้เหตุผลประกอบการแสดง ให้มองเห็นกระบวนการกระทำที่แน่นอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในกิจกรรมที่เรียนอย่างชัดเจน การสอนแบบสาธิตมีความหมายหลายประการ เช่น การสอนแบบสาธิตมุ่งเน้นให้เห็นทักษะ การใช้มือในการทำ การสาธิตยังรวมทั้งการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ ประกอบการสาธิตรวมทั้งการฉายภาพยนตร์ สไลด์ประกอบ และ/ หรือ การสาธิต หมายถึง การสอนโดยมีการอธิบายประกอบการใช้เครื่องมือวัสดุ โดยมีผู้เรียนคอยดู เน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสังเกตโดยทั่วไป ครูหรือวิทยากรจะแสดงให้เห็นก่อน ในช่วงหลังจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดทำภายใต้การควบคุมของครู ผู้นิเทศ หรือ

วิทยาการ และ/ หรือ การสาธิต คือการเตรียมการเสนอกิจกรรม กระบวนการ การดำเนินการ บางอย่างล่วงหน้าอย่างรอบคอบ แสดงให้เห็น ถึงการปฏิบัติควบคู่ไปกับการอธิบายทุกขั้นตอนการ ตั้งคำถาม การเข้าถึงขั้นตอนที่สำคัญที่ต้องเข้าใจ เพื่อจะได้ปฏิบัติตามได้ถูกต้อง การสาธิตอาจจะ หมายถึงการสอนโดยทำให้ดูเป็นตัวอย่าง การแสดงสาธิตประกอบการอธิบายเป็นการให้ความรู้ทั้ง ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป การสาธิตอาจจัดทำโดยครูผู้สอน บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาร่วมกันสาธิตให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในกิจกรรมนั้น ๆ โดยยึดหลัก ที่ว่าการสาธิตที่ดี คือการสื่อสารที่ดี การสาธิตได้นำมาใช้ช่วงการวิชาชีพต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เช่น ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข สังคม บริหารธุรกิจ การโฆษณาสินค้า การเกษตร การศึกษา และการฝึกอบรมต่าง ๆ การสาธิตสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับกลุ่มเป้าหมายทุกระดับการศึกษา สามารถใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย การสาธิตมีโอกาสนี้จะใช้แทรกเข้าไปในเนื้อหาบางเรื่อง เป็นการ ช่วยไม่ให้ผู้เรียนสับสนยุ่งยาก ได้เรียนรู้ตามขั้นตอนง่ายต่อความเข้าใจ เช่น การสอนผู้ป่วย โรคเบาหวานให้สามารถตรวจน้ำตาล เพื่อหาจำนวนน้ำตาลด้วยตนเอง การสอนแม่ให้อาบน้ำเด็ก วิธีการใช้กระเป๋ายาของพยาบาลสาธารณสุข สาธิตการทำแผน การแปร่งฟันให้ถูกวิธี การ สอนในสิ่งเหล่านี้ผู้เรียนจะปฏิบัติตามได้ถูกต้อง จะใช้วิธีการบรรยายอย่างเดียวไม่ได้ผลเต็มที่ แต่ถ้า ใช้วิธีการสาธิตจะทำให้เรียนรู้ได้เร็ว ถูกต้อง ประหยัดเวลาทำให้บทเรียนนั้น ๆ เป็นที่น่าสนใจ น่าเชื่อถือ เกิดความประทับใจไม่ลืม สามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง (บุญยง เกียวการค้า, 2541)

2.1 ข้อดีของการสาธิต

2.1.1 มีประโยชน์สำหรับการเรียนการสอนในด้านปฏิบัติ เป็นการลดปัญหาการ ลองผิดลองถูกตลอดจนหลีกเลี่ยงการเข้าใจผิดในการปฏิบัติบางอย่าง

2.1.2 เป็นวิธีการสอนที่ผู้เรียนมีโอกาสได้เห็นของจริง ได้เห็นการปฏิบัติ มุ่งที่ คุณภาพทำให้เกิดความเชื่ออย่างสนิทใจ และจำได้

2.1.3 เป็นวิธีการสอนที่ดึงดูดความสนใจ เราให้เกิดความประทับใจ ได้รับความสนุก ผู้เรียนได้ติดตามการเรียนได้ตลอด เพราะเป็นการเสนอความรู้ที่ทำให้เนื้อหา易懂และมีความชัดเจน

2.1.4 เป็นการฝึกประสาทสัมผัสทั้ง 5 เป็นวิธีการเรียนรู้ที่สามารถจัดให้ผ่าน ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ฝึกให้รู้จักสังเกตด้วยความระมัดระวัง

2.1.5 ช่วยประหยัดเวลาในการสอน ในการอธิบาย ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้รวดเร็ว เพราะเน้นการแสดงให้ดู ได้เห็นของจริง ตรงกับสถานการณ์ที่ว่า “สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น”

2.1.6 สามารถนำมาใช้ในการให้สุขศึกษาทั้งรายบุคคล และรายกลุ่ม เน้นการตอบ คำถาม “ทำไม” “อย่างไร”

2.1.7 ผู้เรียนมีโอกาสประเมินตัวเอง ได้ฝึกปฏิบัติทดสอบทำภายใต้การดูแลของครูถ้าไม่เข้าใจก็มีโอกาสซักถามได้ ผู้สอนมีโอกาสประเมินผลการสาธิตของตัวเอง และผู้เรียนได้ข้อเสียของการสาธิต ถึงแม้ว่าวิธีการสาธิตจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญ เป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนอย่างแท้จริง แต่วิธีการสอนแบบสาธิตก็มีข้อจำกัดไม่สามารถนำไปใช้สอนได้ทุกเรื่อง

2.2 ข้อเสียของการสาธิต เช่น

2.2.1 ถ้าผู้สาธิตไม่มีความรู้ความเข้าใจในจุดมุ่งหมาย เทคนิค วิธีการ ทำให้ผู้เรียนเกิดการสับสนได้ หรือถ้าไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า จะทำให้เกิดความขลุกขลัก การสาธิตจะดำเนินไปโดยไม่ติดต่อกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่เกิดประโยชน์เสียเวลา

2.2.2 ถ้าเนื้อหายุ่งยาก ไม่เหมาะสมกับการสาธิต ไม่สามารถสาธิตในเรื่องที่เป็นนามธรรมได้ หรือเรื่องที่มีขั้นตอนละเอียดอ่อนเกินไป

2.2.3 การสาธิตมีความยุ่งยากในการจัดเตรียม เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ สถานที่บางครั้งอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเตรียม

2.2.4 การสาธิตคำนึงถึงการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ มากกว่าการใช้กำลังความคิด การสาธิตอาจมีปัญหาถ้าอุปกรณ์ที่นำมาแสดงใหญ่โตเกินไป เคลื่อนย้ายลำบาก หรือบางครั้งหายาก

2.2.5 จำนวนผู้เรียนถ้ากลุ่มใหญ่เกินไป ทำให้การมองเห็น และการได้ยินการสาธิตทำได้ไม่ทั่วถึง การควบคุมการฝึกปฏิบัติได้ลำบาก

แนวคิดและหลักการเสริมสร้างทักษะชีวิต

1. แนวความคิดของการเสริมสร้างทักษะชีวิต สภาพสังคมไทยในทศวรรษใหม่ เป็นยุคของความเร็วและความล้ำสมัยของเทคโนโลยีการสื่อสาร ความหลากหลายทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม การหล่อหลอมรวมความคิดและความเชื่อของกลุ่มคน ที่บุคคลในสังคมจะต้องตั้งรับการมีวิถีชีวิตยุคใหม่อย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษานองบุตรหลาน ตลอดจนการเผชิญสิ่งชั่วร้ายหรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ รอบตัว ก่อให้เกิดปัญหาทางเพศในเด็กและเยาวชนอย่างมากมาย ทั้งปัญหาการปรับตัว ปัญหาอารมณ์และจิตใจ ปัญหาสุขภาพ ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางเพศ ฯลฯ โดยเฉพาะในเยาวชนที่มีทักษะชีวิตต่ำ ขาดภูมิคุ้มกันที่ดีทางสังคม เมื่อจบการศึกษาไปแล้ว อาจจะเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีปัญหาทางอารมณ์ จิตใจ และมีความขัดแย้งในชีวิตได้ง่าย ฉะนั้นจึงต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้นักศึกษาได้มีทักษะชีวิตที่ดี เป็นภูมิคุ้มกัน ให้รอดพ้นจากการครอบงำความคิดของสื่อเทคโนโลยี และตั้งรับต่อการก้าวรุกรุกทางสังคมอย่างรู้เท่าทัน

2. ความหมายของทักษะชีวิต คำว่า ทักษะชีวิต (Life Skill) มีการให้ความหมายกันไว้จำนวนมาก แต่โดยรวมมีความหมายใกล้เคียงกัน คือ ทักษะชีวิต หมายถึง คุณลักษณะ หรือความสามารถเชิงสังคม จิตวิทยา (Psychosocial Competence) ของบุคคลในการมีความรู้ มีทัศนคติที่ดี และมีทักษะที่สามารถจะจัดการกับปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งของตนเองได้ เพื่อให้ตนสามารถอยู่รอดได้อย่างมีความสุขในสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยปัญหาและความเปลี่ยนแปลง และสามารถปรับตัวและเตรียมพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต โดยสรุป ทักษะชีวิต เป็นความสามารถของบุคคลที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต (กรมสุขภาพจิต, 2543; WHO, 1994; อ้างใน สมิง ในสม, 2555; ศิริพรรณ สายหงษ์, 2555)

3. องค์ประกอบของทักษะชีวิต ทักษะชีวิตจะมีองค์ประกอบแตกต่างกันตามสังคม วัฒนธรรมและสถานที่ ในที่นี้จะเสนอองค์ประกอบที่สำคัญจาก 2 แหล่งความรู้ ได้แก่ ขององค์การอนามัยโลกกับของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขไทย

3.1 องค์ประกอบตามขององค์การอนามัยโลก กำหนดไว้ 10 องค์ประกอบ ดังนี้

3.1.1 การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นความสามารถในการคิดที่จะเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา โดยการคิดสร้างสรรค์ เพื่อค้นหาทางเลือกต่าง ๆ รวมทั้งผลที่จะเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือกและสามารถนำประสบการณ์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

3.1.2 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เป็นความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวางโดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ

3.1.3 การตระหนักรู้ในตน (Self Awareness) เป็นความสามารถในการค้นหา รู้จัก และเข้าใจตนเอง เช่น รู้ข้อดี ข้อเสียของตนเอง รู้ความต้องการ และสิ่งที่ไม่ต้องการของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เรารู้ตัวเองเวลาเผชิญกับความเครียดหรือสถานการณ์ต่าง ๆ และทักษะนี้ยังเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น การสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ การตัดสินใจความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

3.1.4 การเข้าใจผู้อื่น (Empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ สีผิว อาชีพ ฯลฯ ช่วยให้เราสามารถยอมรับบุคคลอื่นที่ต่างจากเรา เกิดการช่วยเหลือบุคคลอื่นที่ด้อยกว่า หรือได้รับความเดือดร้อน เช่น ผู้ติดยาเสพติด ผู้ติดเชื้อเอดส์

3.1.5 การตัดสินใจ (Decision Making) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างมีระบบ เช่น ถ้าบุคคลสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำของ

ตนเองที่เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านสุขภาพ หรือความปลอดภัยในชีวิต โดยประเมินทางเลือกและผลที่ได้จากการตัดสินใจเลือกทางที่ถูกต้องเหมาะสม ก็จะมีผลต่อการมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ

3.1.6 การแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีระบบ ไม่เกิดความเครียดทางกายและจิตใจจนอาจลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โตเกินแก้ไข

3.1.7 การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) เป็นความสามารถในการใช้คำพูดและท่าทางเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรมและสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การแสดงความต้องการ การแสดงความชื่นชม การขอร้อง การเจรจาต่อรอง การช่วยเหลือ การปฏิเสธ ฯลฯ

3.1.8 การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและกัน และสามารถรักษาสัมพันธภาพไว้ได้ยืนยาว

3.1.9 การจัดการกับอารมณ์ (Coping with Emotion) เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าอารมณ์มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมอย่างไร รู้วิธีการจัดการกับอารมณ์โกรธ และความเศร้าโศก ที่ส่งผลทางลบต่อร่างกายและจิตใจได้อย่างเหมาะสม

3.1.10 การจัดการกับความเครียด (Coping with Stress) เป็นความสามารถในการรับรู้ถึงสาเหตุของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายความเครียด และแนวทางในการควบคุมระดับความเครียด เพื่อให้เกิดการเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและไม่เกิดปัญหาด้านสุขภาพ

3.2 องค์ประกอบตามของกรมสุขภาพจิต กำหนดไว้ 12 องค์ประกอบ ดังนี้

3.2.1 การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีจุดมุ่งหมาย ประกอบด้วย ความสามารถวิเคราะห์และระบุปัญหา ความสามารถจำแนกหรือเลือกข้อมูล ความสามารถสร้างความเข้าใจและสร้างข้อสรุป ความสามารถตั้งสมมติฐาน และความสามารถอ้างอิงหรือตัดสินใจสรุป

3.2.2 ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการคิดไตร่ตรองหลากหลายประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ

3.2.3 ความตระหนักในตน หมายถึง การรับรู้และเข้าใจความรู้สึก ความคิดและอารมณ์ของตนเองได้ตามความเป็นจริง และสามารถควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของตนเองได้ ประกอบด้วย ความสามารถรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง ความสามารถจัดการกับความรู้สึกภายใน

ตนเองได้ ความสามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง และ การรับรู้ในความสามารถและคุณค่าของตนเอง

3.2.4 ความเห็นใจผู้อื่น หมายถึง การรับรู้และเข้าใจอารมณ์ ความต้องการของผู้อื่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา และสามารถแสดงออกอย่างเหมาะสม ประกอบด้วย ความสามารถในการเข้าใจและตระหนักรู้ในความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น สามารถในการรับรู้ คาดคะเน และตอบสนองความต้องการของผู้อื่น สามารถในการส่งเสริมช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเหมาะสม และการให้โอกาสผู้อื่นในวาระต่าง ๆ

3.2.5 ความภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ค้นพบและภูมิใจในความสามารถด้านต่าง ๆ ของตน มีความเชื่อมั่นและนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้ ประกอบด้วย รับรู้คุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง เปิดใจกว้างยอมรับสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง เชื่อมมั่นในความสามารถหรือศักยภาพของตนเอง และแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

3.2.6 ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและพยายามทำหน้าที่ให้สำเร็จและได้ผลดีและรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสังคม ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ กระทำตามหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และ รักษาทรัพยากรหรือสมบัติของส่วนรวม

3.2.7 และ 3.2.8 การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการติดต่อหรือสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีและความสามารถในการแสวงหาความร่วมมือ ประกอบด้วย ความสามารถโน้มน้าวและจูงใจผู้อื่น สามารถสื่อความที่ดี สามารถสร้างความร่วมมือกับผู้อื่น สามารถทำงานเป็นทีม และสามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ

3.2.9 และ 3.2.10 การตัดสินใจและการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ปัญหา สาเหตุ ทางเลือกและลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้อง เหมาะสม ประกอบด้วย ความสามารถรับรู้และเข้าใจปัญหา ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาเป็นระบบ ตามขั้นตอน สามารถสรุปผลและประเมินผลการตัดสินใจ และสามารถแก้ไขปัญหอย่างยืดหยุ่นและมีสติ

3.2.11 และ 3.2.12 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึง ความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วย ความสามารถควบคุมอารมณ์และจัดการกับอารมณ์ของตนเองในเหตุการณ์เฉพาะหน้า สามารถผ่อนคลายอารมณ์และมีเทคนิคในการคลายเครียด สามารถสร้างแนวคิดหรือกิจกรรมใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

4. การเสริมสร้างทักษะชีวิต บทเรียนการสอนทักษะชีวิตควรจะมีการผสมผสานกับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ (Health Information) ซึ่งอาจจะออกแบบโปรแกรมให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่จะมีผลต่อสุขภาพและการพัฒนาเยาวชน

วิธีใช้ในการสอนทักษะชีวิต เน้นผู้เรียนได้เรียนรู้จากบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว จากการสังเกตว่าเขาปฏิบัติอะไร ปฏิบัติอย่างไร จากพฤติกรรมที่แสดงออกมาซึ่งสามารถอธิบายได้โดยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยแบนดูรา (Bandura, 1977) ซึ่งเป็นการเรียนรู้โดยตรงจากการมีประสบการณ์จริง ทักษะชีวิตศึกษาเป็นกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม วิธีการที่เหมาะสมในการมีส่วนร่วมได้แก่ กลุ่ม 2 คน และกลุ่มย่อยระดมสมอง การแสดงบทบาทสมมติ เกม และการได้วาที การสอนทักษะชีวิตควรเริ่มจากผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น หรือความรู้ของตนเองเกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของตนเอง โดยมีการตั้งประเด็นขึ้นมาแล้วให้ผู้เรียนได้อภิปราย และถกเถียงกันในรายละเอียดภายในกลุ่ม หรืออาจจะให้แสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติทักษะชีวิตที่จำเป็น ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการสอนทักษะชีวิตศึกษา และในช่วงท้ายเป็นขั้นตอนการประยุกต์แนวคิด ผู้สอนจะมอบหมายงานให้ผู้เรียนนำไปอภิปรายและฝึกปฏิบัติทักษะกับครอบครัว (WHO, 1994)

การสอนทักษะชีวิตในเด็กและเยาวชนได้มีการนำไปใช้อย่างกว้างขวาง เพื่อป้องกันการใช้จ่ายที่ไม่ถูกต้อง การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวันอันควร ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพจิต สำหรับผู้ใหญ่ก็ได้มีการนำโปรแกรมทักษะชีวิตไปใช้ เช่น ทักษะการสื่อสาร และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Communication and Empathy Skills) โดยใช้กลุ่มนักศึกษาแพทย์และผู้ให้คำปรึกษา ทักษะการแก้ปัญหาและคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Problem Solving and Critical Thinking) ในกลุ่มนักบริหารธุรกิจ และการจัดการอารมณ์และความเครียด (Coping with Emotion and Stressors) ได้นำมาใช้กับประชาชนที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต กลยุทธ์ที่เหมาะสมของการนำทักษะชีวิตมาใช้ควรเริ่มต้นจากกลุ่มเด็กและเยาวชนที่อยู่ในระบบโรงเรียน ซึ่งการส่งเสริมการเรียนการสอนทักษะชีวิตเป็นงานสนับสนุนให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคลและมีสุขภาพจิตที่ดี นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันเยาวชนตั้งแต่เริ่มแรกก่อนที่จะเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในอนาคต

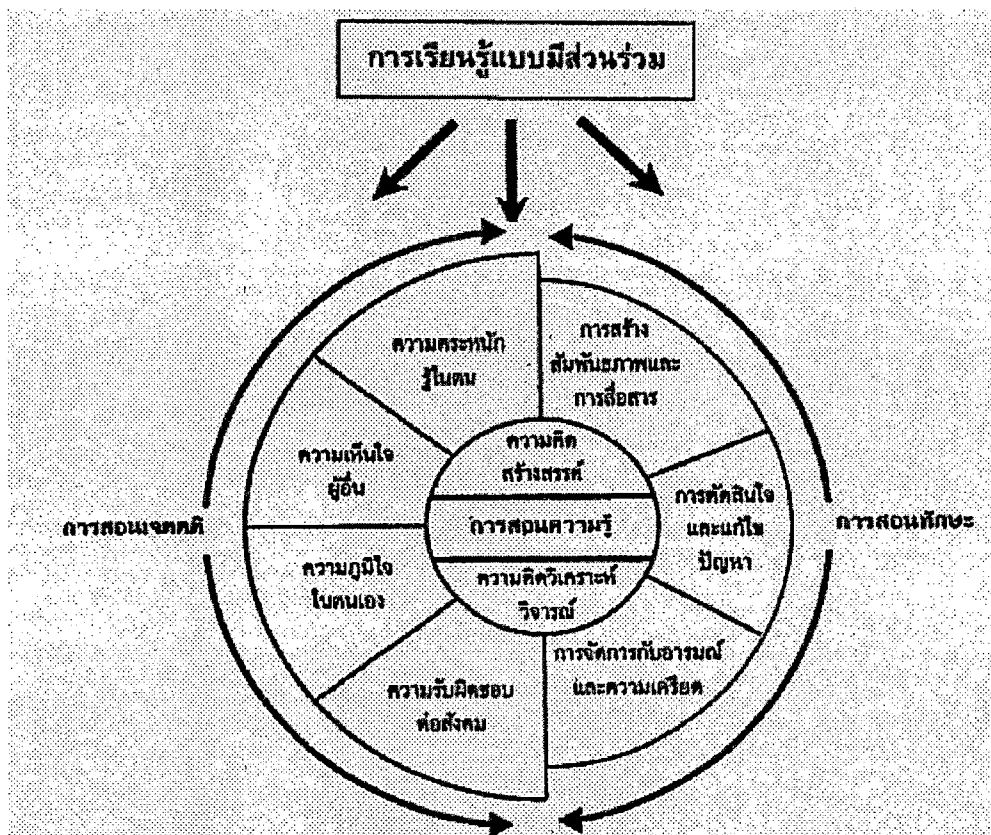
โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เหมาะสมในการสอนทักษะชีวิตเนื่องจาก

- เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะอยู่ในระบบโรงเรียน ซึ่งจะเข้าถึงได้ง่าย
- มีโครงสร้างชัดเจน คุ่มค่าต่อการนำไปใช้
- ผู้สอนมีประสบการณ์อยู่แล้ว

- ผู้ปกครองและชุมชนให้ความเชื่อถือไว้วางใจ
- สามารถที่จะติดตามประเมินผลได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

สัดส่วนของเด็กที่อยู่นอกระบบโรงเรียนยังมีอยู่เป็นจำนวนมากในหลาย ๆ ประเทศ การจัดโปรแกรมทักษะชีวิต อาจจะใช้วิธีการรวมเด็กขึ้นเป็นกลุ่มในชุมชน อย่างไรก็ตามวิถีทางที่เหมาะสมที่สุดคือ ควรจะเริ่มพัฒนาทักษะชีวิตขึ้นในระบบโรงเรียน (WHO, 1994)

การสอนทักษะชีวิต เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งแบ่งได้เป็น การสอนเจตคติและการสอนทักษะ ซึ่งในกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเองหากกระทำอย่างกว้างขวาง จะช่วยสร้างทักษะชีวิตที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ คือ ความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ ซึ่งจะช่วยให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น และเมื่อนำกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมาใช้สอนเจตคติ และทักษะ ก็จะมีผลต่อการสร้างทักษะชีวิตทั้ง 12 องค์ประกอบ (กรมสุขภาพจิต, 2543)

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทักษะชีวิตกับกระบวนการเรียนรู้
(กรมสุขภาพจิต, 2543)

จากภาพที่ 1 องค์ประกอบของทักษะชีวิตที่เป็นการสอนเจตคติ ได้แก่ ตระหนักรู้แห่งตน ความเห็นใจผู้อื่น ความภูมิใจในตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคมองค์ประกอบด้านทักษะ ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา และการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ซึ่งการสอนเจตคตินี้จะยึดหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยกระบวนการเรียนการสอนทุกขั้นตอนจะมีการสอนให้มีทักษะชีวิตที่เป็นองค์ประกอบคือร่วมคือ ความคิดสร้างสรรค์ และการคิดวิเคราะห์วิจารณ์

ดังนั้น การสอนทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาให้บุคคลได้มีทักษะในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันนั้น นอกเหนือจากองค์ประกอบทั้ง 12 องค์ประกอบของทักษะชีวิตที่กล่าวมาข้างต้น การสอนทักษะชีวิตให้เกิดประสิทธิภาพนอกจากจะสอดคล้ององค์ประกอบด้านความคิดสร้างสรรค์และความคิดวิเคราะห์แล้ว กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวควเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้มีเจตคติที่ดีและสามารถใช้ทักษะในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงที่จะนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัชรพล วิวรรณ เถาว์พันธ์ (2552) ได้ทำการศึกษาการประยุกต์ใช้ทักษะชีวิตร่วมกับทฤษฎีความสามารถตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ในนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น โดยกลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมให้ความรู้ การระดมสมอง เกมส์ การสาธิตบทบาทสมมติ พบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนและค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านความรู้เรื่องโรคเอดส์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการตัดสินใจ การรับรู้ความสามารถเพื่อป้องกันโรคเอดส์สูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$)

ศิริพร ชาญประเสริฐ (2552) ได้ทำการศึกษาการประยุกต์ใช้การพัฒนาทักษะชีวิตและการพัฒนาจริยธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกับก่อนทดลองและไม่แตกต่างจากกลุ่มเปรียบเทียบ ยกเว้นค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสม และค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะชีวิตและจริยธรรมด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

เจตนิพิฐ สมมาตย์ (2550) ได้ทำการศึกษาการสร้างเสริมทักษะชีวิตร่วมกับกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ต่อพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ตอนต้น โรงเรียนแห่งหนึ่ง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของการประยุกต์ใช้กระบวนการสร้างเสริมทักษะชีวิตร่วมกับกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการอบรมจำนวน 4 วัน ประกอบด้วยกิจกรรม การบรรยาย การเล่นเกม การประชุมกลุ่มระดมสมอง การอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ และการฝึกทักษะ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม ทักษะชีวิตและพฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติว่าก่อนการทดลองทุกด้าน กลุ่มเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม ทักษะชีวิต และพฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบในทุก ๆ ด้าน

กาญจนา ปัญญาเพชร (2548) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิต ต่อความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มทดลองได้รับการสอนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและพฤติกรรมสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศที่เหมาะสมเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น โดยใช้หลักการของทักษะชีวิตร่วมกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศที่เหมาะสมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนทักษะชีวิตด้านอื่นไม่แตกต่างกัน การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการตัดสินใจ ทักษะการสร้างสัมพันธภาพและทักษะการปฏิเสธ

กนิรี จันทรรัตน์ (2547) ได้ทำการศึกษาการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อป้องกันปัญหาทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลอง ได้รับการเรียนรู้ทักษะชีวิตเพื่อป้องกันปัญหาทางเพศ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีความตระหนักรู้ในตนเองความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการจัดการกับอารมณ์ทางเพศ ทักษะการปฏิเสธ สูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษากึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) แบบ 2 กลุ่ม วัดผลก่อนการทดลอง หลังการทดลอง (Two Group Pre test and Post test) ตามผังการทดลองดังนี้

กลุ่ม	ก่อน	ทดลอง	หลัง	ติดตามผล
ทดลอง	O1	X	O2	O3
(R)				
เปรียบเทียบ	O4	(X)	O5	O6

เมื่อ

O	หมายถึง	การวัดผลความตระหนัก การปฏิบัติ และความพึงพอใจ
O1 และ O4	หมายถึง	การวัดผลความความตระหนัก การปฏิบัติ ก่อนทดลอง
O2	หมายถึง	การวัดผลความตระหนัก การปฏิบัติ และความพึงพอใจ หลังการทดลองทันที
O5	หมายถึง	การวัดผล ความตระหนัก การปฏิบัติ หลังการทดลองทันที
O3 และ O6	หมายถึง	การวัดผลความตระหนัก การปฏิบัติ ติดตามผล 4 สัปดาห์
X	หมายถึง	การให้การทดลองด้วยโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิต ในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาชาย วิทยาลัยเทคนิค จังหวัดกาฬสินธุ์
(X)	หมายถึง	การได้รับการเรียนรู้ตามปกติ
(R)	หมายถึง	การสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ นักศึกษาชายที่ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรของวิทยาลัยเทคนิค จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2555
2. ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างน้อยสุดด้วยสูตร (อ้างใน อรุณ จิรวัดณ์กุล, 2550, หน้า 300) ดังนี้

$$n = 2 \left\{ \frac{(Z_\alpha + Z_\beta)\sigma}{(\mu_1 - \mu_2)} \right\}^2$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

α = ระดับนัยสำคัญ(type I error) แบบสองหาง ในที่นี้กำหนดให้เท่ากับ 0.05

β = ความเชื่อถือได้(type II error) ในที่นี้กำหนดให้เท่ากับ 0.95

Z_α = ค่า ณ จุดบนพื้นที่โค้งปกติของระดับนัยสำคัญที่กำหนด 0.05 เท่ากับ 1.96

Z_β = ค่า ณ จุดบนพื้นที่โค้งปกติของความเชื่อถือได้ที่กำหนด 0.95 เท่ากับ 1.64

μ_1 = ค่าเฉลี่ยประชากรของกลุ่มทดลอง

μ_2 = ค่าเฉลี่ยประชากรของกลุ่มทดลอง

σ = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่มีค่ามาก

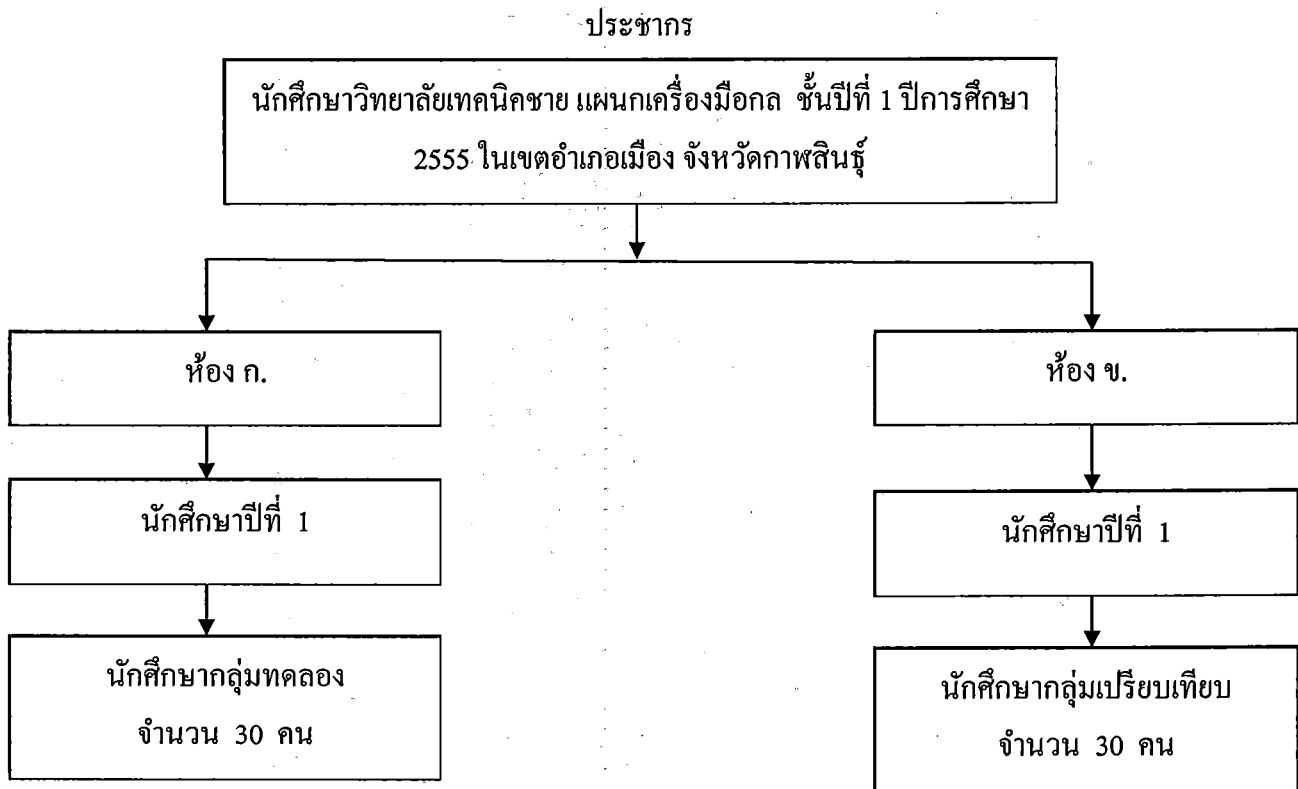
จากการศึกษาของเนตรทราย ปัญญะคุณห์ (2552) พบว่า มีค่าเฉลี่ยความตระหนักต่อเพศศึกษาของนักเรียนหญิงในกลุ่มทดลอง 13.16 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.96 ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบมีค่าเฉลี่ย 10.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.96 ฉะนั้น ค่าประมาณของ μ_1 , μ_2 และ σ จะเท่ากับ 13.16, 10.26 และ 2.96 ตามลำดับ แทนค่าในสูตร จะได้ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$n = 2 \left\{ \frac{(1.96 + 1.64)2.96}{(13.16 - 10.26)} \right\}^2$$

$$= 27.0$$

ดังนั้น การศึกษาค้างนี้ใช้นักศึกษาอย่างน้อยสุดกลุ่มละ 27 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. การสุ่มตัวอย่าง เริ่มด้วยการคัดเลือกแผนกที่มีนักศึกษาชายเรียนมากที่สุด ได้แผนกเครื่องมือกล และเลือกชั้นปีที่ทางวิทยาลัยยินยอมให้นักศึกษาเข้าร่วมโปรแกรม ปรากฏว่า ได้ นักศึกษาชั้นปี 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปว.ช.) จากนั้นสุ่มด้วยการจับสลากมา 2 ห้องเรียน โดยสุ่มครั้งแรกให้เป็นกลุ่มทดลอง และสุ่มครั้งที่ 2 ให้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ ใช้นักศึกษาที่ยินดีเข้าร่วมกิจกรรม และเข้าร่วมตลอดโปรแกรม ได้กลุ่มละ 30 คน ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กระบวนการและขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ได้แก่ โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาชาย วิทยาลัยเทคนิค จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อป้องกันโรคทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งมีแนวคิด หลักการและเหตุผลเนื้อหา สื่อ วิธีการเรียนรู้ ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล แนวโน้มปัญหาทางเพศในวัยรุ่นทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ และสถาบันครอบครัวอ่อนแอลง ไม่สามารถทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนและสร้างค่านิยมที่ถูกต้องแก่เด็กและเยาวชนได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นปัญหาทางเพศจึงยังคงมีความรุนแรงอยู่ในสังคมไทย ปัจจุบันวัยรุ่นในปัจจุบันเผชิญกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงจากภายในตัวเองตามธรรมชาติ ที่ทำให้วัยรุ่นอยากรู้อยากเห็น มีความต้องการที่จะแสวงหาสิ่งใหม่ สนใจเรื่องเพศ สนใจเพศตรงข้าม มีความต้องการทางเพศ อยากลองเรื่องเพศ อีกทั้งสิ่งล่อมรอบ ๆ ตัว ไม่ว่าจะเป็นสถานบันเทิงที่มีเครื่องดืมของมีเมาและมีจำนวนมากขึ้นประกอบกับการมีสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศมากมาย ตลอดจนการมีเพื่อนชักชวนให้เรียนรู้เรื่องเพศที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนหากวัยรุ่นมีทักษะที่จะใช้จัดการปัญหาและแรงกดดันรอบ ๆ

ตัวที่เกี่ยวกับเรื่องเพศดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม ก็จะทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม ไม่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ที่อาจนำไปสู่ปัญหาการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ ดังนั้นวัยรุ่นจำเป็นต้องมีทักษะบางประการเพื่อป้องกันตนเองไม่ให้ตกอยู่ในสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยและไม่คาดคิด

2. วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักศึกษาเกิดความตระหนักต่อปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และมีการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

3. เนื้อหาของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กิจกรรมประกอบด้วย การดูวิดีโอ ความหมายของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ชนิดสาเหตุของการเกิดโรคและอาการแสดง วิธีการป้องกัน วิธีโอสาคิการใช้อย่างอนามัย และกิจกรรมกลุ่มแบ่งกลุ่มวิเคราะห์ ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอต่อกลุ่มใหญ่ ฉายวิดีโอ สถานการณ์สมมติ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ เป้าหมายชีวิต สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาและตระหนักถึงผลที่ตามมาจากการตัดสินใจว่าอาจไม่เป็นไปตามที่เราคาดหวังและสามารถคิดถึงวิธีที่จะรับมือหรือจัดการกับสิ่งที่ไม่ได้คาดคิดไว้ กรณีศึกษาให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ประสบการณ์ในการเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน อันจะก่อให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้

4. วิธีการ ใช้การสอนโดยใช้โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยใช้การสอนแบบกระบวนการกลุ่ม ๆ ละ 10 คน ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ และอภิปรายประเด็นที่กำหนดให้และสรุปผลภายในกลุ่ม และนำเสนอต่อกลุ่มใหญ่

5. สื่ออุปกรณ์ ประกอบการสอน ประกอบด้วย “คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ” ประกอบด้วยกิจกรรม 9 กิจกรรมและวิดีโอการให้ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของกรมควบคุมโรค

6. การประเมินผล การสังเกตการมีส่วนร่วมของกิจกรรม

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ชนิดและลักษณะเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตาม อาศัยอยู่กับ การมีแฟน พฤติกรรมทางเพศ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้ข่าวสาร มีลักษณะคำถามเป็น แบบเปิดและปิด ผสมกัน จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความตระหนักต่อปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ตาม การมีเพศสัมพันธ์ โดยไม่ป้องกัน การสวมถุงยางอนามัย ดูหนังโป๊ การมีคู่นอน เทียบหญิงบริการ เทียบสถานที่เรีงรมย์ พฤติกรรมทางเพศ วิธีป้องกัน มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 คำตอบ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 18 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ข้อความที่แสดงด้านบวก		ข้อความที่แสดงด้านลบ	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน	5 คะแนน	
เห็นด้วย	4 คะแนน	4 คะแนน	
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน	3 คะแนน	
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน	2 คะแนน	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน	1 คะแนน	

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติในการป้องกันการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ตาม พฤติกรรมทางเพศ การใช้ถุงยางอนามัย วิธีป้องกัน การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย มี ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ เลือกตอบถูก 1 คำตอบ จำนวน 20 ข้อ มีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ตอบถูก ให้คะแนน 1 คะแนน

ตอบผิด ให้คะแนน 0 คะแนน

ส่วนที่ 4 ความพึงใจเกี่ยวกับเนื้อหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์,การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์,การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย,วิธีการสอน,ผู้สอน,สื่อการสอนและระยะเวลาในการสอน มีลักษณะคำถามแบบประเมินค่า 5 คำตอบ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 20 ข้อ

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

2. การสร้างแบบสอบถามนี้ได้จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมา กำหนดองค์ประกอบเนื้อหา (ตัวชี้วัด) และสร้างตามลักษณะคำถามในข้อ 1 และนำไปปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาปรับแก้ไข ตามอาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ จัดทำเป็นแบบสอบถาม

3. ตรวจสอบความตรง (Validity) นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน (รายชื่อในภาคผนวก) เพื่อ การตรวจสอบความครบถ้วน ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา ตรวจสอบในเรื่องความตระหนักต่อปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการปฏิบัติในการป้องกัน โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์แล้วนำมาปรับแก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

4. ทดลองใช้ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษาแผนกช่างกลชาย วิทยาลัยเทคนิคจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 20 คน เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2555 เวลา 9.30 จากนั้นให้ การสอนตามโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ จนครบ เนื้อหาและวิธีการใช้เวลา 3 ชั่วโมง เสร็จแล้ว ให้ตอบแบบสอบถามหลังทดลองทันทีด้วย แบบสอบถามชุดเดิมและนำผลการทดลองใช้ไปหาความไว (Sensibility Index) และความเที่ยงแบบ สอบซ้ำ (Test-Retest Reliability) กับ แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Coefficient cronbach's alpha) ดังนี้

4.1 หาค่าความไวของความตระหนักและการปฏิบัติ (อ้างใน บุญธรรม กิจปรีดา บริสุทธิ, 2553, หน้า 117) ด้วยสูตร

$$S = \frac{R_A - R_B}{T}$$

เมื่อ S = ดัชนีความไว

R_A = ค่าเฉลี่ยที่ตอบถูกหลังได้รับโปรแกรม

R_B = ค่าเฉลี่ยที่ตอบถูกก่อนได้รับโปรแกรม

T = จำนวนนักศึกษาทั้งหมด

4.2 หาค่าความเที่ยงแบบสอบซ้ำ ของความตระหนักและการปฏิบัติก่อนทดลอง และ หลังทดลองทันที (อ้างในบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ, 2553, หน้า 343) ด้วยสูตร

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{(n \sum X^2 - (\sum X)^2)(n \sum Y^2 - (\sum Y)^2)}}$$

$$r_{xy} = \frac{SP}{\sqrt{(SSX)(SSY)}}$$

เมื่อ $SP = \sum XY \frac{(\sum X)(\sum Y)}{n}$

$$SSX = \sum X^2 - \frac{(\sum X)^2}{n}$$

$$SSY = \sum Y^2 - \frac{(\sum Y)^2}{n}$$

n = จำนวนคู่ของข้อมูลหรือขนาดตัวอย่าง

X = คะแนนหรือค่าของตัวแปร X

Y = คะแนนหรือค่าของตัวแปร Y

SP = ผลรวมของผลคูณ (Sum of Product) ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y

SSX = ผลรวมของผลต่างกำลังสอง (Sum of Square) ของตัวแปร X

SSY = ผลรวมของผลต่างกำลังสอง (Sum of Square) ของตัวแปร Y

4.3 หาความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราซ ของความตระหนักและการปฏิบัติก่อนทดลอง และหลังทดลองทันที และความพึงพอใจ (อ้างในบุญธรรม กิจปรีดา บริสุทธิ์, 2553, หน้า 347) ด้วยสูตรการคำนวณดังนี้

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right\}$$

เมื่อ k = จำนวนข้อของแบบวัดชุดนั้น

$\sum S_i^2$ = ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ปรากฏว่า ได้ค่าความไวและความเที่ยงของเครื่องมือ ดังนี้

ความตระหนัก มีค่าความไวระหว่าง 0.50 ค่าความเที่ยงแบบสอบซ้ำ เท่ากับ 0.34 และค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราซของแบบสอบถามก่อนทดลอง เท่ากับ 0.563 และหลังทดลอง เท่ากับ 0.761

การปฏิบัติ มีค่าความไวระหว่าง 0.23 ค่าความเที่ยงแบบสอบซ้ำเท่ากับ 0.18 และค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราซจะได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามก่อนทดลอง เท่ากับ 0.746 และหลังทดลอง เท่ากับ 0.860

ความพึงพอใจต่อโปรแกรมการเสริมทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้ค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราซ เท่ากับ 0.71

การทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

การทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ผู้ช่วยในการศึกษาในครั้งนี้จำนวน 2 คน ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการและพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ เมื่อถึงเวลานัดหมายนำแบบสอบถามให้นักศึกษาตัวอย่างก่อนทดลอง ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบในเวลาเดียวกัน จากนั้นในกลุ่มทดลองให้การทดลอง ตามแผนการสอนของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบให้เรียนรู้ตามปกติ

แผนการสอนของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เป็นระยะ 2 วัน โดยแบ่งกิจกรรม เป็น

กิจกรรมที่ 1 กลุ่มสัมพันธ์ ได้แก่ เกม เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ ละลายพฤติกรรม และให้เกิดความสนุกสนาน

กิจกรรมที่ 2 “แบ่งกลุ่มเรียนรู้” ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มในการทำกิจกรรม เพื่อนักศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม แบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม โดยการนับ 1 ถึง 10 กลุ่มละ 10 คน

กิจกรรมที่ 3 ผู้ศึกษาบรรยายพร้อมฉายวิดีโอ ความหมายของโรคทางเพศสัมพันธ์ ชนิดสาเหตุของการเกิดโรคและอาการแสดง วิธีการติดต่อสถานการณ์โรค หลังจากนั้นผู้บรรยายสรุปเพิ่มเติมและให้แต่ละกลุ่มเขียนสรุปที่ได้ในการบรรยายและสอบถามปัญหาที่ไม่เข้าใจพร้อมกระดานการเรียนรู้ผู้บรรยายให้ผู้เรียนถามปัญหาให้กลุ่มอื่นตอบแข่งขันกันระหว่างกลุ่ม

กิจกรรมที่ 4 ผู้ศึกษาบรรยายพร้อมฉายวิดีโอ วิธีการป้องกัน ประเภทของการป้องกัน เลือกใช้วิธีการป้องกัน ประโยชน์ที่ได้จากการป้องกัน โทษของการไม่ป้องกัน ข้อดีข้อเสียที่นำไปใช้ในการป้องกันกิจกรรม หลังจากนั้นผู้บรรยายสรุปเพิ่มเติมและให้แต่ละกลุ่มเขียนสรุปที่ได้ในการบรรยายและสอบถามปัญหาที่ไม่เข้าใจพร้อมกระดานการเรียนรู้ผู้บรรยายให้ผู้เรียนถามปัญหาให้กลุ่มอื่นตอบแข่งขันกันระหว่างกลุ่ม

กิจกรรมที่ 5 ฉายวิดีโอการสาธิตวิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องแล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมานำเสนอวิธีการสวมถุงยางอนามัยที่ถูกต้องและอธิบายวิธีการสวมถุงยางอนามัยแข่งขันระหว่างกลุ่มแล้วผู้บรรยายชี้แนะการสวมถุงยางที่ถูกต้อง

กิจกรรมที่ 6 ฉายวิดีโอ “คิดสักนิด.....ก่อนจะ” เพื่อให้ นักศึกษาสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหา โดยการ บรรยาย วิเคราะห์สถานการณ์ผู้สอนมอบหมายให้แบ่งกลุ่มวิเคราะห์ กรณีศึกษาให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอต่อกลุ่มใหญ่ หลังจากนั้นผู้บรรยายสรุปเพิ่มเติม

กิจกรรมที่ 7 ฉายวิดีโอสถานการณ์ “การตัดสินใจของตน” เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้จักการวางแผนเป้าหมายในชีวิต และหลีกเลี่ยงจากปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อความสำเร็จของชีวิตมี

การตัดสินใจและการคาดการณ์ผลจากการตัดสินใจได้ ตระหนักถึงผลที่ตามมาจากการตัดสินใจว่า อาจไม่เป็นไปตามที่เราคาดหวังและสามารถคิดถึงวิธีที่จะรับมือหรือจัดการกับสิ่งที่ไม่ได้คาดคิดไว้ กรณีศึกษาให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอต่อกลุ่มใหญ่หลังจากนั้นผู้บรรยายสรุปเพิ่มเติม

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมการประเมินความเสี่ยงเพื่อให้นักศึกษาสามารถนำหลักการ ประเมินความเสี่ยง QQR ต่อการรับเชื้อเอชไอวีประเมินพฤติกรรมที่ทำให้เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีได้อย่างถูกต้องมาใช้ในการชีวิตประจำวันได้ โดยการ ทำกิจกรรมกลุ่ม บรรยาย วิเคราะห์สถานการณ์ ผู้สอนมอบหมายให้แบ่งกลุ่มวิเคราะห์ ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอต่อกลุ่มใหญ่ ผู้บรรยายสรุปเพิ่มเติม

กิจกรรมที่ 9 ความในที่อยากจะบอก นักศึกษาเขียนคำถามลงในกล่องคำถามผู้บรรยาย ตอบคำถามที่นักเรียนสงสัย และสรุปสิ่งที่ได้ร่วมกัน

เมื่อให้การทดลองเสร็จให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม หลังทดลองทันทีในห้องทดลอง และหลังติดตามผล 4 สัปดาห์ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบในเวลาเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้ครบแล้ว ผู้ศึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และนำข้อมูล มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์ทางสถิติ กำหนดค่าความเชื่อมั่นทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการและสถิติช่วยสรุปผล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
2. ความตระหนักและการปฏิบัติ วิเคราะห์ด้วยการให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมคะแนนของแต่ละคน แล้วแบ่งคะแนนที่ได้เป็น 3 กลุ่ม ตามเกณฑ์ของบลูม Benjamin Bloom (อ้างใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553, หน้า 207)

กลุ่ม มาก ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

กลุ่ม ปานกลาง ได้คะแนนระหว่างร้อยละ 60 -79 ของคะแนนเต็ม

กลุ่ม น้อย ได้คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม

3. หากการเปลี่ยนแปลงความตระหนักและการปฏิบัติหลังทดลอง โดยหาคะแนนเฉลี่ย การเปลี่ยนแปลงระหว่าง หลังทดลองทันทีกับก่อนทดลอง หลังติดตามผลกับก่อนทดลอง และ หลังติดตามผลกับหลังทดลองทันที จำแนกตามกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ และทดสอบผลการเปลี่ยนแปลงด้วย Paired Sample t-test

4. การเปรียบเทียบความตระหนักและการปฏิบัติหลังการทดลอง โดยหาผลต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างหลังทดลองทันทีกับก่อนทดลอง หลังติดตามกับก่อนทดลอง และหลัง

ติดตามผลกับหลังทดลองทันที จำแนกตามกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ และเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบด้วย Independent Sample t-test

5. หาขนาดผลของโปรแกรมการเสริมสร้างเสริมทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ กรณีความตระหนักและการปฏิบัติหลังทดลองทันที และหลังติดตามผล ด้วยสูตร (Valentine & Cooper, 2003)

$$ES = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{S}$$

เมื่อ ES = ขนาดผลของโปรแกรม
 $\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
 $\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มเปรียบเทียบ
 S = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มเปรียบเทียบ

หมายเหตุ ถ้าความแปรปรวน (S^2) ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่เท่ากัน ต้องใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบรวมกัน

กรณีขนาดตัวอย่างของ 2 กลุ่มเท่ากัน $S = \sqrt{\frac{S_1^2 + S_2^2}{2}}$

กรณีขนาดตัวอย่างของ 2 กลุ่มไม่เท่ากัน $S = \sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2}}$

6. ความพึงพอใจ หาความพึงพอใจรายข้อด้วยการทำแจกแจงความถี่ หาจำนวนและร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อ หาระดับความพึงพอใจด้วยการให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด หาค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจแต่ละด้าน และรวม คิดเป็นร้อยละของคะแนนเต็ม และทดสอบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มด้วย One Sample t-test

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ดำเนินการพิทักษ์สิทธิตัวอย่างโดยการขออนุมัติจากคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยพบกลุ่มตัวอย่างแนะนำตัว บอกวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธในการเข้าร่วมวิจัย ระยะเวลาดำเนินการเข้าเก็บข้อมูลและแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่าข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นความลับไม่เปิดเผย กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิ์ที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ได้ และมีสิทธิ์ที่จะทราบผลของการวิจัยหลังจากการวิจัยสิ้นสุดลง

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเชิงกึ่งทดลองนี้ต้องการศึกษาผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาชายวิทยาลัยเทคนิค จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยศึกษาผลในเรื่อง ความตระหนักต่อการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และความพึงพอใจต่อโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ข้อมูลเก็บก่อนทดลอง หลังทดลองและติดตามผลหลังทดลอง 4 สัปดาห์ ด้วยวิธีแจกแบบสอบถามให้นักศึกษาตอบในห้อง ดำเนินการทดลองระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2555 ถึง วันที่ 4 กันยายน พ.ศ.2555 ผลการศึกษานำเสนอด้วยการบรรยายประกอบตารางเรียงตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป
2. ความตระหนักต่อปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
3. การปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
4. ความพึงพอใจต่อโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ข้อมูลทั่วไป

นักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมทั้งหมด 60 คน เป็นนักศึกษาในกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 30 คน พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองอาศัยอยู่กับบิดามารดา 16 คน (53.3%) อยู่กับมารดา ญาติ พี่น้อง ยาย 14 คน (13.37%, 16.7% และ 16.7% ตามลำดับ) ส่วนนักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบอาศัยอยู่กับบิดามารดา 19 คน (63.3%) อยู่กับบิดาหรือมารดา หรือญาติพี่น้อง หรือยาย 11 คน (10.0%, 10.0%, 6.7% และ 10.0% ตามลำดับ) นักศึกษากลุ่มทดลองมีแฟน 16 คน (53.3%) แต่กลุ่มเปรียบเทียบมีแฟน 20 คน (66.7%) นักศึกษากลุ่มทดลองเคยมีเพศสัมพันธ์ หรือเคยโอบกอดจูบ หรือเคยจับมือถือแขน 17 คน (23.3%, 23.3% และ 10.0% ตามลำดับ) แสดงว่านักศึกษาในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมทางเพศจำนวนมากว่านักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบในขณะที่นักศึกษากลุ่มเปรียบเทียบเคยมีเพศสัมพันธ์ เคยโอบกอดจูบ เคยจับมือถือแขน 8 คน (3.3%, 6.7% และ 16.7% ตามลำดับ) นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีจำนวนนักศึกษา 23 คน (3.3%) ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบ 10 คน (3.3% และ 30.0% ตามลำดับ) นักศึกษาในกลุ่ม

ทดลองส่วนมากรับข้อมูลข่าวสารจาก สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หอกระจายข่าว อินเทอร์เน็ต 19 คน (3.3%, 43.4%, 6.7 และ 10.0%ตามลำดับ) ส่วนนักศึกษากลุ่มเปรียบเทียบ ส่วนมากรับข้อมูลข่าวสารจาก ครูอาจารย์และอาสาสมัครสาธารณสุข 18 คน (56.7% และ 3.3% ตามลำดับ)
ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามข้อมูลทั่วไปและกลุ่มศึกษา

	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาศัยอยู่กับ				
บิดามารดา	16	53.3	19	63.3
บิดา	0	0.0	3	10.0
มารดา	4	13.3	3	10.0
ญาติพี่น้อง	5	16.7	2	6.7
ยาย	5	16.7	3	10.0
การมีแฟน				
ไม่มีแฟน	14	46.7	10	33.3
มีแฟน	16	53.3	20	66.7
การมีพฤติกรรมทางเพศ				
ไม่เคยมี	13	43.4	22	73.3
เคยจับมือถือแขน	3	10.0	5	16.7
เคยโอบกอดจูบ	7	23.3	2	6.7
เคยมีเพศสัมพันธ์	7	23.3	1	3.3
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์				
ไม่เคยดื่ม	7	23.3	20	66.7
ดื่มสัปดาห์ครั้ง	3	10.0	0	0.0
ดื่มทุกวัน	1	3.3	0	0.0
ดื่มนาน ๆ ครั้ง	18	60.1	9	30.0
ดื่มเดือนละครั้ง	1	3.3	1	3.3

ตารางที่ 1 (ต่อ)

	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การรับรู้ข่าวสาร				
โทรทัศน์/ วิทยุ	13	43.4	11	36.7
หอกระจายข่าว	2	6.7	0	0.0
หนังสือพิมพ์/ วารสาร	1	3.3	1	3.3
ครู/ อาจารย์	7	23.3	17	56.7
อสม.	4	13.3	1	3.3
อินเทอร์เน็ต	3	10.0	0	0.0

ความตระหนักต่อปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

1. ระดับความตระหนัก กลุ่มทดลอง ก่อนทดลองนักศึกษาส่วนมากมีความตระหนักต่อปัญหาโรคทางเพศสัมพันธ์ในระดับปานกลาง 28 คน (93.3%) มีความตระหนักเฉลี่ย 61.23 หรือ ร้อยละ 68.0 ของคะแนนเต็ม ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางหลังทดลองและติดตามผล นักศึกษา มีความตระหนักในระดับมากทุกคน 30 คน (100%) มีความตระหนักเฉลี่ย 76.30 หรือ ร้อยละ 84.8 และเฉลี่ย 76.47 หรือร้อยละ 85.0 ของคะแนนเต็มตามลำดับซึ่งอยู่ในระดับมากแต่กลุ่มเปรียบเทียบก่อนทดลองหลังทดลองและติดตามผลนักศึกษาส่วนมากมีความตระหนักในระดับปานกลาง 19 คน (66.3%) 25 คน (83.3%) และ 23 คน (76.7%) ตามลำดับโดยรวมก่อนทดลอง หลังทดลอง และติดตามผลนักศึกษา มีความตระหนักเฉลี่ย 66.4, 66.6 และ 66.6 ตามลำดับซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ระยะดังตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามระดับความตระหนัก ก่อนทดลอง
ทดลองทันที ติดตามผลและกลุ่มศึกษา

	มาก		ปานกลาง		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก่อนทดลอง						
กลุ่มทดลอง	1	3.3	28	93.3	1	3.3
กลุ่มเปรียบเทียบ	11	36.7	19	63.3	0	0.0
หลังทดลอง						
กลุ่มทดลอง	30	100.0	0	0.0	0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	5	16.7	25	83.3	0	0.0
ติดตามผล						
กลุ่มทดลอง	30	100.0	0	0.0	0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	7	23.3	23	76.7	0	0.0

ตารางที่ 3 ความตระหนักต่อปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาจำแนกตามก่อนทดลอง
หลังทดลอง ติดตามผลและกลุ่มศึกษา

กลุ่ม	จำนวน	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		ติดตามผล	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ทดลอง	30	61.23	3.97	76.30	4.04	76.47	4.01
เปรียบเทียบ	30	66.43	5.64	64.57	4.95	66.63	4.25

หมายเหตุ ช่วงคะแนนเต็ม 18-90 คะแนน

2. การเปลี่ยนแปลงความตระหนักต่อปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หลังทดลองพบว่า หลังทดลองนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นจากก่อนทดลองเฉลี่ย 15.7 คะแนน (76.30-61.23) ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 และนักศึกษากลุ่มเปรียบเทียบ หลังทดลองมีความตระหนักลดลงจากก่อนทดลองเฉลี่ย 1.87 คะแนน (64.57-66.43) ซึ่งลดลงอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.028 ติดตามผลนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นจากก่อนทดลองเฉลี่ย 15.23 คะแนน (76.47-61.23) ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 แต่นักศึกษา

กลุ่มเปรียบเทียบติดตามผลมีความตระหนักเพิ่มขึ้นจากก่อนทดลองเฉลี่ย 0.20 คะแนน (66.63-66.43) ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ (p=0.86) ติดตามผลกับหลังนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นจากหลังทดลองเฉลี่ย 0.17 คะแนน (76.47-76.30) ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ (p=0.78) และนักศึกษากลุ่มเปรียบเทียบติดตามผลมีความตระหนักเพิ่มขึ้นจากหลังทดลองเฉลี่ย 2.07 คะแนน (66.63-64.57) ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ (p=0.051) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปลี่ยนแปลงความตระหนักหลังทดลองของนักศึกษาระหว่างหลังทดลองกับก่อนทดลอง ติดตามผลกับก่อนทดลอง ติดตามผลกับหลังทดลอง จำแนกตามกลุ่มศึกษา

	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	ผลต่าง		t	P
				$\bar{D}$	S		
หลังทดลองกับก่อนทดลอง							
กลุ่มทดลอง	30			15.07	6.54	12.61	0.001
ก่อนทดลอง		61.23	3.97				
หลังทดลอง		76.30	4.04				
กลุ่มเปรียบเทียบ	30			1.87	4.42	2.32	0.028
ก่อนทดลอง		66.43	5.64				
หลังทดลอง		64.57	4.95				
ติดตามผลกับก่อนทดลอง							
กลุ่มทดลอง	30			15.23	6.56	12.71	0.001
ก่อนทดลอง		61.23	3.97				
ติดตามผล		76.47	4.01				
กลุ่มเปรียบเทียบ	30			0.20	6.25	0.18	0.862
ก่อนทดลอง		66.43	5.64				
ติดตามผล		66.63	4.25				

ตารางที่ 4 (ต่อ)

	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	ผลต่าง		t	P
				$\bar{D}$	S		
ติดตามผลกับหลังทดลอง							
กลุ่มทดลอง	30			0.17	3.34	0.27	0.787
หลังทดลอง		76.30	4.04				
ติดตามผล		76.47	4.01				
กลุ่มเปรียบเทียบ	30			2.07	5.56	2.03	0.051
หลังทดลอง		64.57	4.95				
ติดตามผล		66.63	4.25				

หมายเหตุ $\bar{D}$ หมายถึงคะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนความตระหนัก
S หมายถึงส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลต่าง

3. ผลการเปรียบเทียบความตระหนักต่อปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หลังทดลองระหว่างกลุ่มศึกษา พบว่าหลังทดลองนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นจากก่อนทดลองเฉลี่ย 15.07 คะแนน (76.30-61.23) แต่นักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบมีความตระหนักลดลงจากก่อนทดลองเฉลี่ย 1.87 คะแนน (64.57-66.43) ซึ่งกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 ติดตามผลนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นจากก่อนทดลองเฉลี่ย 15.23 คะแนน (76.47-61.23) แต่นักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบมีความตระหนักเพิ่มขึ้นจากก่อนทดลองเฉลี่ย 0.02 คะแนน (66.63-66.43) ซึ่งกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 ติดตามผลกับหลังทดลอง นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้น จากหลังทดลองเฉลี่ย 0.17 คะแนน (76.47-76.30) ส่วนนักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบมีความตระหนักเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 2.07 คะแนน (66.63-64.57) เมื่อทดสอบทางสถิติ พบว่า ติดตามผลนักศึกษาที่มีความตระหนักเพิ่มขึ้นจากหลังทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($p = 0.11$) แสดงว่า ติดตามผลโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคทางเพศสัมพันธ์มีผลทำให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีความตระหนักต่อปัญหาการป้องกันโรคทางเพศสัมพันธ์หลังทดลองมากกว่านักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบและติดตามผลความตระหนักยังคงอยู่เท่ากันหลังทดลอง ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความตระหนักหลังทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ

	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	ผลต่าง		t	P
				$\bar{D}$	S		
หลังทดลองกับก่อนทดลอง							
กลุ่มทดลอง	30			15.07	6.54	11.75	0.001
ก่อนทดลอง		61.23	3.97				
หลังทดลอง		76.30	4.04				
กลุ่มเปรียบเทียบ	30			-1.87	4.42		
ก่อนทดลอง		66.43	5.64				
หลังทดลอง		64.57	4.95				
ติดตามผลกับก่อนทดลอง							
กลุ่มทดลอง	30			15.23	6.56	9.09	0.001
ก่อนทดลอง		61.23	3.97				
ติดตามผล		76.47	4.00				
กลุ่มเปรียบเทียบ	30			0.20	6.25		
ก่อนทดลอง		66.43	5.64				
ติดตามผล		66.63	4.25				
ติดตามผลกับหลังทดลอง							
กลุ่มทดลอง	30			0.17	3.34	1.60	0.114
หลังทดลอง		76.30	4.04				
ติดตามผล		76.47	4.01				
กลุ่มเปรียบเทียบ	30			2.07	5.56		
หลังทดลอง		64.57	4.95				
ติดตามผล		66.63	4.25				

หมายเหตุ $\bar{D}$ หมายถึงคะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนความตระหนัก
 S หมายถึงส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลต่าง

4. ขนาดผลความตระหนักของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ พบว่า หลังทดลอง โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มีส่วนทำให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มมากขึ้นกว่านักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบ 2.4 เท่า และติดตามผลเพิ่มมากขึ้น 2.3 เท่า ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ขนาดผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตต่อความตระหนักในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

	คะแนนเฉลี่ยกลุ่มทดลอง	คะแนนเฉลี่ยกลุ่มเปรียบเทียบ	SD กลุ่มเปรียบเทียบ	ขนาด (เท่า)
หลังทดลอง	76.30	64.57	4.95	2.4
ติดตามผล	76.47	66.63	4.25	2.3

การปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

1. ระดับการปฏิบัติ กลุ่มทดลอง นักศึกษาส่วนมากมีการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในระดับน้อย 19 คน (63.3%) มีการปฏิบัติเฉลี่ย 9.90 หรือร้อยละ 49.5 ของคะแนนเต็ม ซึ่งอยู่ในระดับน้อย หลังทดลองและติดตามผล นักศึกษามีการปฏิบัติในระดับมาก 23 คน (76.7%) มีการปฏิบัติเฉลี่ย 16.7 หรือร้อยละ 83.5 และเฉลี่ย 16.46 หรือร้อยละ 82.3 ของคะแนนเต็มตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมากแต่กลุ่มเปรียบเทียบก่อนทดลอง หลังทดลอง และ ติดตามผล นักศึกษาส่วนมากมีการปฏิบัติในระดับน้อย 16 คน (53.3%), 16 คน (53.3%) และ 24 คน (80.0%) ตามลำดับโดยรวมก่อนทดลองหลังทดลอง และติดตามผล นักศึกษามีการปฏิบัติเฉลี่ย 11.5, 11.2 และ 9.6 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับน้อยทั้ง 3 ระยะ ดังตารางที่ 7 และตารางที่ 8

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามระดับการปฏิบัติก่อนทดลอง
หลังทดลอง ติดตามผลและกลุ่มศึกษา

	จำนวน	มาก		ปานกลาง		น้อย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก่อนทดลอง							
กลุ่มทดลอง	30	4	13.3	7	23.3	19	63.3
กลุ่มเปรียบเทียบ	30	9	30.0	5	16.7	16	53.3
หลังทดลอง							
กลุ่มทดลอง	30	23	76.7	3	10.0	4	13.3
กลุ่มเปรียบเทียบ	30	7	23.3	7	23.3	16	53.3
ติดตามผล							
กลุ่มทดลอง	30	20	66.7	7	23.3	3	10.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	30	3	10.0	3	10.0	24	80.0

ตารางที่ 8 การปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เฉลี่ยของนักศึกษาจำแนกตาม
ก่อนทดลอง หลังทดลอง ติดตามผลและกลุ่มศึกษา

กลุ่ม	จำนวน	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		ติดตามผล	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ทดลอง	30	9.90	4.07	16.70	3.83	16.46	3.30
เปรียบเทียบ	30	11.53	5.29	11.20	4.61	9.60	3.63

หมายเหตุ คะแนนเต็ม 20 คะแนน

2. การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หลังทดลอง พบว่าหลังทดลองนักศึกษาในกลุ่มทดลอง มีการปฏิบัติเพิ่มขึ้นจากก่อนทดลองเฉลี่ย 6.80 คะแนน (16.70-9.90) ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 แต่นักศึกษากลุ่มเปรียบเทียบหลังทดลองมีการปฏิบัติลดลงจากก่อนทดลองเฉลี่ย 0.33 คะแนน (11.20-11.53) ซึ่งลดลงอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ (p = 0.782) ติดตามผลนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติเพิ่มขึ้นจากก่อนทดลองเฉลี่ย 1.93 คะแนน (9.60-11.53) ซึ่งลดลงอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ (p = 0.09) ติดตามผลกับหลังทดลอง

เฉลี่ย 0.23 คะแนน (16.47-16.70) ซึ่งลดลงอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ ($p = 0.80$) และนักศึกษา
กลุ่มเปรียบเทียบติดตามผลมีการปฏิบัติลดลงจากหลังทดลองเฉลี่ย 1.6 คะแนน (9.60-11.20)
ซึ่งลดลงอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ ($p = 0.12$) ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติหลังทดลองของนักศึกษาระหว่าง หลังทดลองกับ
ก่อนทดลอง ติดตามผลกับก่อนทดลอง ติดตามผลกับหลังทดลอง
จำแนกตามกลุ่มศึกษา

	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	ผลต่าง		t	P
				$\bar{D}$	s		
หลังทดลองกับก่อนทดลอง							
กลุ่มทดลอง	30			6.80	6.07	6.14	0.001
ก่อนทดลอง		9.90	4.08				
หลังทดลอง		16.70	3.83				
กลุ่มเปรียบเทียบ	30			-0.33	6.53	0.28	0.782
ก่อนทดลอง		11.53	5.29				
หลังทดลอง		11.20	4.61				
ติดตามผลกับก่อนทดลอง							
กลุ่มทดลอง	30			6.57	4.49	8.00	0.001
ก่อนทดลอง		9.90	4.08				
ติดตามผล		16.46	3.31				
กลุ่มเปรียบเทียบ	30			-1.93	6.12	1.70	0.094
ก่อนทดลอง		11.53	5.30				
ติดตามผล		9.60	3.63				

ตารางที่ 9 (ต่อ)

	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	ผลต่าง		t	P
				$\bar{D}$	S		
ติดตามผลกับหลังทดลอง							
กลุ่มทดลอง	30			-0.23	5.06	0.25	0.803
หลังทดลอง		16.70	3.83				
ติดตามผล		16.47	3.31				
กลุ่มเปรียบเทียบ	30			-1.60	5.41	1.62	0.116
หลังทดลอง		11.20	4.61				
ติดตามผล		9.60	3.63				

หมายเหตุ $\bar{D}$ หมายถึงคะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนการปฏิบัติ

S หมายถึงส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลต่าง

3. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หลังทดลองระหว่างกลุ่มศึกษา พบว่า หลังทดลองนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติเพิ่มขึ้นจากก่อนทดลองเฉลี่ย 6.80 คะแนน (16.70-9.90) แต่นักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบมีการปฏิบัติลดลงจากก่อนทดลองเฉลี่ย 0.33 คะแนน (11.20-11.53) ซึ่งกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 ติดตามผลนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติเพิ่มขึ้นจากก่อนทดลอง เฉลี่ย 6.57 คะแนน (16.46-9.90) แต่นักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบมีการปฏิบัติลดลงจากก่อนทดลองเฉลี่ย 1.93 คะแนน (9.60-11.53) ซึ่งกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 ติดตามผลกับหลังทดลองนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติลดลงจากหลังทดลองเฉลี่ย 0.23 คะแนน (16.47-16.70) ส่วนนักศึกษากลุ่มเปรียบเทียบมีการปฏิบัติลดลงเฉลี่ย 1.60 คะแนน (9.60-11.20) เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ติดตามผล นักศึกษามีการปฏิบัติจากหลังทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($p = 0.32$) แสดงว่าติดตามผลโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มีผลทำให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หลังทดลองมากกว่านักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบและติดตามผล การปฏิบัติยังคงอยู่เท่ากับหลังทดลอง ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติที่เพิ่มขึ้นของนักศึกษาหลังทดลองกับก่อนทดลอง
ติดตามผลกับก่อนทดลอง ติดตามผลกับหลังทดลอง ระหว่างกลุ่มศึกษา

	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	ผลต่าง		t	P
				$\bar{D}$	S		
หลังทดลองกับก่อนทดลอง							
กลุ่มทดลอง	30			6.80	6.07	4.38	0.001
ก่อนทดลอง	9.90	4.08					
หลังทดลอง	16.70	3.83					
กลุ่มเปรียบเทียบ			-0.33	6.53			
ก่อนทดลอง	11.53	5.29					
หลังทดลอง	11.20	4.61					
ติดตามผลกับก่อนทดลอง							
กลุ่มทดลอง			6.57	4.49	6.13	0.001	
ก่อนทดลอง	9.90	4.08					
ติดตามผล	16.46	3.31					
กลุ่มเปรียบเทียบ			-1.93	6.12			
ก่อนทดลอง	11.53	5.30					
ติดตามผล	9.60	3.63					
ติดตามผลกับหลังทดลอง							
กลุ่มทดลอง			-0.23	5.06	1.09	0.317	
หลังทดลอง	16.70	3.83					
ติดตามผล	16.47	3.31					
กลุ่มเปรียบเทียบ			-1.60	5.41			
หลังทดลอง	11.20	4.61					
ติดตามผล	9.60	3.63					

หมายเหตุ $\bar{D}$ หมายถึงคะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนการปฏิบัติ
S หมายถึงส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลต่าง

4. ขนาดผลการปฏิบัติของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคทางเพศสัมพันธ์ พบว่า หลังทดลองโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคทางเพศสัมพันธ์ มีส่วนทำให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติเพิ่มมากขึ้นกว่า นักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบประมาณ 1.2 เท่า และติดตามผลเพิ่มมากขึ้น 1.9 เท่า ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ขนาดผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตต่อการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

	คะแนนเฉลี่ยกลุ่มทดลอง	คะแนนเฉลี่ยกลุ่มเปรียบเทียบ	SDกลุ่มเปรียบเทียบ	ขนาด (เท่า)
หลังทดลอง	16.70	11.20	4.61	1.2
ติดตามผล	16.46	9.60	3.63	1.9

ความพึงพอใจต่อโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

เนื้อหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ นักศึกษากลุ่มมีความพึงพอใจ ในระดับมากทุกคนโดย นักศึกษาประมาณ 1 ใน 3 มีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่อง เนื้อหา ตรงตามความต้องการ 11 คน (36.7%) เนื้อหาต่อเนื่อง 11 คน (36.7%) เนื้อหาน่าสนใจ 10 คน (33.3%) ส่วนเนื้อหาครบถ้วน มีประมาณ 1 ใน 4 จำนวน 8 คน (26.7%) เนื้อหาการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ นักศึกษา มีความพึงพอใจ ในระดับมากทุกคน โดยนักศึกษาส่วนมาก มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เนื้อหา ตรงตามต้องการ มีจำนวนมากที่สุด 20 คน (66.7%) รองลงมา เนื้อหาครบถ้วน 19 คน (63.3%) เนื้อหาน่าสนใจเข้าใจง่าย 18 คน (60.0%) และเนื้อหาต่อเนื่องน้อยสุด 17 คน (56.7%) เนื้อหาการ หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย นักศึกษา มีความพึงพอใจในระดับมากทุกคนโดย นักศึกษาส่วนมาก มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เนื้อหาต่อเนื่อง มีจำนวนมากที่สุด 22 คน (73.3%) รองลงมาเนื้อหาน่าสนใจเข้าใจง่าย 19 คน (63.3%) เนื้อหาตรงตามต้องการ 19 คน (63.3%) และเนื้อหาครบถ้วนน้อยที่สุด 15 คน (50.0%) วิธีการสอนนักศึกษามีความพึงพอใจใน ระดับมากทุกคน โดยนักศึกษาส่วนมากมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มีกิจกรรมหลากหลายไม่ เมื่อ มีจำนวนมากที่สุด 29 คน (96.7%) รองลงมา มีเทคนิคกระตุ้นให้เรียนรู้ 25 คน (83.3%) ผู้สอน นักศึกษา มีความพึงพอใจในระดับมากทุกคน โดยนักศึกษาส่วนมากมีความพึงพอใจในระดับมาก สุดมีการเตรียมตัว มีจำนวนมากที่สุด 25 คน (83.3%) รองลงมา ใช้ภาษาเข้าใจง่าย 19 คน (63.3%) สื่อ

การสอน นักศึกษา มีความพึงพอใจในระดับมากทุกคน โดยนักศึกษาส่วนมากมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ใช้สื่อเหมาะสม 19 คน (63.3%) รองลงมาเอกสารประกอบทันสมัยชัดเจน 10 คน (33.3%) และเอกสารมีเนื้อหาไม่มากไม่น้อยไป 9 คน (30.0%) ระยะเวลาในการสอน นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากเกือบทุกคน โดยมีนักศึกษาเพียง 2 คน (6.7%) ที่มีความพึงพอใจต่อระยะและช่วงเวลาเข้ากิจกรรม ในระดับปานกลางดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามระดับความพึงพอใจ

	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
เนื้อหาโรคติดต่อทาง										
เพศสัมพันธ์										
1. เนื้อหาครบถ้วน	8	26.7	22	73.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0
2. เนื้อหาน่าสนใจเข้าใจง่าย	10	33.3	20	66.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0
3. เนื้อหาตรงต่อความต้องการ	11	36.7	19	63.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0
4. เนื้อหาต่อเนื่อง	11	36.7	19	63.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0
เนื้อหาการป้องกันโรคติดต่อ										
5. เนื้อหาความครบถ้วน	19	63.3	11	36.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0
6. เนื้อหาน่าสนใจเข้าใจง่าย	18	60.0	12	40.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
7. เนื้อหาตรงต่อความต้องการ	20	66.7	10	33.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0
8. เนื้อหามีความต่อเนื่อง	17	56.7	13	43.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0
หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย										
9. เนื้อหาครบถ้วน	15	50.0	15	50.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
10. เนื้อหาน่าสนใจเข้าใจง่าย	19	63.3	11	36.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0
11. เนื้อหาตรงต่อความต้องการ	19	63.3	11	36.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0
12. เนื้อหาการความต่อเนื่อง	22	73.3	8	26.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0

ตารางที่ 12 (ต่อ)

	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
วิธีสอน										
13. มีเทคนิคการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้	25	83.3	5	16.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0
14. มีกิจกรรมหลากหลายไม่น่าเบื่อ	29	96.7	1	3.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ผู้สอน										
15. มีการเตรียมตัว	27	90.0	3	10.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
16. ภาษาที่เหมาะสมเข้าใจง่าย	25	83.3	5	16.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0
สื่อการสอน										
17. สื่อเหมาะสม	19	63.3	11	36.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0
18. เอกสารประกอบทันสมัย	10	33.3	20	66.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ชัดเจน										
19. เอกสารมีเนื้อหาไม่มากไม่น้อยเกินไป	9	30.0	21	70.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ระยะเวลาในการสอน										
20. ระยะเวลาแต่ละช่วงในการสอนและเข้าร่วมกิจกรรมมีความเหมาะสม	3	10.0	25	83.3	2	6.7	0	0.0	0	0.0

เมื่อวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจรวมแต่ละข้อของแต่ละด้านรวมทุกด้านพบว่า แต่ละด้านและโดยรวมมีความพึงพอใจระหว่างร้อยละ 80 ถึง ร้อยละ 98 ซึ่งแต่ละด้านและโดยรวมเมื่อทดสอบกับเกณฑ์ความพึงพอใจร้อยละ 80 ปรากฏว่า มีเพียงความพอใจต่อระยะเวลาการสอน เท่ากับร้อยละ 80 ส่วนด้านอื่นและ โดยรวมมีความพึงพอใจมากกว่า ร้อยละ 80 โดยมีความพึงพอใจ ต่อวิธีสอนมากที่สุดร้อยละ 98.0 รองลงมาพอใจผู้สอนร้อยละ 97.3 พอใจเรื่องการหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยร้อยละ 92.5 พอใจเรื่องการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ร้อยละ 92.4 พอใจ สื่อการสอนร้อยละ 88.5 และ พอใจเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 86.6 สำหรับโดยรวม มีความพึงพอใจต่อโปรแกรม ร้อยละ 91.1 ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของ นักศึกษาที่มีต่อโปรแกรม การเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกัน โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ แต่ละด้านรวม

	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	% $\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์	t	P
1. โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	20	17.33	86.6	1.56	16	4.68	0.001
2. การป้องกันโรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์	20	18.47	92.4	1.55	16	8.72	0.001
3. หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ที่ ไม่ปลอดภัย	20	18.50	92.5	1.36	16	10.08	0.001
4. วิธีการสอน	10	9.80	98.0	0.48	8	20.36	0.001
5. ผู้สอน	10	9.73	97.3	0.58	8	16.28	0.001
6. สื่อการสอน	15	13.27	88.5	0.91	12	7.65	0.001
7. ระยะเวลาในการสอน	5	4.03	80.6	0.41	4	0.44	0.662
รวม	100	91.13	91.1	2.57	80	23.73	0.001

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

แนวโน้มปัญหาทางเพศในวัยรุ่นทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ และสถาบันครอบครัวอ่อนแอลง ไม่สามารถทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนและสร้างค่านิยมที่ถูกต้องแก่เด็กและเยาวชนได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นปัญหาทางเพศจึงยังคงมีความรุนแรงอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน วัยรุ่นในปัจจุบันเผชิญกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงจากภายในตัวเองตามธรรมชาติ ที่ทำให้วัยรุ่นอยากรู้อยากเห็น มีความต้องการที่จะแสวงหาสิ่งใหม่ สนใจเรื่องเพศ สนใจเพศตรงข้าม มีความต้องการทางเพศ อยากลองเรื่องเพศ อีกทั้งสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ไม่ว่าจะเป็นสถานบันเทิงที่มีเครื่องดืมของมีนเมาและมีจำนวนมากขึ้น ประกอบกับการมีสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศมากมาย ตลอดจนการมีเพื่อนชักชวนให้เรียนรู้เรื่องเพศที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน หากวัยรุ่นมีทักษะที่จะใช้จัดการปัญหาและแรงกดดันรอบ ๆ ตัวที่เกี่ยวกับเรื่องเพศดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม ก็จะทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม ไม่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ที่อาจจะนำไปสู่ปัญหาการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ ดังนั้นวัยรุ่นจำเป็นต้องมีทักษะบางประการเพื่อป้องกันตนเองไม่ให้ตกอยู่ในสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยและไม่คาดคิด

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้การศึกษาถึงทดลอง (Quasi - Experimental Research) แบบสองกลุ่มวัดผลก่อน หลัง และติดตามผลการทดลอง เก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามให้นักศึกษาตอบเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชายแผนกช่างกลโรงงาน ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปี 1 วิทยาลัยเทคนิค จังหวัดกาฬสินธุ์ สุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากห้องเรียนมา 1 ห้อง และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งให้เข้ากลุ่มศึกษาได้นักเรียนกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 30 คน ซึ่งกลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบเป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ตามปกติ

การศึกษาในครั้งนี้ใช้ผู้ศึกษาจำนวน 3 คน คือตัวผู้ศึกษาเอง และผู้ช่วยจำนวน 2 คน ก่อนทดลองผู้ศึกษาได้ชี้แจงพร้อมนัดหมายกลุ่มตัวอย่างและเก็บแบบสอบถามก่อนการทดลอง ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป, แบบวัดความตระหนักต่อการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ วันต่อมาให้โปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ จำนวน 2 วัน ในเวลา 9.30 - 16.30 น. เก็บแบบสอบถามหลัง

ทดลองทันทีประกอบด้วยแบบวัดความตระหนักต่อการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หลังจากให้โปรแกรม 4 สัปดาห์ เก็บแบบสอบถามประกอบด้วยแบบวัดความตระหนักและการปฏิบัติ ส่วนแบบประเมินความพึงพอใจเก็บเฉพาะในกลุ่มทดลอง

โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กิจกรรมประกอบด้วยการดูวิดีโอ ความหมายของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ชนิด สาเหตุของการเกิดโรค และอาการแสดง วิธีการป้องกัน วิธีสื่อสารการใช้ถุงยางอนามัย และกิจกรรมกลุ่มแบ่งกลุ่มวิเคราะห์ ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอต่อกลุ่มใหญ่ ฉายวิดีโอ สถานการณ์สมมติเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ เป้าหมายชีวิต สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาและตระหนักถึงผลที่ตามมาจากการตัดสินใจว่าอาจไม่เป็นไปตามที่เราคาดหวังและสามารถคิดถึงวิธีที่จะรับมือหรือจัดการกับสิ่งที่ไม่ได้คาดคิดไว้ กรณีศึกษาให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ประสบการณ์ในการเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน อันจะก่อให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้

หลังจากเสร็จสิ้นการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ผู้ศึกษานำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ข้อมูลวิเคราะห์ด้วยการจำแนกสองทาง (Two way cross tabulation) คำนวณร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความตระหนักและการปฏิบัติในการป้องกันการโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หลังทดลองทันที และติดตามผลหลังทดลองกับก่อนทดลอง ภายในกลุ่มศึกษาใช้ Paired t - test และระหว่างกลุ่มศึกษาใช้ Independent t - test และวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ด้วย One Sample t - test

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป นักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบส่วนมากพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา แฟน, เคยมีพฤติกรรมทางเพศ, เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และรับข้อมูลข่าวสารแสดงให้เห็นว่านักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีลักษณะข้อมูลทั่วไปใกล้เคียงกัน

2. ความตระหนัก พบว่า ก่อนทดลองนักศึกษามีความตระหนักในระดับปานกลาง หลังจากให้โปรแกรมนักศึกษามีความตระหนักระดับมาก และยังคงอยู่ในระดับมาก หลังติดตามผล 4 สัปดาห์ หลังทดลองทันที และหลังติดตามผลนักศึกษามีความตระหนักต่อปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 และเพิ่มขึ้นจากก่อนทดลองมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 หลังติดตามผล นักศึกษามีความตระหนักเพิ่มขึ้น

จากหลังทดลองทันที ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 โดยนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีขนาดของผลความตระหนักต่อปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 2.4 เท่า

3. การปฏิบัติ พบว่า ก่อนทดลองนักศึกษามีการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในระดับน้อย หลังจากให้โปรแกรมนักศึกษามีการปฏิบัติระดับมาก และยังคงอยู่ในระดับมากหลังติดตามผล 4 สัปดาห์ นักศึกษาในกลุ่มทดลอง หลังทดลองทันที และหลังติดตามผล นักศึกษามีการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนทดลอง ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 และเพิ่มขึ้นจากก่อนทดลองมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 หลังติดตามผล นักศึกษามีการปฏิบัติไม่แตกต่างจากหลังทดลองทันที โดยนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีขนาดของผลการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 1.2 เท่า

4. ความพึงพอใจ พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในระดับมากเกือบทุกคน โดยนักศึกษากลุ่มทดลองมีความพึงพอใจ เฉลี่ยร้อยละ 91.1 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

5. โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มีส่วนทำให้นักศึกษากลุ่มทดลองมีความตระหนัก และการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบที่ไม่ได้รับ โปรแกรม และนักเรียนยังมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมมากกว่าร้อยละ 80

อภิปรายผล

1. กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มีส่วนทำให้นักศึกษามีความตระหนักต่อปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในระดับมากเพิ่มขึ้น โดยพบว่า ก่อนทดลองนักศึกษาส่วนมากมีความตระหนักต่อปัญหาโรคทางเพศสัมพันธ์ในระดับปานกลาง 28 คน (93.3%) มีความตระหนักเฉลี่ย 61.23 หรือร้อยละ 68.0 ของคะแนนเต็ม ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางหลังทดลองทันทีและหลังติดตามผล นักศึกษา มีความตระหนักในระดับมากทุกคน 30 คน (100%) มีความตระหนักเฉลี่ย 76.30 หรือร้อยละ 84.8 และเฉลี่ย 76.47 หรือร้อยละ 85.0 ของคะแนนเต็มตามลำดับซึ่งอยู่ในระดับมากแต่กลุ่มเปรียบเทียบก่อนทดลองหลังทดลองทันทีและหลังติดตามผลนักศึกษาส่วนมากมีความตระหนักในระดับปานกลาง 19 คน (66.3%) 25 คน (83.3%) และ 23 คน (76.7%) ตามลำดับ แสดงว่า โปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มีส่วนทำให้นักศึกษามีความตระหนักต่อปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของผลการศึกษาคั้งนี้สอดคล้องกับ

การศึกษาของ วัชรพล วิวรรณ เก้าวพันธ์ (2552) ได้ทำการศึกษาการประยุกต์ใช้ทักษะชีวิตร่วมกับ ทฤษฎีความสามารถตนเองเพื่อป้องกัน โรคเอดส์ในนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยกลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมให้ความรู้ การระดมสมอง เกมส์ การสาธิตบทบาทสมมติ พบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนและค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านความรู้เรื่องโรคเอดส์ ความตระหนักรู้ในตนเอง ทักษะด้านการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการตัดสินใจ การรับรู้ความสามารถเพื่อป้องกัน โรคเอดส์สูง กว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p - value < 0.001$)

นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมมีความตระหนักต่อปัญหาโรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นจากก่อนทดลอง และมีความตระหนักคงอยู่ภายหลังติดตามผล 4 สัปดาห์ โดย พบว่านักศึกษากลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นจากก่อนทดลองเฉลี่ย 15.7 คะแนน ซึ่งเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 และหลังติดตามผลนักเรียนยังคงมีการปฏิบัติมากกว่าก่อนทดลองเฉลี่ย 15.23 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบ นักเรียนมีความตระหนักลดลงจาก ก่อนทดลองเฉลี่ย 1.87 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 แต่หลังติดตามผล 4 สัปดาห์ นักเรียนกลับ มีความตระหนักลดลงไม่แตกต่างจากก่อนทดลอง แสดงว่า โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตใน การป้องกัน โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มีส่วนทำให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้น จากการก่อนทดลอง วัตถุประสงค์และเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ในการจัดโปรแกรมการ เสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกัน โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยการประยุกต์แนวคิดทักษะชีวิต ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากสื่อวีดีโอ มีเนื้อหาข้อมูลที่มีความต่อเนื่องและมีรายละเอียดเกี่ยวกับ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เพื่อคอยกระตุ้นเตือนนักศึกษากลุ่มทดลองให้เกิดความตระหนักต่อ ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดย การสังเกตกลุ่มทดลองส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการ รับทราบข้อมูลเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และชมวีซีดีเป็นอย่างดี ซึ่งเมื่อจบกิจกรรมแต่ละครั้ง กลุ่มทดลองสามารถตอบคำถามได้และผู้วิจัยก็จะสรุปความเข้าใจทบทวนความรู้อีกครั้งเพื่อความ เข้าใจ ที่ตรงกันและถูกต้องตรงตามประเด็นตามต้องการอีกทั้งมีการทบทวนซ้ำเมื่อมีกิจกรรมครั้ง ต่อไป เป็นผลให้กลุ่มทดลองมีความรู้เพิ่มมากขึ้น นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมมี ความตระหนักเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบที่ไม่ได้รับ โปรแกรม โดยพบว่านักเรียน กลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมมีความตระหนักเพิ่มขึ้น เฉลี่ย 15.7 คะแนน ซึ่งมากกว่ากลุ่ม เปรียบเทียบที่มีความตระหนักเพิ่มขึ้นลดลงเฉลี่ย 1.87 คะแนน และหลังติดตามผล 4 สัปดาห์ นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้น 15.23 คะแนน แต่ในกลุ่มเปรียบเทียบเพิ่มขึ้นเพียง 0.02 ซึ่งเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 แสดงว่า โปรแกรมการเสริมสร้าง ทักษะชีวิตในการป้องกัน โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มีส่วนทำให้นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความ

ตระหนักเพิ่มขึ้นจากการก่อนทดลอง มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ และนักเรียนกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มมากขึ้นเป็น 2.4 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ

2. กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มีส่วนทำให้นักศึกษามีการปฏิบัติในป้องกันการโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในระดับมากเพิ่มขึ้น โดยพบว่า นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมส่วนมากมีการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ระดับมาก และนักศึกษามีความตระหนักคงอยู่ ภายหลังติดตามผล 4 สัปดาห์ ซึ่งต่างจากกลุ่มเปรียบเทียบที่ก่อนทดลองนักศึกษาส่วนมากมีการปฏิบัติในระดับน้อย และหลังติดตามผล 4 สัปดาห์ นักศึกษายังคงมีการปฏิบัติในระดับน้อย เช่นเดียวกับก่อนทดลอง แสดงว่า โปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มีส่วนทำให้นักเรียนมีการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น

นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับ โปรแกรมมีการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นจากก่อนทดลอง และมีการปฏิบัติคงอยู่ภายหลังติดตามผล 4 สัปดาห์ โดยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติเพิ่มขึ้นจากก่อนทดลองเฉลี่ย 6.80 คะแนน ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 และหลังติดตามผลนักศึกษายังคงมีการปฏิบัติมากกว่าก่อนทดลองเฉลี่ย 6.57 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบ นักศึกษามีการปฏิบัติลดลงจากก่อนทดลองเฉลี่ย 0.33 คะแนน อย่างไม่มีนัยสำคัญที่ ($p=0.782$) และหลังติดตามผล 4 สัปดาห์ นักเรียนมีการปฏิบัติลดลงจากก่อนทดลองเล็กน้อยเฉลี่ย 1.93 คะแนน แสดงว่า โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มีส่วนทำให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นจากก่อนทดลอง นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบที่ไม่ได้รับโปรแกรม โดยพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมมีการปฏิบัติเพิ่มขึ้น เฉลี่ย 6.80 คะแนน ซึ่งมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบที่มีการปฏิบัติลดลง 0.33 คะแนน และหลังติดตามผล 4 สัปดาห์ นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 6.57 คะแนน แต่ในกลุ่มเปรียบเทียบลดลงเฉลี่ย 1.93 คะแนน ซึ่งเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 แสดงว่า โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มีส่วนทำให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นจากการก่อนทดลองมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ และนักศึกษากลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มมากขึ้นเป็น 1.2 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจเฉลี่ยกับร้อยละ 80

พบว่า ทั้งโดยรวมและแต่ละด้าน นักศึกษามีความพึงพอใจมากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ด้านเนื้อหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดเนื้อหาตรงตามต้องการ 20 คน (73.3%) วิธีการสอน นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มีกิจกรรมหลากหลาย 29 คน (96.7%) ผู้สอนนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มีการเตรียมตัว 25 คน (83.3%) สื่อการ นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ใช้สื่อเหมาะสม 19 คน (63.3%) ระยะเวลาในการสอน นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากเกือบทุกคน โดยมีนักศึกษาเพียง 2 คน (6.7%) ที่มีความพึงพอใจต่อระยะและช่วงเวลาเข้ากิจกรรมในระดับปานกลาง อธิบายได้ว่าตามหลักสูตรการศึกษาปกติการเรียนรู้ในห้องเรียน อาจารย์เป็นผู้สอนความรู้ให้แก่นักศึกษา แต่ในการศึกษา ครั้งนี้ ในโปรแกรมการเสริม สร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต่างจากการสอนในชั้นเรียน จึงทำให้นักศึกษาที่ได้รับโปรแกรมมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ด้านการนำผลการศึกษาไปปฏิบัติ เพื่อให้ นักศึกษามีความตระหนักต่อปัญหา และการปฏิบัติที่เหมาะสมในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งพบว่ก่อนทดลองนักศึกษากลุ่มทดลองมีความตระหนักในระดับน้อยและการปฏิบัติในระดับที่ด้น้อย สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการป้องกัน โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรแก้ไขปัญหานี้ และจากการดำเนินการศึกษานักศึกษากลุ่มทดลองให้ความสนใจ และผลการทดลองอยู่ในระดับดี จึงควรนำรูปแบบโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ไปปรับใช้กับกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยอื่น และพิจารณาปรับใช้ในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ต่อไป
2. ผลโปรแกรมหลังการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยรวมจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนที่มากขึ้นแต่จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาความตระหนักในรายข้อและการปฏิบัติในรายข้อ ยังมีพบข้อที่นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนซึ่งอาจส่งผลในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องควรหาแนวทางดำเนินการ แก้ไขซึ่งอาจออกเยี่ยมวิทยาลัย แนะนำหรือให้ดูศึกษารายบุคคล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการปฏิบัติที่ดีต่อไป

บรรณานุกรม

กรมโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2554). *สถานการณ์โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในประเทศไทย*.

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2547). *การทบทวนสถานการณ์เรื่องพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น การเสริมสร้างทักษะชีวิต และการให้การปรึกษา*. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.

_____. (2547). *คู่มืออบรมอาสาสมัคร/แกนนำเยาวชน ศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น*. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.

_____. (2543). *คู่มือการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันเอดส์*. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2552). *ระบบเฉพาะกิจโรงพยาบาลสายใยรัก*. ค้นเมื่อ 7 พฤษภาคม 2553, จาก <http://www.saiyairakhospital.com/neqdemo/admin/report.html?year=2552>.

_____. (2550). *คู่มือการสอนเพศศึกษาสำหรับวัยรุ่นตอนต้น*. ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2554, จาก http://www.aidsenic.org/website/file_download/CTQJO246.pdf.

กัลยา วาณิชยบัญชา. (2548). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูง SPSS for Windows* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

_____. (2549). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

กาญจนา ปัญญาเพชร. (2548). *การพัฒนาทักษะชีวิต ต่อความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

จันทิตา พุกษานานนท์. (2547). *Adolescent Sexual Health. อ้างถึงใน พัฒน์มหาโชคเลิศจวัฒนา และคณะ. กลยุทธ์การดูแลและสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: ชัยเจริญ.

จุฬารณย์ โสตะ. (2552). *แนวคิด ทฤษฎี และการประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาสุขภาพ*. ขอนแก่น: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เจตนิพิฐ สมมาตย์. (2550). ประสิทธิภาพของโปรแกรมการสร้างเสริมทักษะชีวิตร่วมกับกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อพฤติกรรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนแห่งหนึ่ง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาทรณศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นราวุธ ลินสุพรรณ. (2548). พฤติกรรมการใช้ยางอนามัยของนักศึกษาชายในสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ในเขตอีสานใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาทรณศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นันทา อ่วมกุล. (2551). มุมมิด & ภัยสังคม. ค้นเมื่อ 7 พฤษภาคม 2553, จาก <http://www.muslimthai.com/main/1428/content.php?page=content&category>.

นิกร คูสัตติน วีระ นิยมวัน และ ไพลิน ศรีสุโข. (2545). คู่มือการสอนเพศศาสตร์ศึกษาระดับมัธยม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เบญจวรรณ กิจวรติ. (2552). ประสิทธิภาพของการประยุกต์การสร้างเสริมทักษะชีวิตร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนแห่งหนึ่ง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาทรณศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ์. (2551). การเขียนรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ (ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.

_____. (2551). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.

_____. (2553). สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: เรือนแก้ว การพิมพ์

ประทักษ์ โอประเสริฐสวัสดิ์. (2550). เพศที่ปลอดภัยสำหรับวัยรุ่น. ค้นเมื่อ 7 มิถุนายน 2553, จาก <http://www.doctor.or.th/node/7321>.

พนม เกตุมาน. (2550). พัฒนาการวัยรุ่น. ค้นเมื่อ 7 มิถุนายน 2553, จาก http://www.psyclin.co.th/new_page_56.htm.

พรพิมล ไวยางกูร. (2548). พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ดันฮ้อการพิมพ์.

พัชรินทร์กร ทาน้อย. (2551). ประสิทธิภาพการสร้างเสริมทักษะชีวิตและการสนใจในการป้องกันการอุบัติภัยจากรถจักรยานยนต์ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาทรณศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์. (2553). เพศศึกษา...ประจำวัยรุ่นยุคสหสวรรษ. ค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2553, จาก http://www.elib-online.com/doctors/sexed_sexeducation02.html.

ยุพา พูนจำ. (2549). กระบวนการเรียนการสอนเพื่อการสร้างและเปลี่ยนแปลงทัศนคติ.

นนทบุรี: ศูนย์สุขวิทยาจิต กระทรวงสาธารณสุข.

_____. (2553). เพศศึกษา: ภูมิคุ้มกันที่วัยรุ่นต้องได้รับ. ค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2553, จาก <http://www.advisor.anami.moph/242/24202.html>.

ราณี วงศ์คงเดช. (2549). การเสริมสร้างทักษะชีวิตกับแรงสนับสนุนทางสังคมเพื่อป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธิตศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ลินจง จันทน์เทศ. (2550). ผลการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันโรคเอดส์โดยการประยุกต์การพัฒนาทักษะชีวิตและแรงสนับสนุนทางสังคม ในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราศีไศล อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธิตศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี. (2549). หลักการสอนการพัฒนาทักษะชีวิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัชรพล วิวรรณ เถาว์พันธ์. (2552). การประยุกต์ใช้ทักษะชีวิตร่วมกับทฤษฎีความสามารถตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ในนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธิตศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2549). จิตวิทยาพัฒนาการช่วงวัย: วัยรุ่น – วัยสูงอายุ (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริพร ชาญประเสริฐ. (2552). ประสิทธิผลของการประยุกต์ใช้การพัฒนาทักษะชีวิตและการพัฒนาจริยธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธิตศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศิริพรรณ สายหงษ์. (2555). ค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2555, จาก

<http://www.nfe.go.th/0405/NFE-note/SkillLife.html>

ศิริยุพา นันสุนานนท์. (2549). รายงานวิจัย เรื่อง การศึกษาความรู้ เจตคติ ความเชื่อ และ พฤติกรรมทางเพศของเยาวชนไทย. [ม.ป.ท.: ม.ป.พ.].

ศูนย์ประสานประชาคมเอดส์จังหวัดนครราชสีมา. (2552). เอกสารประกอบการประชุมแผนเอดส์ และวัน โรค ปี 2553. ค้นเมื่อ 7 พฤษภาคม 2553, จาก <http://www.aidstbkorat.com/?cid=329827.139>

สมิง ในสม. (2555). ค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2550 จาก

<http://www.gotoknow.org/profiles/users/nattasith>

สุชา จันทรเฒ. (2529). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

โสภณัท นุชนาถ. (2542). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.

สำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค. (2549). สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2553, จาก http://epid.moph.go.th/epi32_aids.html.

อรุณ จิรวัดนกุล. (2550). ชีวิตที่ดีสำหรับงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 5). ขอนแก่น: คลังน่านาวิทยา.

อนง อารีพรค. (2548). เพศศาสตร์ในอุตสาหกรรมและนรีเวชวิทยา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

อัญชลี ภูมิจันทิก. (2554). ประสิทธิภาพโปรแกรมสุขศึกษาในการประยุกต์ใช้การสร้างเสริมทักษะชีวิต กับแรงสนับสนุนทางสังคมเพื่อการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรใน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแห่งหนึ่งอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธิตสุขศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. (2nd.ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Earlbaum Associates.
- Valentine, J.C. & Cooper, H. (2003). *Effect Size Substantive Interpretation Guidelines: Issues in The Interpretation of effect Sizes*. Washington, DC.: What Worke Clearinghouse.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

ประกอบการศึกษา ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามประกอบการศึกษาผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพื่อทำสารนิพนธ์ของนักศึกษาหลักสูตร
สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

แบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ความตระหนักต่อปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจ ของผู้เข้าร่วมโปรแกรม

ให้นักศึกษาอ่านคำชี้แจงของแบบสอบถามในแต่ละส่วนก่อนลงมือทำ และโปรดตอบ
คำถามให้ครบทุกข้อ ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดและขอขอบคุณนักเรียนทุกท่านที่ให้ความ
ร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นางจุฬาร ศิริบรรเทา

นิติติปริญญาโท สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรุณาเติมข้อความหรือตัวเลขลงในช่องว่าง หรือใส่เครื่องหมาย X ลงใน ()

หน้าข้อความ

ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด(ให้เลือกตอบมาได้เพียง 1 ข้อ)

1.ปัจจุบันท่านอาศัยอยู่กับ

() 1. บิดามารดา	() 2. บิดา
() 3. มารดา	() 4.ญาติพี่น้อง
() 5. เพื่อนบ้าน	() 6. อื่นๆ โปรดระบุ).....

2. ท่านมีแฟน หรือไม่

- () 1. มีจำนวน.....คน
- () 2. ไม่มี

3. ท่านมีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม

- () 1. ไม่เคยมี
- () 2. มี เคยจับมือถือแขนกัน
- () 3. มี เคยสัมผัสภายนอก เช่น โอบ กอด จูบ
- () 4. มี เคยมีเพศสัมพันธ์กัน
- () 5. อื่นๆ (ระบุ)

4. ท่านดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เช่น สุรา / เบียร์ หรือไม่

() 1. ไม่เคยดื่ม	() 4. ดื่มนานๆ ครั้ง เมื่อมีงานสังสรรค์
() 2. ดื่มสัปดาห์ละครั้ง	() 5. ดื่มเดือนละครั้ง
() 3. ดื่มทุกวัน	() 6. อื่นๆ (ระบุ)

5. ท่านรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มากที่สุดจาก (ให้เลือกตอบมาได้เพียง 1 ข้อ ที่มาก

ที่สุด)

() 1. โทรทัศน์ วิทยุ	() 4. ครู / อาจารย์
() 2. หอกระจายข่าว	() 5. อสม. จนท.สาธารณสุข
() 3. หนังสือพิมพ์ /วารสาร	() 6. อื่นๆ ระบุ).....

ส่วนที่ 2 ความตระหนักต่อการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ จำนวน 20 ข้อ
 คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย V ทับตัวเลือกที่เห็นว่าตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1.การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ป้องกัน ทำให้เป็นโรคเอดส์					
2.การสวมถุงยางอนามัยป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้					
3.การที่วัยรุ่นชาย หญิง นัดกันดูภาพโป๊ตามลำพังอาจทำให้ติดโรคเอดส์ได้					
4.การมีคู่นอนหลายคนทำให้เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้					
5.การไปเที่ยวหญิงบริการทำให้เป็นหนองในได้					
6.การไปเที่ยวคิสโก้เรคทำให้เป็นโรคเอดส์ได้					
7.การมีเพศสัมพันธ์เพียงครั้งเดียวโดยไม่ได้ป้องกันทำให้ติดเชื้อโรคเอดส์ได้					
8.ความต้องการทางเพศมีความสำคัญกว่าการเสี่ยงติดโรคเอดส์					
9.การมีเพศสัมพันธ์เฉพาะกับคนรักทำให้ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ได้					
10.ถ้าร่างกายแข็งแรงแล้วจะไม่ติดโรคเอดส์จึงไม่จำเป็นต้องสวมถุงยางอนามัย					
11.การหลังขำงนอกทำให้ไม่ติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์ได้					
12.การแสดงออกถึงความรักคือการมีเพศสัมพันธ์ทำให้ติดเชื้อเอดส์ได้					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
13.หญิงและชายที่สำส่อนทางเพศมีโอกา สเป็นโรคเอดส์					
14.ฉันคิดว่าการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ วิธีหนึ่งคือ งดดื่มสุราและของมึนเมาทุก ชนิด					
15.ฉันคิดว่าควรงดเที่ยวดิสโก้เทค เพื่อ ป้องกันการติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์ได้					
16.ฉันคิดว่าการกินยาปฏิชีวนะก่อนการมี เพศสัมพันธ์จะทำให้ไม่ติดเชื้อเอดส์					
17.การใส่ ถุงยางเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก					
18.การร่วมเพศกับแฟนไม่จำเป็นต้องใส่ ถุงยางอนามัยเพราะไม่ติดเชื้อเอดส์					

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ จำนวน 20 ข้อ
คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย X ทับตัวเลือกที่เห็นว่าตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

- ข้อ 1. ข้อใดกล่าว **ถูกต้อง** เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน
- ก. ทำให้ติดโรคทางเพศสัมพันธ์และติดเชื้อเอชไอวี
 - ข. อาจทำให้เกิดการตั้งครรภ์
 - ค. ทำให้พ่อแม่เสียใจ
 - ง. ทำให้เป็นโรคมะเร็ง
- ข้อ 2. วิธีคุมกำเนิดชนิดใดสามารถป้องกันการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเชื้อเอชไอวีได้
- ก. การใช้ถุงยางอนามัย
 - ข. ยาเม็ดคุมกำเนิด
 - ค. การใส่ห่วงอนามัย
 - ง. การทำหมัน
- ข้อ 3. ข้อใดกล่าว **ถูกต้อง** เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย
- ก. ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีการร่วมเพศครั้งแรกเท่านั้น
 - ข. ใช้ถุงยางอนามัยเฉพาะกับคนที่สงสัยว่าเป็นโรคเท่านั้น
 - ค. การใช้ถุงยางอนามัยสามารถป้องกันโรคเอดส์ได้ร้อยเปอร์เซ็นต์
 - ง. ก่อนใช้ถุงยางอนามัย ควรศึกษาวิธีใช้ให้ถูกต้อง
- ข้อ 4. การกระทำในข้อใดเป็นการกระทำที่ **ถูกต้อง**
- ก. ใจมีผื่นที่อวัยวะเพศแล้วไปซื้อยามารับทานเอง
 - ข. งดการใช้สบู่ออกชำระล้างอวัยวะเพศหลังมีเพศสัมพันธ์
 - ค. วุฒิไม่สวมถุงยางเพราะยุ่งยาก
 - ง. พืพเข้าค่ายลูกเสือ ลีมนำกางในมาเปลี่ยนจึงขอยืมกางเกงในของเพื่อนใส่
- ข้อ 5. การกระทำใดในข้อต่อไปนี้เสี่ยง หรือช่วยให้เกิดอารมณ์ ความต้องการทางเพศ
- ก. นนท์ชวนเพื่อนๆ มาเลี้ยงฉลองปีใหม่ที่บ้าน
 - ข. ดนุคลายเครียดโดยออกกำลังกาย
 - ค. พรเทพเล่นดนตรี
 - ง. สงกรานต์กับฟ้าใส นัดกันดูภาพโป๊หลังเลิกเรียนตามลำพัง

ข้อ 6. นักเรียนจะปฏิบัติตัวในสังคมอย่างไร เมื่อเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น

- ก. คบเพื่อนที่เที่ยวเตร่ หลังเลิกเรียนเพื่อให้เพื่อนยอมรับเข้ากลุ่ม
- ข. ไม่ไปเที่ยวกับเพื่อนๆ อยู่บ้านตลอดแม้ว่าจะไปหลายคน
- ค. พยายามหลีกเลี่ยงการอยู่ตามลำพังกับเพื่อนต่างเพศ หรือคนแปลกหน้า
- ง. ไปงานเลี้ยงวันเกิดของเพื่อน แม้ว่าจะมีการเลี้ยงเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

ข้อ 7. ใครปฏิบัติตัวได้ *เหมาะสม* เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น

- ก. น้าชอบคุยโทรศัพท์กับเพื่อนหญิงเป็นเวลานาน
- ข. โชนชอบแฉวเพื่อนผู้หญิง
- ค. นัดช่วยครอบครัวทำงาน
- ง. โก้ชอบไปเที่ยวดิสนีย์แลนด์

ข้อ 8. ถ้าท่านเกิดความรู้สึกทางเพศ ท่านจะอย่างไรจึงจะ *เหมาะสม*

- ก. เล่นดนตรี เล่นกีฬา
- ข. ชวนเพื่อนไปดื่มเหล้า
- ค. ไปดูภาพยนตร์กับแฟน
- ง. ออกไปเที่ยวกลางคืนกับเพื่อน ๆ

ข้อ 9. การปฏิบัติตัวของบุคคลในข้อใดจะ *ไม่*ทำให้เกิดการติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์

- ก. เอ สวมถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์
- ข. บี หลังข้างนอกทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์
- ค. ซี มีเพศสัมพันธ์เฉพาะเพื่อนและคนรู้จักเท่านั้น
- ง. ดี ไม่สวมถุงยางแต่ทำความสะอาดทุกครั้งหลังมีเพศสัมพันธ์

ข้อ 10. การปฏิบัติของบุคคลในข้อใดที่มีความ *เหมาะสม* ในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์

- ก. บอย พาพิมพ์ไปดูหนังโป๊
- ข. วาน ให้เกียดอ้อมไม่ลงเอนอ้อม
- ค. นนท์ แอบไปพลอดรักกับรินในที่ลับตาคน
- ง. นิยา นั่งซ้อนท้ายมอเตอร์ไซด์ไปดูหนังกับคนแฟนหนุ่มสองต่อสอง

ข้อ 11. บุคคลในข้อใดปฏิบัติได้อย่าง *เหมาะสม* ในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์

- ก. ปยุต ขอมีเพศสัมพันธ์กับเหมยเพื่อพิสูจน์ความรักที่มีต่อกัน
- ข. พิทและน้ำหวานไปด้วยกันกับเพื่อนๆ เป็นกลุ่ม
- ค. ทศ อ่านและสะสมหนังสือการ์ตูนโป๊ไว้มากมาย
- ง. เชน ชักชวนนิคให้ดื่มไวน์และฟังเพลงที่ห้องพักของตน

ข้อ 12. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

- ก. การทำงานอดิเรกในเวลาว่างช่วยหลีกเลี่ยงความต้องการทางเพศได้
- ข. การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองช่วยไม่ให้ติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์ได้
- ค. การหลีกเลี่ยงการสัมผัสเนื้อตัวกันในเชิงผู้สาวสามารถป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ได้
- ง. การเที่ยวในยามค่ำคืนและการดื่มสุราไม่เกี่ยวข้องกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

ข้อ 13. ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. การสวมถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ได้
- ข. การนับระยะปลอดภัยหน้า 7 หลัง 7 ที่เป็นวิธีป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ได้
- ค. การมีเพศสัมพันธ์เพียงครั้งเดียวโดยไม่ป้องกันไม่ทำให้เป็นโรคเอดส์
- ง. การหลั่งข้างนอก สามารถป้องกันการเป็นโรคเอดส์

ข้อ 14. เมื่อมีเพื่อนมาชวนนักเรียนไปงานวันเกิด นักเรียนรู้ว่าจะต้องมีการดื่มสุรา ในสถานการณ์เช่นนี้มีโอกาสเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ นักเรียนจะปฏิเสธอย่างไรเพื่อไม่ให้เพื่อนที่มาชวนเสียใจ

- ก. ไม่ไป งานเลี้ยงกลางคืนไม่ชอบ
- ข. จะไป ถ้าเป็นตอนกลางวัน
- ค. พรุ่งนี้จะสอบวิชาสังคม เราต้องอ่านหนังสือ โอกาสหน้าไม่พลาด
- ง. สุขสันต์วันเกิดจ๊ะ เรามีของขวัญให้เธอนะ แต่เราคงไม่ได้ เพราะบ้านเราเปลี่ยน

ข้อ 15. บิ๊กเรียนชั้น ม.4 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง หลังจากงานรับน้องแล้วรุ่นพี่ได้ชวนบิ๊กไปเที่ยวต่อที่ดิสนีย์แลนด์ และแนะนำให้บิ๊กรู้จักกับหญิงสาวโรงเรียน บิ๊กและหญิงคุยกันถูกคอ ชวนกันดื่ม ทำให้เกิดอารมณ์ทางเพศบิ๊กจึงชวนดาวไปต่อ ที่รีสอร์ท

ถ้านักศึกษาเป็นบิ๊ก นักศึกษาจะให้ถุงยางอนามัยหรือไม่

- ก. ไม่สวมเพราะไม่เป็นธรรมชาติ
- ข. สวมเพราะเพื่อป้องกันโรคทางเพศสัมพันธ์
- ค. ไม่สวมเพราะคิดว่าหญิงคงปลอดภัย
- ง. ไม่สวมเพราะไม่มีเวลา

ข้อ 16. อัมเรียนปวช. 1 วันหนึ่งเพื่อน ๆ ได้ชวนอัมไปเที่ยวหญิงบริการ อัมจึงบอกเพื่อนๆว่าอัมกลัวติดโรคทางเพศสัมพันธ์ นักศึกษาคิดว่าอัมพูดถูกหรือไม่

- ก. ถูกเพราะหญิงบริการมีโอกาสเสี่ยงในการติดโรคมก
- ข. ไม่ถูกเพราะหญิงบริการดูแลตนเอง
- ค. ไม่ถูกเพราะเพื่อนๆสวมถุงยางอนามัยทุกครั้ง
- ง. ไม่ถูกเพราะเพื่อนๆอัม ตรวจร่างกายแล้ว

ข้อ 17. พฤติกรรมเสี่ยงที่จะนำไปสู่การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ ยกเว้น ข้อใด

- ก. การดื่มสุราของมีนเมา
- ข. การอยู่กับเพศตรงข้ามในที่ลับตา
- ค. การไปเที่ยวคิสโก้เซค
- ง. การไปออกกำลังกาย

ข้อ 18. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุดในการมีเพศสัมพันธ์เพื่อป้องกันโรคติดต่อ

- ก. มีคู่นอนคนเดียว
- ข. ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง
- ค. หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการ
- ง. การมีเพศสัมพันธ์กับคนที่รู้จักเท่านั้น

ข้อ 19. หลังสอบปลายภาคเสร็จ ก่อนปิดเทอมเก่งได้นัดเพื่อน ๆ ทั้งชายหญิงและหญิงมาเลี้ยงฉลองกันที่หอพัก เก่งได้มีโอกาสรู้จักกับจุ่ม และคุยกันจนถูกคอ ครั้นตอนดึกเพื่อน ๆ กลับหมดแล้ว ทั้งคู่ได้มีโอกาสได้อยู่กันสองต่อสอง โดยความสัมพันธ์ของทั้งสองเกือบถึงขั้นของการมีเพศสัมพันธ์ แต่หากมีเพศสัมพันธ์กัน เก่งเองก็กลัวว่าจะติดเชื้อเอดส์ เนื่องจากไม่แน่ใจว่าจุ่มมีเชื้อเอดส์หรือไม่ ปัญหาของเก่งคืออะไร

- ก. การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์
- ข. จะมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยจากการติดเชื้อเอดส์ได้อย่างไร
- ค. ความไม่แน่ใจในตัวจุ่ม
- ง. การกลัวติดเชื้อเอดส์

ข้อ 20. หากในขณะนั้นไม่มีถุงยางอนามัย ถ้านักศึกษาเป็นเก่ง นักศึกษาจะแก้ไขปัญหาอย่างไร

- ก. ปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์กับจุ่ม
- ข. ให้ความสุขแก่กันโดยไม่ต้องมีเพศสัมพันธ์
- ค. มีเพศสัมพันธ์กับ จุ่มเพราะเพียงครั้งเดียวโอกาสติดเชื้อเอดส์ก็น้อยมาก
- ง. มีเพศสัมพันธ์กับจุ่ม เพราะจุ่มไม่ใช่หญิงบริการคงไม่ติดเชื้อเอดส์

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจ จำนวน 20 ข้อ (*ใช้เก็บในกลุ่มทดลองหลังการทดลองเท่านั้น)

คำชี้แจง คำถามต่อไปนี้จะสัมภาษณ์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเข้าร่วมกิจกรรมผลของ

โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคทางเพศสัมพันธ์กระบวนการ ขอให้นักเรียน

และทำเครื่องหมาย ✓ ใน () หน้าข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านเนื้อหาเรื่องโรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์					
1. เนื้อหามีความครบถ้วน					
2. เนื้อหาน่าสนใจเข้าใจง่าย					
3. เนื้อหาตรงต่อความต้องการของ นักศึกษา					
4. เนื้อหามีความต่อเนื่อง และเป็นเรื่อง เดียวกัน					
ด้านเนื้อหาเรื่องการปฏิบัติในการ ป้องกันโรคทางเพศสัมพันธ์					
5. เนื้อหามีความครบถ้วน					
6. เนื้อหาน่าสนใจเข้าใจง่าย					
7. เนื้อหาตรงต่อความต้องการของ นักศึกษา					
4. เนื้อหามีความต่อเนื่อง และเป็นเรื่อง เดียวกัน					
ด้านเนื้อหาเรื่องการหลีกเลี่ยงการมี เพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย					
9. เนื้อหามีความครบถ้วน					
10. เนื้อหาน่าสนใจเข้าใจง่าย					
11. เนื้อหาตรงต่อความต้องการของ นักศึกษา					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12. เนื้อหามีความต่อเนื่อง และเป็นเรื่องเดียวกัน					
วิธีการสอน 13. มีเทคนิคการสอนและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้					
14. มีกิจกรรมหลากหลายไม่น่าเบื่อ					
ด้านผู้สอน 15. ผู้สอนมีการเตรียมตัวในการสอน					
16. ผู้สอนใช้ภาษาที่เหมาะสมเข้าใจง่าย					
ด้านสื่อการสอน 17. สื่อการสอนที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสมกับนักศึกษา					
18. เอกสารประกอบคำบรรยายมีความทันสมัย มีความชัดเจนของเนื้อหา และมีความเข้าใจ					
19. สื่อการสอนหรือเอกสารประกอบคำบรรยายมีเนื้อหาไม่มากไม่น้อยเกินไป					
ด้านระยะเวลาในการสอน 20. ระยะเวลาแต่ละช่วงในการสอนและเข้าร่วมกิจกรรมมีความเหมาะสม					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เฉลยข้อสอบ

การปฏิบัติในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ข้อ	เฉลย	ข้อ	เฉลย
1	ก	ก	ข
2	ก	12	ข
2	ง	13	ก
1	ข	14	ง
5	ข	14	ข
5	ก	14	ก
2	ค	12	ง
8	ก	13	ข
๘	ก	13	ก
10	ง	10	ข

ภาคผนวก ข
คู่มือการทดลอง

คู่มือ

ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันโรคติดต่อทาง
เพศสัมพันธ์

จัดทำโดย

นางจุฬาร บรرتها

นิสิตปริญญาโท สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

กิจกรรมครั้งที่ 1 โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เวลา 3 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	วิธีการสอน	สื่อในการสอน	การประเมินผล
1.ตระหนักต่อ ปัญหาโรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์	1.มีความรู้(รู้เข้าใจนำไปใช้และ ประเมิน)เกี่ยวกับโรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ 2.เห็นหรืออธิบายความสำคัญ ของปัญหาโรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ได้	1.ความหมายของโรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์ 2.ชนิดของโรค 3.สาเหตุของการเกิดโรคและ อาการแสดง 4.วิธีการติดต่อ 5.สถานการณ์ของโรค 6.ปัญหาสุขภาพ -ทางร่างกาย -ทางจิตใจ -ทางสังคม -ทางเศรษฐกิจ	1.ผู้ศึกษาบรรยายพร้อม ฉายวีดีโอ -ความหมายของ โรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ -ชนิด -สาเหตุของการเกิดโรค และอาการแสดง 2.วิทยากรรับเชิญ บรรยายพร้อมฉายวีดีโอ -วิธีการติดต่อ -สถานการณ์โรค -ปัญหาสุขภาพ	1.ใช้เอกสาร ประกอบเรื่อง โรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ 2.วีดีโอการสอน เรื่องสาเหตุของการ เกิดโรคทาง เพศสัมพันธ์	1.การมีส่วนร่วม ในการซักถามจาก การเข้าร่วม กิจกรรม แสดง ท่าทีในการยอมรับ 2.มีความ กระตือรือร้นอยาก ที่จะเรียนรู้เรื่อง โรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ และ สามารถอธิบาย เมื่อซักถามได้

กิจกรรมครั้งที่ 2 การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เวลา 3 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	วิธีการสอน	สื่อในการสอน	การประเมินผล
1.การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	1.ตระหนักต่อวิธีการป้องกัน -รู้วิธีการป้องกัน -รู้และเลือกใช้วิธีการป้องกัน	1.วิธีการป้องกัน 2.ประเภทของการป้องกัน 3.เลือกใช้วิธีการป้องกัน 4.ประโยชน์ที่ได้จากการป้องกัน 5.โทษของการไม่ป้องกัน 6.ข้อดีข้อเสียที่นำไปใช้ในการป้องกัน	1.ผู้ศึกษาบรรยายพร้อมฉายวิดีโอ -วิธีการป้องกัน -ประเภทของการป้องกัน -เลือกใช้วิธีการป้องกัน -ประโยชน์ที่ได้จากการป้องกัน -โทษของการไม่ป้องกัน -ข้อดีข้อเสียที่นำไปใช้ในการป้องกัน 2.การสาธิตวิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องโดยวิทยากร	1.ใช้เอกสารประกอบการบรรยาย 2.model อวัยวะเพศชาย 3.ถุงยางอนามัย	1.การมีส่วนร่วมในการซักถามจากการเข้าร่วมกิจกรรม แสดงท่าทีในการยอมรับ 2.สามารถที่จะปฏิบัติได้ตามวิธีป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้อย่างถูกต้อง

กิจกรรมครั้งที่ 3 การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ เวลา 3 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	วิธีการสอน	สื่อในการสอน	การประเมินผล
1.หลีกเลี่ยงการมีพฤติกรรมเสี่ยง	1.เลือกใช้วิธีการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์	1.สถานการณ์การหลีกเลี่ยงการมีพฤติกรรมทางเพศ	1.ผู้สอนมอบหมายให้แบ่งกลุ่มวิเคราะห์กรณีศึกษา 2.ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอต่อกลุ่มใหญ่ 3.ผู้สอนสรุปเนื้อหาเพิ่มเติม	1.ฉายวิดีโอ “คิดสักนิด.....ก่อนจะ” 2.สถานการณ์ “การตัดสินใจของคั่น” 3.กิจกรรมการประเมินความเสี่ยง 4.ความในที่ยอยากจะบอก(คำถามที่นักเรียนสงสัย)	1.การมีส่วนร่วมในการซักถามจากการเข้าร่วมกิจกรรม แสดงท่าทีในการยอมรับ 2.มีความกระตือรือร้นอยากที่จะเรียนรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และสามารถอธิบายเมื่อซักถามได้

กิจกรรมที่ 2

“การตัดสินใจของต้น”

วัตถุประสงค์

1. มีการตัดสินใจและการคาดการณ์ผลจากการตัดสินใจได้
2. ตระหนักถึงผลที่ตามมาจากการตัดสินใจว่าอาจไม่เป็นไปตามที่เราคาดหวัง และสามารถคิดถึงวิธีที่จะรับมือหรือจัดการกับสิ่งที่ไม่ได้คาดคิดไว้

สื่อและอุปกรณ์

1. กระดาษ ฟลิปชาร์ต ปากกาเคมี ไวน์ว และ กระดาษขาว
2. สถานการณ์เรื่อง“ต้นกะอ้อ” วีดีโอ
3. ถามผู้เรียนว่า ถ้าเป็น “ต้น” เราจะตัดสินใจอย่างไรบ้าง เปิดโอกาสให้นักเรียนช่วยแสดงความคิดเห็น ผู้ดำเนินกิจกรรมจดคำตอบสั้นๆ ที่ นักเรียนเสนอกระดาษ/ฟลิปชาร์ต/แผ่นใส
4. สรุปให้นักเรียนเห็นว่า “ต้น” อาจมีทางเลือกในการตัดสินใจได้หลายแบบในกิจกรรมวันนี้ จะมีแบบการตัดสินใจ 2 แบบ “ต้น” ให้นักเรียนลองเลือก โดยให้นักเรียนลองสวมบทบาทเป็นต้น ในอารมณ์ความรู้สึกขณะนั้น
5. ผู้ดำเนินกิจกรรมนำเสนอการตัดสินใจ 2 แบบบนไวน์ว ที่เตรียมไว้

แบบที่ 1 ตัดสินใจต่างกับอ้อและมีเพศสัมพันธ์กันโดยไม่ใช้ถุงยาง

แบบที่ 2 ปฏิเสธอ้อว่า ยังไม่ยอมามีอะไรด้วยตอนนี้

6. ให้นักเรียนที่เลือกตัดสินใจแบบเดียวกันมานั่งรวมกลุ่มกันและระดมความคิดเห็นว่า
 - ที่ตัดสินใจเลือกแบบนั้น เป็นเพราะเหตุใด
 - คิดว่าการตัดสินใจเลือกของเราแบบนั้น จะเกิดผลอะไรตามมาได้บ้าง

7. ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอ หลักแต่ละกลุ่มนำเสนอ ผู้ดำเนินกิจกรรมถามแต่ละกลุ่มว่า จากผลหลายๆ อย่างที่เราคาดว่าอาจเกิดขึ้นนั้น สิ่งที่เราอยากให้เกิดขึ้นมากที่สุดเมื่อเราตัดสินใจ คือแบบใด
8. จากนั้นชี้แจงว่า มีกระดาษสีอยู่ 4 สี ให้นักเรียนแต่ละคนเลือกคนละใบใครจะเลือกสีอะไรก็ได้ และให้นั่งอยู่เป็นกลุ่มเหมือนเดิม
9. เมื่อนักเรียนทุกคนเลือกกระดาษสีไปแล้ว อธิบายว่า กระดาษทั้ง 4 สี หมายถึงผลหรือสิ่งที่จะตามมาจากการตัดสินใจ(เหมือนที่นักเรียนได้ลองระดมว่า จาก การตัดสินใจหนึ่งๆ อาจมีผลได้หลายอย่าง) ดังนั้น การตัดสินใจแบบที่ 1 อาจได้รับผลที่ตามมาแตกต่างกันถึง 4 แบบ
10. ถามนักเรียน
- เป็นไปได้หรือไม่ว่า เมื่อเราตัดสินใจโดยคิดว่าผลจะเป็นแบบนี้ แต่ในความเป็นจริง ผลอาจไม่เป็นไปตามที่เราคาด เพราะเหตุใด
11. ผู้ดำเนินกิจกรรมอ่านสิ่งที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจของ “ต้น” ในแต่ละแบบ ตามกระดาษสี (ไววนิว) จนครบ 2 แบบ

การตัดสินใจแบบที่ 1 ตัดสินใจค้างกับอ้อและมีเพศสัมพันธ์กันโดยไม่ใช้ถุงยาง

สีฟ้า อ้อไม่ท้องและต้นก็ไม่ติดโรคอะไร

สีเขียว อ้อไม่กินยาคุม หลังจากมีอะไรกับต้น จึงพบว่าตัวเองท้อง

สีเหลือง อ้อไม่ท้อง แต่ทำให้ต้นติดหนองใน

สีชมพู อ้อมีเชื้อ HIV และต้นก็ได้รับเชื้อมาด้วย

การตัดสินใจแบบที่ 3 ปฏิเสธอ้อว่า “ยังไม่อยากมีอะไรด้วยตอนนี้”

ลีฟ้า อ้อรู้สึกโมโหที่ถูกปฏิเสธ และพยายามจะชวนต้นโดยทำทนายว่าต้นเป็นผู้ชายจริงหรือเปล่า หลังจากนั้น อ้อก็เอาเรื่องต้นไม่กล้า ไปเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง

ลีเขียว อ้อเข้าใจที่ต้นบอก และไม่ได้เสียความรู้สึกอะไรที่ตนเองชวนต้นค้างคืน คืนนั้นอ้อจึงออกไปหาเพื่อนชายอีกคน

ลีเหลือง ต้นบอ้อว่าเราทำอะไรให้ “รู้สึกดี” กันได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีอะไรกันทั้งสองคนก็เลยผลักดันแนวคิดสร้างกายของกันและกัน โดยทั้งสองคนรู้สึกดีมากกับการทำแบบนั้น และยังไม่กังวลเรื่องท้องและเรื่องโรคด้วย

ลีชมพู อ้อไม่โกรธที่ต้นปฏิเสธแต่อยากรู้ว่าทำไมต้นถึงไม่คิดเรื่องเซ็กส์กับตนเอง ต้นอธิบายว่าต้องรอให้พร้อมกว่านี้ ซึ่งอ้อฟังแล้วรู้สึกประทับใจในตัวต้นมาก อ้อเลยบอกต้นว่าต้นเป็นผู้ชายที่พิเศษมาก

12. หลังจากอธิบายแล้ว ผู้ดำเนินกิจกรรมถามนักเรียนว่า

- นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับผลที่เกิดขึ้น(ตามแต่ละสี)จากการตัดสินใจของนักเรียน
- ตอนที่นักเรียนเลือก นักเรียนคิดว่าจะเกิดผลอย่างไรที่ได้รับหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ในความเป็นจริง เป็นไปได้หรือไม่ว่า ผลที่เกิดขึ้นอาจไม่เป็นไปตามที่เราคาดหวัง
- เราจะจัดการอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้น หากไม่เป็นไปตามที่คิดไว้
- หากต้องตัดสินใจในเรื่องนี้อีกครั้ง นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร

13. ผู้ดำเนินกิจกรรมเพิ่มเติมเรื่องกระบวนการตัดสินใจตามประเด็นต่อไปนี้

- ในแต่ละเรื่องที่เราต้องตัดสินใจ จะมีทางเลือกมากกว่า 1 ทางเสมอ อยู่ที่ว่าเราจะเลือกหรือไม่
- การตัดสินใจทุกอย่างมีผลตามมาเสมอ และอาจไม่เป็นไปตามที่เราคาด ซึ่งต้องประเมินว่าเราพร้อมรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตามมาทุกอย่างหรือไม่
- “ความรับผิดชอบ” เป็นเรื่องสำคัญที่คนสองคนที่มีความสัมพันธ์กันควรจะมีให้ต่อกัน การแสดงความรับผิดชอบ คือการคำนึงถึงสิ่งที่อาจเกิดขึ้นกับตัวเองและคนที่เรารัก หรือคนที่มีความสัมพันธ์ด้วย และช่วยกันจัดการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหากับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทำลายความสัมพันธ์

14. หากมีเลาเหลือ ขออาสาสมัคร ในห้อง 1 คน เล่าประสบการณ์ของตัวเองเกี่ยวกับการตัดสินใจ และผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปอย่างที่เราคาดคิด ส่งผล

กิจกรรมQQR

วัตถุประสงค์

1. รับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องในเรื่องโอกาสเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อเอชไอวี
2. ประเมินโอกาสเสี่ยงของตนเองในฐานะวันรุ่นต่อการได้รับเชื้อเอชไอวีจากการมี

เพศสัมพันธ์

3. สามารถระบุทางเลือกในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี
4. ประเมินความเป็นไปได้ของทางเลือกที่ทำได้จริงในสถานการณ์ต่างๆ

สื่อและอุปกรณ์

1. กระดาษฟลิปชาร์ต
2. บัตรระดับความเสี่ยง จำนวน 6 (แต่ละชุดประกอบด้วย 4 บัตร ระดับความเสี่ยง คือ เสี่ยงมาก เสี่ยงปานกลาง เสี่ยงน้อยมาก)
3. บัตรคำจำนวน 6 ชุดๆ ละ 13 ใบ
4. ไว้นิล

บัตรคำ 13 ใบ ได้แก่

- เพศสัมพันธ์ที่มีการสอดใส่โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย
- การใช้เข็มฉีดยาเสพติดร่วมกับผู้อื่น
- การจูบปาก
- การดูแลปฐมพยาบาลเบื้องต้น
- การใช้กรรไกรตัดเล็บ มีดโกนร่วมกัน
- การจับมือ โอบกอดกัน
- เพศสัมพันธ์โดยใช้ถุงยางอนามัย
- การช่วยตัวเอง
- การเล่นกีฬาด้วยกัน
- ยุงกัด
- การสัมผัส แผล เลือด น้ำเหลืองของผู้ติดเชื้อ
- เด็กทารกที่ดูดนมแม่ที่มีเชื้อเอชไอวี
- การใช้ชีวิตประจำวันร่วมกัน

ขั้นตอนการดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผู้สอนกิจกรรมชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนี้ ว่าเป็นการทบทวนความเข้าใจในเรื่องเอดส์ของพวกเรา

เสี่ยงมาก	เสี่ยงปานกลาง	เสี่ยงน้อยมาก	ไม่เสี่ยง

2.แบ่งนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่มแจกบัตรคำกลุ่มละ 1 ชุด (บัตรคำ 13) และกระดาษฟลิปชาร์ต ที่ติดบัตรระดับความเสี่ยง 4 ระดับไว้แล้ว

3.ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันพิจารณาข้อความบนบัตรทั้ง 13 ว่า หากเรากระทำหรือมีพฤติกรรมดังกล่าวกับผู้มีเชื้อเอชไอวี จะทำให้เรามีโอกาสเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อเอชไอวีในระดับใด โดยให้วางบัตรลงในช่องระดับความเสี่ยงที่กลุ่มเห็นด้วยกันสมาชิกกลุ่มควรพิจารณาร่วมกันและอภิปรายถึงเหตุผลว่าเพราะเหตุใดจึงคิดว่าแต่ละการกระทำหรือพฤติกรรมจึงมีความเสี่ยงอยู่ในระดับนั้นๆ

4.อธิบายความหมายของบัตรความเสี่ยงแต่ละระดับ โดยไวโนว

เสี่ยงมาก	เป็นความเสี่ยงในระดับที่มีโอกาสได้รับเชื้อสูงมากและคนส่วนใหญ่ได้รับเชื้อเอชไอวีจากความเสี่ยงนั้นๆ
เสี่ยงปานกลาง	มีความเสี่ยงที่จะได้รับเชื้อเอชไอวีอยู่บ้างแต่ไม่มากเท่ากับเสี่ยงมาก
เสี่ยงน้อยมาก	มีความเสี่ยงในเชิงทฤษฎี แต่ในทางเป็นจริงโอกาสและความเป็นไปได้ที่จะได้รับเชื้อเอชไอวีจากการกระทำนั้นๆแทบไม่มีเลยและไม่ปรากฏหรือมีกรณีน้อยมากๆ ว่ามีคนได้รับเชื้อเอชไอวีจากช่องทางนั้น
ไม่เสี่ยง	เป็นการกระทำหรือช่องทางที่ไม่มีโอกาสเสี่ยงต่อการรับเชื้อเอชไอวีเลย

5. ให้ความเวลาแต่ละกลุ่มในการจัดระดับความเสี่ยงของบัตรคำ 13 ใบ
6. ผู้สอนดำเนินกิจกรรมใช้บัตรคำที่เตรียมเพื่อไว้อีก 1 ชุด ในการอธิบาย โดยอ่านบัตรคำที่ละใบ และถามความความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มว่ามีความเสี่ยงระดับใด ในกรณีที่ทุกกลุ่มมีความเห็นตรงกัน ให้ผู้ดำเนินกิจกรรมติดบัตรคำลงในช่องความเสี่ยงนั้นๆ แต่ในกรณีที่แต่ละกลุ่มมีความเห็นไม่ตรงกัน ให้ติดบัตรคำนั้นแยกต่างหากไว้ก่อน
7. เมื่อถามครบทั้ง 13 ใบแล้ว ผู้สอนอธิบายบัตรคำแต่ละบัตร โดยเริ่มจากบัตรที่นักศึกษาทุกคนเห็นตรงกัน
8. ถามโดยใช้แนวคำถามเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสรุป ดังนี้
 - จากกิจกรรมนี้ นักศึกษาคิดว่าการติดเชื้อเอชไอวีเป็นเรื่องง่ายหรือยาก อย่างไร(คนทั่วไปมักคิดว่าเชื้อเอชไอวีติดต่อกันได้ง่าย แต่จากกิจกรรมนี้ชี้ให้เห็นว่าเอชไอวีไม่ได้ติดต่อกันง่ายเลย ช่องทางการติดต่อมีเพียง 3 ช่องทาง และยังมีองค์ประกอบอื่นๆดังที่ได้อธิบายในหลักการ QQR)
 - คนส่วนใหญ่ที่ได้รับเชื้อไปแล้ว มักได้รับเชื้อจากช่องทางใด(โอกาสเสี่ยงที่สำคัญต่อการได้รับเชื้อเอชไอวี โดยเฉพาะในประเทศไทย คือ การมีเพศสัมพันธ์แบบสอดใส่โดยไม่มีการป้องกันกับคนที่เราไม่ทราบว่ามิเชื้อหรือไม่ และการใช้เข็มฉีดยาเสพติดร่วมกัน)
 - นักศึกษาคิดว่า คนส่วนใหญ่กังวลว่าตนเองจะติดเชื้อจากการกระทำที่ไม่มีโอกาสทำให้ติดได้(ในช่องไม่เสี่ยง หรือเสี่ยงน้อยมาก) หรือจากพฤติกรรมที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อสูง(ในช่องเสี่ยงมาก)(การใช้ประจำวันร่วมกับผู้มีเชื้อเอชไอวีที่บ้าน ที่โรงเรียน ที่ทำงาน หรือชุมชน ไม่สามารถทำให้เรารับเชื้อเอชไอวี แต่เรามักลื้มคิดว่า การมีเพศสัมพันธ์ของเราอาจนำไปสู่โอกาสเสี่ยงต่อการรับเชื้อหากเราไม่ป้องกัน)

บัตรระดับความเสี่ยง

เสี่ยงมาก	เสี่ยงปานกลาง
เสี่ยงน้อยมาก	ไม่เสี่ยง

บัตรคำ

เพศสัมพันธ์ที่มีการสอดใส่โดยไม่ใช้ ถุงยางอนามัย	การใช้เข็มฉีดยาเสพติดร่วมกับผู้อื่น
การจูบปาก	การดูแลปฐมพยาบาลเบื้องต้น
การใช้กรรไกรตัดเล็บ มีดโกนร่วมกัน	การจับมือ โอบกอดกัน
เพศสัมพันธ์โดยใช้ถุงยางอนามัย	การช่วยตัวเอง
การเล่นกีฬาด้วยกัน	ยุ่งกัค
เด็กทารกที่ดื่มน้ำนมแม่ที่มีเชื้อเอชไอวี	การสัมผัส แผล เลือด น้ำเหลืองของผู้ติดเชื้อ
การใช้ชีวิตประจำวันร่วมกัน	

หลักการ QOR เพื่ออธิบายโอกาสเสี่ยงในการรับเชื้อเอชไอวี (HIV)

การที่คนๆ หนึ่ง จะได้รับเชื้อ HIV เข้าสู่ร่างกายได้จะต้องประกอบด้วย 3 ปัจจัยดังนี้

1. ปริมาณและแหล่งที่อยู่ของเชื้อ (Quantity and Source)

ต้องมีจำนวนเชื้อ HIV ในปริมาณมากพอในสารคัดหลั่งที่เป็นอยู่ของเชื้อ

เชื้อ HIV อยู่ในคนเท่านั้น

เชื้อ HIV จะอยู่ในสารคัดหลั่งบางอย่างในร่างกายของคนที่มีเชื้อ HIV ได้แก่ เลือด น้ำอสุจิ น้ำในช่องคลอด และน้ำนมแม่ ตามลำดับ

2. คุณภาพของเชื้อ (Quality)

เชื้อ HIV ต้องมีคุณภาพมากพอ

เชื้อ HIV ไม่สามารถมีชีวิตอยู่นอกร่างกายคนได้

สภาพในร่างกายและสภาพแวดล้อมบางอย่าง มีผลทำให้เชื้อไม่สามารถอยู่ได้ เช่น กรดในน้ำลาย/กรดในกระเพาะอาหาร สภาพอากาศ ความร้อน ความแห้ง ความชื้น ฯลฯ

3. ช่องทางการติดต่อ (Route of Transmission)

ไวรัส HIV จะต้องถูกส่งผ่านจากคนที่ติดเชื้อไปยังอีกคนหนึ่ง โดยเชื้อจะต้องตรงเข้าสู่กระแสเลือด ใน 3 ทาง คือ

ทางเพศสัมพันธ์แบบสอดใส่โดยไม่ป้องกัน

ทางการใช้เข็มฉีดยาเสพติดร่วมกัน

ทางการติดต่อจากแม่สู่ลูก

ในการอธิบายเรื่องโอกาสเสี่ยง นอกจากหลักการ QOR แล้วผู้ดำเนินกิจกรรมต้องอธิบายหรือชวนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมคำนึงถึง

ช่องทางเข้า – ช่องทางออก เนื่องจากการติดเชื้อจำเป็นต้องมีเชื้อเอชไอวีออกจากร่างกายของผู้มีเชื้อ และคนที่จะได้รับเชื้อจะต้องมีช่องทางที่จะให้เชื้อเข้าสู่ร่างกายจนทำให้เกิดการติดเชื้อ

ความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น เนื่องจากคำถามและความกังวลในเรื่องเอดส์ มักเป็นจินตนาการ หรือสมมุติในสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยากในชีวิตจริง ผู้ดำเนินกิจกรรมจึงจำเป็นต้องกระตุ้นให้คิดถึงความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น

ภาคผนวก ค

รูปกิจกรรมโปรแกรม

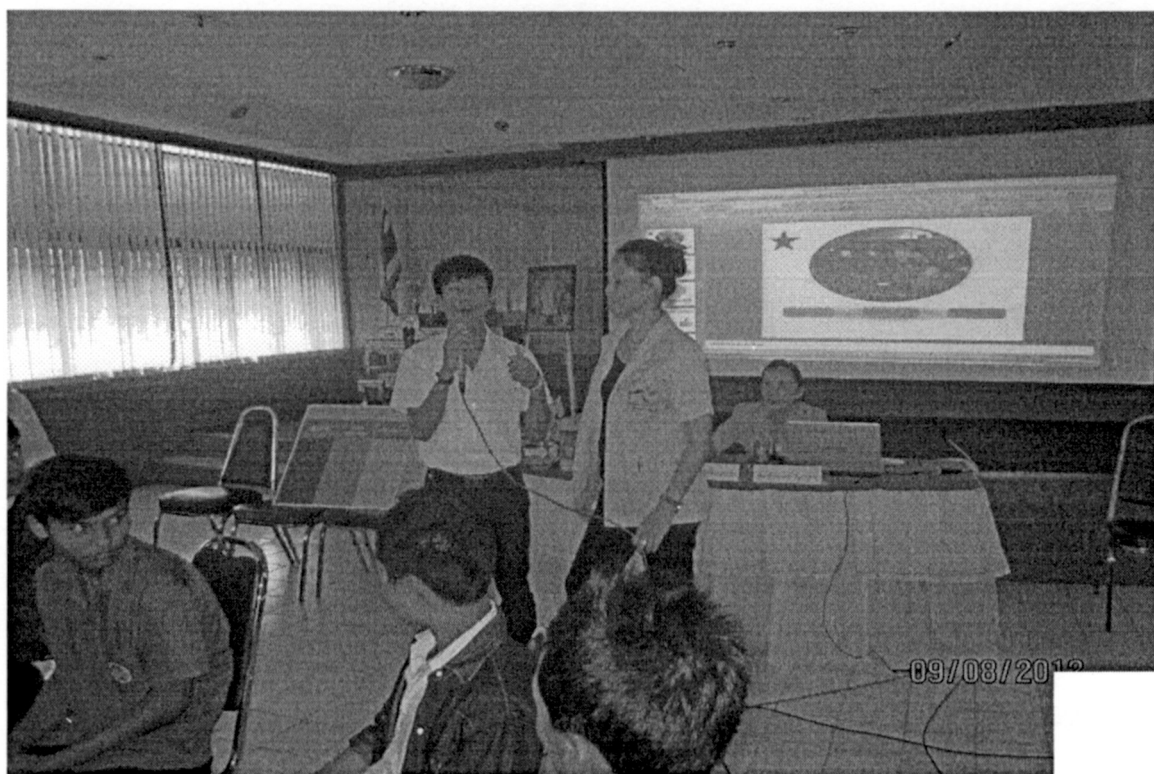
รูปกิจกรรม

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์รายชื่อ

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามความตระหนักรายชื่อก่อนทดลอง
และกลุ่มศึกษา

ข้อ ก่อนทดลอง	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.การมีเพศสัมพันธ์ โดยไม่ได้ป้องกัน ทำให้เป็นโรคเอดส์										
กลุ่มทดลอง	9.0	30.0	13.0	43.3	2.0	6.7	2.0	6.7	4.0	13.3
กลุ่มเปรียบเทียบ	23.0	76.7	6.0	26.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0	3.3
2.การสวมถุงยาง อนามัยป้องกันโรค ทางเพศสัมพันธ์ได้										
กลุ่มทดลอง	14.0	46.7	16.0	53.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	13.0	43.3	12.0	40.0	4.0	13.0	1.0	3.3	0.0	0.0
3.การทำวัยรุ่นชาย หญิง นัดกันดูภาพโป๊ ตามลำพังอาจทำให้ ติดโรคเอดส์ได้										
กลุ่มทดลอง	2.0	6.7	5.0	16.7	16.0	53.3	4.0	13.3	3.0	10.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	7.0	23.7	7.0	23.3	9.0	30.0	3.0	10.0	4.0	13.3
4.การมีคู่นอนหลาย คนทำให้เป็นโรคทาง เพศสัมพันธ์ได้										
กลุ่มทดลอง	6.0	20.0	16.0	53.3	6.0	20.0	2.0	6.7	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	20.0	66.7	7.0	23.3	3.0	10.0	0.0	0.0	0.0	0.0

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ข้อ ก่อนทดลอง	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5.การไปเที่ยวหญิง บริการทำให้เป็น หนองในได้										
กลุ่มทดลอง	8.0	26.7	11.0	36.7	7.0	23.3	0.0	0.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	17.0	56.7	8.0	26.7	5.0	16.7	0.0	0.0	0.0	0.0
6.การไปเที่ยวโสเภณี เชกทำให้เป็นโรค เอดส์ได้										
กลุ่มทดลอง	4.0	13.3	7.0	23.3	16.0	53.3	2.0	6.7	1.0	3.3
กลุ่มเปรียบเทียบ	7.0	23.3	12.0	40.0	9.0	30.0	2.0	6.7	0.0	0.0
7.การมีเพศสัมพันธ์ เพียงครั้งเดียวโดยไม่ ป้องกันทำให้ติดเชื้อ โรคเอดส์ได้										
กลุ่มทดลอง	7.0	23.3	5.0	16.7	16.0	53.3	1.0	3.3	1.0	3.3
กลุ่มเปรียบเทียบ	14.0	46.7	11.0	36.7	4.0	13.3	1.0	3.3	0.0	0.0
8.ความต้องการทาง เพศมีความสำคัญกว่า การเสี่ยงติดโรคเอดส์										
กลุ่มทดลอง	4.0	13.3	10.0	33.3	10.0	33.3	6.0	20.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	6.0	20.0	11.0	36.7	9.0	30.0	1.0	3.3	3.0	10.0

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ข้อ ก่อนทดลอง	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9.การมีเพศสัมพันธ์เฉพาะกับคนรักทำให้ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ได้										
กลุ่มทดลอง	1.0	3.3	9.0	30.0	14.0	46.7	6.0	20.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	1.0	3.3	5.0	16.7	12.0	40.0	9.0	30.0	3.0	10.0
10.ถ้าร่างกายแข็งแรงแล้วจะไม่ติดโรคเอดส์จึงไม่จำเป็นต้องสวมถุงยางอนามัย										
กลุ่มทดลอง	3.0	10.0	4.0	13.3	7.0	23.3	8.0	26.7	8.0	26.7
กลุ่มเปรียบเทียบ	1.0	3.3	2.0	6.7	9.0	30.0	7.0	23.3	11.0	36.7
11.การหลังข้างนอกทำให้ไม่ติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์ได้										
กลุ่มทดลอง	5.0	16.7	4.0	13.3	11.0	36.7	8.0	26.7	2.0	6.7
กลุ่มเปรียบเทียบ	2.0	6.7	2.0	6.7	20.0	66.7	4.0	13.3	2.0	6.7
12.การแสดงออกถึงความรักคือการมีเพศสัมพันธ์ทำให้ติดเชื้อเอดส์ได้										
กลุ่มทดลอง	5.0	16.7	10.0	33.3	12.0	40.0	3.0	10.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	11.0	36.7	6.0	20.0	9.0	30.0	1.0	3.3	3.0	10.0

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ข้อ ก่อนทดลอง	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
13.หญิงและชายที่สำ ส่อนทางเพศมีโอกา สเป็นโรคเอดส์										
กลุ่มทดลอง	10.0	33.3	14.0	46.4	4.0	13.3	2.0	6.7	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	20.0	66.7	3.0	10.3	6.0	20.0	1.0	3.3	0.0	0.0
14.ฉันคิดว่าการ ป้องกันการมี เพศสัมพันธ์วิธีหนึ่ง คือ งดดื่มสุราและของ มึนเมาทุกชนิด										
กลุ่มทดลอง	4.0	13.3	15.0	50.0	5.0	16.7	4.0	13.3	2.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	9.0	30.9	12.0	40.0	8.0	26.7	0.0	0.0	1.0	0.0
15.ฉันคิดว่าควรงด เที่ยวคิสโก้เซค เพื่อ ป้องกันการติดเชื้อ โรคทางเพศสัมพันธ์ ได้										
กลุ่มทดลอง	4.0	13.3	11.0	36.7	11.0	36.7	3.0	10.0	1.0	3.3
กลุ่มเปรียบเทียบ	8.0	26.7	9.0	30.0	9.0	30.0	2.0	6.7	2.0	6.7
16.ฉันคิดว่าการกินยา ปฏิชีวนะก่อนการมี เพศสัมพันธ์จะทำให้ ไม่ติดเชื้อเอดส์										
กลุ่มทดลอง	0.0	0.0	5.0	16.7	17.0	56.7	7.0	23.3	1.0	3.3
กลุ่มเปรียบเทียบ	1.0	3.3	3.0	10.0	20.0	66.7	4.0	13.3	2.0	6.7

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ข้อ ก่อนทดลอง	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
17.การใส่ ถุงยางเป็น เรื่องที่ยุ่งยาก										
กลุ่มทดลอง	1.0	3.3	3.0	10.0	5.0	16.7	15.0	50.0	6.0	20.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	0.0	0.0	0.0	0.0	7.0	23.3	14.0	46.7	9.0	30.0
18.การร่วมเพศกับ แฟนไม่จำเป็นต้องใส่ ถุงยางอนามัยเพราะ ไม่ติดเอดส์										
กลุ่มทดลอง	1.0	3.3	3.0	10.0	5.0	16.7	15.0	50.0	6.0	20.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	3.0	10.0	0.0	0.0	1.0	3.3	7.0	23.3	19.0	63.3

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามความตระหนักรายข้อหลังทดลองและ
กลุ่มศึกษา

ข้อ หลังทดลอง	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.การมีเพศสัมพันธ์ โดยไม่ได้อุปกรณ์ ทำ ให้เป็นโรคเอดส์										
กลุ่มทดลอง	25.0	83.3	4.0	13.3	0.0	0.0	1.0	3.3	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	22.0	73.3	5.0	16.7	1.0	3.3	0.0	0.0	2.0	6.7
2.การสวมถุงยาง อนามัยป้องกันโรค ทางเพศสัมพันธ์ได้										
กลุ่มทดลอง	25.0	83.3	5.0	16.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	15.0	50.0	11.0	36.7	3.3	10.0	1.0	3.3	0.0	0.0
3.การทักว้ารุ่นชาย หญิง นัดกันดูภาพโป๊ ตามลำพังอาจทำให้ ติดโรคเอดส์ได้										
กลุ่มทดลอง	14.0	46.7	5.0	16.7	10.0	33.3	1.0	3.3	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	6.0	20.0	11.0	36.7	7.0	23.3	4.0	13.3	2.0	6.7
4.การมีคู่นอนหลาย คนทำให้เป็นโรคทาง เพศสัมพันธ์ได้										
กลุ่มทดลอง	23.0	76.7	7.0	23.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	15.0	50.0	12.0	40.0	3.0	10.0	0.0	0.0	0.0	0.0

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ข้อ หลังทดลอง	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5.การไปเที่ยวหญิง บริการทำให้เป็น หนองในได้										
กลุ่มทดลอง	26.0	86.7	3.0	10.0	1.0	3.3	0.0	0.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	16.0	53.3	11.0	36.7	3.0	10.0	0.0	0.0	0.0	0.0
6.การไปเที่ยวดิสโก้ เชกทำให้เป็นโรค เอดส์ได้										
กลุ่มทดลอง	19.0	63.3	3.0	10.0	8.0	26.7	0.0	0.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	12.0	40.0	15.0	50.0	2.0	6.7	1.0	3.3	0.0	0.0
7.การมีเพศสัมพันธ์ เพียงครั้งเดียวโดยไม่ ป้องกันทำให้ติดเชื้อ โรคเอดส์ได้										
กลุ่มทดลอง	25.0	83.3	1.0	3.3	3.0	10.0	1.0	3.3	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	11.0	36.7	11.0	36.7	8.0	26.7	0.0	0.0	0.0	0.0
8.ความต้องการทาง เพศมีความสำคัญกว่า การเสี่ยงติดโรคเอดส์										
กลุ่มทดลอง	5.0	16.7	0.0	0.0	1.0	3.3	18.0	60.0	6.0	20.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	6.0	20.0	14.0	46.7	7.0	23.3	2.0	6.7	1.0	3.3

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ข้อ หลังทดลอง	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9.การมีเพศสัมพันธ์เฉพาะกับคนรักทำให้ ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ได้										
กลุ่มทดลอง	4.0	13.3	0.0	0.0	1.0	3.3	19.0	63.3	6.0	20.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	2.0	6.7	12.0	40.0	9.0	30.0	4.0	13.3	3.0	10.0
10.ถ้าร่างกายแข็งแรงแล้วจะไม่ติดโรคเอดส์จึงไม่จำเป็นต้องสวมถุงยางอนามัย										
กลุ่มทดลอง	2.0	6.7	0.0	0.0	1.0	3.3	13.0	43.3	14.0	46.7
กลุ่มเปรียบเทียบ	7.0	23.3	5.0	16.5	8.0	26.7	4.0	13.3	6.0	20.0
11.การหลังข้างนอกทำให้ไม่ติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์ได้										
กลุ่มทดลอง	1.0	3.3	0.0	0.0	1.0	3.3	17.0	56.7	11.0	36.7
กลุ่มเปรียบเทียบ	8.0	26.7	4.0	13.3	12.0	40.0	4.0	13.3	2.0	6.7
12.การแสดงออกถึงความรักคือการมีเพศสัมพันธ์ทำให้ติดเชื้อเอดส์ได้										
กลุ่มทดลอง	22.0	73.3	1.0	3.3	0.0	0.0	6.0	20.0	1.0	3.3
กลุ่มเปรียบเทียบ	12.0	40.0	4.0	13.3	11.0	36.7	3.0	10.0	0.0	0.0

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ข้อ หลังทดลอง	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
13.หญิงและชายที่สำ ส่อนทางเพศมีโอกา สเป็นโรคเอดส์										
กลุ่มทดลอง	28.0	93.3	2.0	6.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	15.0	50.0	7.0	23.3	6.0	20.0	1.0	3.3	1.0	3.3
14.ฉันคิดว่าการ ป้องกันการมี เพศสัมพันธ์วิธีหนึ่ง คือ งดดื่มสุราและของ มึนเมาทุกชนิด										
กลุ่มทดลอง	8.0	26.7	18.0	60.0	4.0	13.3	0.0	0.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	13.0	43.3	10.0	33.3	5.0	16.7	1.0	3.3	1.0	3.3
15.ฉันคิดว่าควรจ ดท่ยวคิส ักไ้เชค เพื่ ป้องกันการติดเชื โรคทางเพศสัมพันธ์ ได้										
กลุ่มทดลอง	7.0	23.3	20.0	66.7	2.0	6.7	0.0	0.0	1.0	3.3
กลุ่มเปรียบเทียบ	9.0	30.0	13.0	43.3	6.0	20.0	0.0	0.0	2.0	6.7
16.ฉันคิดว่ากการกินยา ปฏิชีวนะก่อนการมี เพศสัมพันธ์จะทำให้ ไม่ติดเชื้อเอดส์										
กลุ่มทดลอง	0.0	0.0	1.0	3.3	1.0	3.3	3.0	10.0	25.0	83.3
กลุ่มเปรียบเทียบ	0.0	0.0	4.0	13.3	19.0	63.3	5.0	16.7	2.0	6.7

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ข้อ หลังทดลอง	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
17.การใส่ ถูยงเป็น เรื่องที่ยุ่งยาก										
กลุ่มทดลอง	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.0	10.0	27.0	90.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	1.0	3.3	0.0	0.0	10.0	33.3	11.0	36.7	8.0	26.7
18.การร่วมเพศกับ แฟนไม่จำเป็นต้องใส่ ถูยงอนามัยเพราะ ไม่ติดเอดส์										
กลุ่มทดลอง	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.0	10.0	27.0	90.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	0.0	0.0	0.0	0.0	4.0	13.3	7.0	23.3	19.0	63.3

ตารางที่16 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามความตระหนักรายข้อหลังติดตามผลและ
กลุ่มศึกษา

ข้อ หลังติดตามผล	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.การมีเพศสัมพันธ์ โดยไม่ได้อุปถัมภ์ ทำ ให้เป็นโรคเอดส์										
กลุ่มทดลอง	26.0	86.7	4.0	13.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	23.0	76.7	7.0	23.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2.การสวมถุงยาง อนามัยป้องกันโรค ทางเพศสัมพันธ์ได้										
กลุ่มทดลอง	26.0	86.7	4.0	13.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	18.0	60.0	10.0	33.3	1.0	3.3	1.0	3.3	0.0	0.0
3.การที่วัยรุ่นชาย หญิง นัดกันดูภาพโป๊ ตามลำพังอาจทำให้ ติดโรคเอดส์ได้										
กลุ่มทดลอง	15.0	50.0	4.0	13.3	10.0	33.3	1.0	3.3	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	15.0	50.0	6.0	20.0	5.0	16.7	3.0	10.0	1.0	3.3
4.การมีคู่นอนหลาย คนทำให้เป็นโรคทาง เพศสัมพันธ์ได้										
กลุ่มทดลอง	23.0	76.7	7.0	23.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	21.0	70.0	7.0	23.3	2.0	6.7	0.0	0.0	0.0	0.0

ตารางที่16 (ต่อ)

ข้อ หลังติดตามผล	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.การมีเพศสัมพันธ์ โดยไม่ได้ป้องกัน ทำให้เป็นโรคเอดส์										
กลุ่มทดลอง	26.0	86.7	4.0	13.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	23.0	76.7	7.0	23.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2.การสวมถุงยาง อนามัยป้องกันโรค ทางเพศสัมพันธ์ได้										
กลุ่มทดลอง	26.0	86.7	4.0	13.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	18.0	60.0	10.0	33.3	1.0	3.3	1.0	3.3	0.0	0.0
3.การที่วัยรุ่นชาย หญิง นัดกันดูภาพโป๊ ตามลำพังอาจทำให้ ติดโรคเอดส์ได้										
กลุ่มทดลอง	15.0	50.0	4.0	13.3	10.0	33.3	1.0	3.3	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	15.0	50.0	6.0	20.0	5.0	16.7	3.0	10.0	1.0	3.3
4.การมีคู่นอนหลาย คนทำให้เป็นโรคทาง เพศสัมพันธ์ได้										
กลุ่มทดลอง	23.0	76.7	7.0	23.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	21.0	70.0	7.0	23.3	2.0	6.7	0.0	0.0	0.0	0.0

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ข้อ หลังติดตามผล	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5.การไปเที่ยวหญิง บริการทำให้เป็น หนองในได้										
กลุ่มทดลอง	24.0	80.0	5.0	16.7	1.0	3.3	0.0	0.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	20.0	66.7	8.0	26.7	2.0	6.7	0.0	0.0	0.0	0.0
6.การไปเที่ยวคิสโก้ เชคทำให้เป็นโรค เอดส์ได้										
กลุ่มทดลอง	22.0	73.3	2.0	6.7	6.0	20.0	0.0	0.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	15.0	50.0	6.0	20.0	8.0	26.7	0.0	0.0	1.0	3.3
7.การมีเพศสัมพันธ์ เพียงครั้งเดียวโดยไม่ ป้องกันทำให้ติดเชื้อ โรคเอดส์ได้										
กลุ่มทดลอง	24.0	80.0	0.0	0.0	5.0	16.7	1.0	3.3	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	8.0	26.7	7.0	23.3	13.0	43.3	2.0	6.7	0.0	0.0
8.ความต้องการทาง เพศมีความสำคัญกว่า การเสี่ยงติดโรคเอดส์										
กลุ่มทดลอง	5.0	16.7	2.0	6.7	0.0	0.0	19.0	63.3	4.0	13.3
กลุ่มเปรียบเทียบ	4.0	13.3	6.0	20.0	15.0	50.0	5.0	16.7	0.0	0.0

ตารางที่16 (ต่อ)

ข้อ หลังติดตามผล	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9.การมีเพศสัมพันธ์ เฉพาะกับคนรักทำให้ ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ได้										
กลุ่มทดลอง	3.0	10.0	0.0	0.0	1.0	3.3	19.0	63.0	7.0	23.3
กลุ่มเปรียบเทียบ	3.0	10.0	6.0	20.0	18.0	60.0	3.0	10.0	0.0	0.0
10.ถ้าร่างกายแข็งแรง แล้วจะไม่ติดโรค เอดส์จึงไม่จำเป็นต้อง สวมถุงยางอนามัย										
กลุ่มทดลอง	2.0	6.7	0.0	0.0	3.0	10.0	11.0	36.7	14.0	46.7
กลุ่มเปรียบเทียบ	4.0	13.3	6.0	20.0	5.0	16.7	14.0	46.7	1.0	3.3
11.การหลังข้างนอก ทำให้ไม่ติดเชื้อโรค ทางเพศสัมพันธ์ได้										
กลุ่มทดลอง	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	17.0	56.7	13.0	43.3
กลุ่มเปรียบเทียบ	6.0	20.0	5.0	16.7	13.0	43.3	6.0	20.0	0.0	0.0
12.การแสดงออกถึง ความรักคือการมี เพศสัมพันธ์ทำให้ติด เชื้อเอดส์ได้										
กลุ่มทดลอง	20.0	66.7	2.0	6.7	0.0	0.0	6.0	20.0	2.0	6.7
กลุ่มเปรียบเทียบ	10.0	33.3	4.0	13.3	12.0	40.0	3.0	10.0	1.0	3.3

ตารางที่16 (ต่อ)

ข้อ หลังติดตามผล	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
13.หญิงและชายที่สำ ส่อนทางเพศมีโอกา สเป็นโรคเอดส์										
กลุ่มทดลอง	30.0	100	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	13.0	43.3	8.0	26.7	8.0	26.7	1.0	3.3	0.0	0.0
14.ฉันคิดว่าการ ป้องกันการมี เพศสัมพันธ์วิธีหนึ่ง คือ งดดื่มสุราและของ มึนเมาทุกชนิด										
กลุ่มทดลอง	9.0	30.0	18.0	60.0	3.0	10.0	0.0	0.0	0.0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	16.0	53.3	11.0	36.7	3.0	10.0	0.0	0.0	0.0	0.0
15.ฉันคิดว่าควรจ กี่ยวติดสโตร์เชค เพื่อ ป้องกันการติดเชื้อ โรคทางเพศสัมพันธ์ ได้										
กลุ่มทดลอง	5.0	16.7	22.0	73.3	2.0	6.7	0.0	0.0	1.0	3.3
กลุ่มเปรียบเทียบ	16.0	53.3	7.0	23.3	5.0	16.7	1.0	3.3	1.0	3.3
16.ฉันคิดว่าการก ยปฏิบัติจะก่อนการมี เพศสัมพันธ์จะทำให้ ไม่ติดเชื้อเอดส์										
กลุ่มทดลอง	0.0	0.0	1.0	3.3	2.0	6.7	2.0	6.7	25.0	83.3
กลุ่มเปรียบเทียบ	1.0	3.3	6.0	20.0	17.0	56.7	4.0	13.3	2.0	6.7

ตารางที่16 (ต่อ)

ข้อ หลังติดตามผล	เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
17.การใส่ ถุงยางเป็น เรื่องที่ยุ่งยาก										
กลุ่มทดลอง	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.0	10.0	27.0	90.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	1.0	3.3	6.0	20.0	8.0	26.7	11.0	36.7	4.0	13.3
18.การร่วมเพศกับ แฟนไม่จำเป็นต้องใส่ ถุงยางอนามัยเพราะ ไม่ติดเอดส์										
กลุ่มทดลอง	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.0	13.3	26.0	86.7
กลุ่มเปรียบเทียบ	2.0	6.7	6.0	20.0	4.0	13.3	9.0	30.0	9.0	30.0

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามการปฏิบัติรายข้อกลุ่มทดลองกับกลุ่ม
เปรียบเทียบ

	ก่อนทดลอง		หลังทันที		หลังติดตามผล	
	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ
ข้อ 1.ข้อใดกล่าว						
ถูกต้อง เกี่ยวกับการ						
มีเพศสัมพันธ์โดย						
ไม่ป้องกัน						
ก. ทำให้ติดโรคทาง	15(50.0)	17(56.7)	27 (90.0)	21 (70.0)	29(96.7)	20(66.7)
เพศสัมพันธ์และติด						
เชื้อเอชไอวี						
ข. อาจทำให้เกิด	8(26.7)	9(30.0)	2 (6.7)	7(23.3)	1 (3.3)	9(30.0)
การตั้งครรภ์						
ค. ทำให้พ่อแม่	6(20.0)	3(10.0)	0(0.0)	0(0.0)	0(0.0)	1(3.3)
เสียใจ						
ง. ทำให้เป็น	1(3.3)	1(3.3)	1(3.3)	2(6.7)	0(0.0)	0(0.0)
โรคมะเร็ง						
ข้อ 2. วิธีคุมกำเนิด						
ชนิดใดสามารถ						
ป้องกันการติด						
โรคติดต่อทาง						
เพศสัมพันธ์และ						
เชื้อเอชไอวีได้						
ก. การใช้ถุงยาง	21(70.7)	20(66.7)	28(93.3)	20(66.7)	29(96.7)	11(36.7)
อนามัย						
ข. ยาเม็ดคุมกำเนิด	6(20.0)	5(16.7)	2(6.7)	8(26.7)	0(0.0)	19(63.3)
ค. การใส่ห่วง	1(3.3)	1(3.3)	0(0.0)	1(3.3)	0(0.0)	0(0.0)
อนามัย						
ง. การทำหมัน	2(6.7)	4(13.3)	0(0.0)	1(3.3)	1(3.3)	0(0.0)

ตารางที่ 17 (ต่อ)

	ก่อนทดลอง		หลังทันที		หลังติดตามผล	
	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ
ข้อ 3. ข้อใดกล่าว						
ถูกต้อง เกี่ยวกับการ						
ใช้ถุงยางอนามัย						
ก. ใช้ถุงยางอนามัย	4(13.3)	4(13.3)	2(6.7)	1(3.3)	1(3.3)	0(0.0)
เมื่อมีการร่วมเพศ						
ครั้งแรกเท่านั้น						
ข. ใช้ถุงยางอนามัย	4(13.3)	4(13.3)	0(0.0)	5(16.7)	1(3.3)	1(3.3)
เฉพาะกับคนที่						
สงสัยว่าเป็นโรค						
เท่านั้น						
ค. การใช้ถุงยาง	8(26.7)	6(20.0)	0(0.0)	9(30.0)	1(3.3)	23(76.7)
อนามัยสามารถ						
ป้องกันโรคเอดส์						
ได้ร้อยละเจ็ด						
ง. ก่อนใช้ถุงยาง	14(46.7)	16(53.3)	28(93.3)	15(50.0)	27(90.0)	6(20.0)
อนามัย ควรศึกษา						
วิธีใช้ให้ถูกต้อง						

ตารางที่ 17 (ต่อ)

	ก่อนทดลอง		หลังทันที		หลังติดตามผล	
	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ
ข้อ 4. การกระทำในข้อใดเป็นการกระทำที่ถูกต้อง						
ก. โจ้มีผื่นที่อวัยวะเพศแล้วไปซื้อยามารับทานเอง	8(26.7)	6(20.0)	2(6.7)	4(13.3)	1(3.3)	16(53.3)
ข. ณเดชใช้สบู่นฟอกชำระล้างอวัยวะเพศหลังมีเพศสัมพันธ์	12(40.0)	19(63.3)	27(90.0)	17(56.7)	28(93.3)	10(33.3)
ค. วุฒิไม่สวมถุงยางเพราะยุ่งยาก	7(23.3)	2(6.7)	1(3.3)	2(6.7)	0(0.0)	2(6.7)
ง. พิทเข้าค่ายลูกเสือ ลีมนำกางเกงมาเปลี่ยนจึงขอยืมกางเกงในของเพื่อนใส่	3(10.0)	3(10.0)	0(0.0)	7(23.3)	1(3.3)	2(6.7)
ข้อ 5. การกระทำใดในข้อต่อไปนี้เสี่ยง หรือยั่วให้เกิดอารมณ์ ความต้องการทางเพศ						
ก. นนท์ชวนเพื่อนๆ มาเลี้ยงฉลองปีใหม่ที่บ้าน	8(26.7)	3(10.0)	3(3.3)	2(6.7)	1(3.3)	7(23.3)
ข. ดนุคลายเครียดโดยออกกำลังกาย	4(13.3)	2(6.7)	0(0.0)	3(10.0)	1(3.3)	2(6.7)
ค. พรเทพเล่นดนตรี	2(6.7)	2(6.7)	3(10.0)	3(10.0)	1(3.3)	1(3.3)
ง. สงกรานต์กับฟ้าใส นัดกันดูภาพโป๊หลังเลิกเรียนตามลำพัง	16(53.3)	23(76.7)	26(86.7)	22(73.3)	27(90.0)	20(66.7)

ตารางที่ 17 (ต่อ)

	ก่อนทดลอง		หลังทันที		หลังติดตามผล	
	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ
ข้อ 6. นักเรียนจะปฏิบัติตัวในสังคมอย่างไร เมื่อเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น						
ก. คบเพื่อนที่เที่ยวเตร่หลังเลิกเรียนเพื่อให้เพื่อนยอมรับเข้ากลุ่ม	5(16.7)	3(10.0)	2(6.7)	2(6.7)	0(0.0)	0(0.0)
ข. ไม่ไปเที่ยวกับเพื่อนๆ อยู่บ้านตลอดแม้ว่าจะไปหลายคน	7(23.3)	4(13.3)	3(10.0)	3(10.0)	3(10.0)	4(13.3)
ค. พยายามหลีกเลี่ยงการอยู่ตามลำพังกับเพื่อนต่างเพศ หรือคนแปลกหน้า	15(50.0)	20(66.7)	25(83.31)	20(66.7)	26(86.7)	17(56.7)
ง. ไปงานเลี้ยงวันเกิดของเพื่อน แม้ว่าจะมีการเลี้ยงเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	3(10.0)	3(10.0)	0(0.0)	5(16.7)	1(3.3)	9(30.0)

ตารางที่ 17 (ต่อ)

	ก่อนทดลอง		หลังทันที		หลังติดตามผล	
	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ
ข้อ 7. ใครปฏิบัติตัวได้						
<i>เหมาะสม</i> เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น						
ก. น้ำชอบคุยโทรศัพท์กับเพื่อนหญิงเป็นเวลานาน	8(26.7)	4(13.3)	5(16.7)	7(23.3)	1(3.3)	4(13.3)
ข. โชนชอบแซวเพื่อนผู้หญิง	2(6.7)	3(10.0)	0(0.0)	3(10.0)	1(3.3)	4(13.3)
ค. นัดช่วยครอบครัวทำงาน	15(50.0)	21(70.0)	25(83.3)	19(63.3)	27(90.0)	22(73.3)
ง. ใ้ชอบไปเที่ยวคิสโก้	5(16.7)	2(6.7)	0(0.0)	1(3.3)	1(3.3)	0(0.0)
เชค						
ข้อ 8. ถ้าท่านเกิดความรู้สึกทางเพศ ท่านจะทำอย่างไรจึงจะ						
<i>เหมาะสม</i>						
ก. เล่นดนตรี เล่นกีฬา	17(56.7)	26(86.7)	28(93.3)	23(76.7)	28(93.3)	26(86.7)
ข. ชวนเพื่อนไปดื่มเหล้า	4(13.3)	1(3.3)	1(3.3)	4(13.3)	1(3.3)	1(3.3)
ค. ไปดูภาพยนตร์กับแฟน	6(20.0)	1(3.3)	0(0.0)	2(6.7)	0(0.0)	2(6.7)
ง. ออกไปเที่ยวกลางคืนกับเพื่อนๆ	3(10.0)	2(6.7)	1(3.3)	1(3.3)	1(3.3)	1(3.3)

ตารางที่ 17 (ต่อ)

	ก่อนทดลอง		หลังทันที		หลังติดตามผล	
	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ
ข้อ 11. บุคคลในข้อใดปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์						
ก. ปยุต ขอมีเพศสัมพันธ์กับหมยเพื่อพิสูจน์ความรักที่มีต่อกัน	4(13.3)	2(6.7)	2(6.7)	7(23.3)	1(3.3)	6(20.0)
ข. พืทและน้ำหวานไปด้วยกันกับเพื่อนๆเป็นกลุ่ม	13(43.3)	16(53.3)	24(80.0)	18(60.0)	25(83.3)	20(66.7)
ค. ทศ อ่านและสะสมหนังสือการ์ตูนไปไว้มากมาย	7(23.3)	3(10.0)	1(3.3)	2(6.7)	0(0.0)	1(3.3)
ง. เซน ชักชวนนิคให้ดื่มไวน์และฟังเพลงที่ห้องพักของตน	6(20.0)	9(30.0)	3(10.0)	3(10.0)	4(13.3)	3(10.0)

ตารางที่ 17 (ต่อ)

	ก่อนทดลอง		หลังทันที		หลังติดตามผล	
	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ
ข้อ 13. ข้อใดกล่าวถูกต้อง						
ก. การสวมถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ได้	16(53.3)	17(56.7)	27(90.0)	17(56.7)	26(86.7)	8(26.7)
ข. การนับระยะปลอดภัยหน้า 7 หลัง 7 ที่เป็นวิธีป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ได้	8(26.7)	7(23.3)	0(0.0)	7(23.3)	1(3.3)	19(63.3)
ค. การมีเพศสัมพันธ์เพียงครั้งเดียวโดยไม่ป้องกันไม่ทำให้เป็นโรคเอดส์	4(13.3)	2(6.7)	0(0.0)	3(10.0)	0(0.0)	3(10.0)
ง. การหลังช้างนอก สามารถป้องกันการเป็นโรคเอดส์	2(6.7)	4(13.3)	3(10.0)	3(10.0)	3(10.0)	0(0.0)

ตารางที่ 17 (ต่อ)

	ก่อนทดลอง		หลังทันที		หลังติดตามผล	
	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ
ข้อ 14. เมื่อมีเพื่อนมาชวนนักเรียนไปงานวันเกิด นักเรียนรู้ว่าต้องมีเครื่องดื่มสุรา ในงานการณเช่น นี้มีโอกาสเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ นักเรียนจะปฏิเสธอย่างไรเพื่อไม่ให้เพื่อนที่มาชวนเสียใจ						
ก. ไม่ไปงานเลี้ยงกลางคืนไม่ชอบ	5(16.7)	7(23.3)	4(13.3)	10(33.3)	1(3.3)	18(60.0)
ข. จะไป ถ้าเป็นตอนกลางวัน	10(33.3)	5(16.7)	7(23.3)	5(16.7)	8(26.7)	3(10.0)
ค. พຼຸ່ງนี้จะสอบวิชาสังคม เราต้องอ่านหนังสือ โอกาสหน้าไม่พลาด	2(6.7)	7(23.3)	1(3.3)	4(13.3)	1(3.3)	1(3.3)
ง. สุขสันต์วันเกิดจ๊ะเรามีของขวัญให้เธอนะ แต่เราคงไม่ได้ เพราะบ้านเราเปลี่ยว	13(43.3)	11(36.7)	18(60.0)	11(36.7)	20(66.7)	8(26.7)

ตารางที่ 17 (ต่อ)

	ก่อนทดลอง		หลังทันที		หลังติดตามผล	
	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ
ข้อ 15. บิ๊กเรียนชั้น ม.4 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง หลังจากงานรณรงค์แล้วรุ่นพี่ได้ชวนบิ๊กไปเที่ยวต่อที่ดิสโก้เทค และแนะนำให้บิ๊กรู้จักกับหญิงดาวโรงเรียน บิ๊กและหญิงคุยกันถูกคอ ชวนกันดื่ม ทำให้เกิดอารมณ์ทางเพศบิ๊กจึงชวนดาวไปต่อที่รีสอร์ทถ้านักศึกษาเป็นบิก นักศึกษาจะให้ถุงยางอนามัยหรือไม่						
ก. ไม่สวมเพราะไม่เป็นธรรมชาติ	3(10.0)	8(26.7)	6(20.0)	4(13.3)	7(23.3)	8(26.7)
ข. สวมเพราะเพื่อป้องกันโรคทางเพศสัมพันธ์	19(63.3)	19(63.3)	23(76.7)	19(63.3)	22(73.3)	17(56.7)
ค. ไม่สวมเพราะคิดว่าหญิงคงปลอดภัย	3(10.0)	1(3.3)	1(3.3)	1(3.3)	0(0.0)	5(16.7)
ง. ไม่สวมเพราะไม่มีเวลา	5(16.7)	1(3.3)	0(0.0)	6(20.0)	1(3.3)	0(0.0)

ตารางที่ 17 (ต่อ)

	ก่อนทดลอง		หลังทันที		หลังติดตามผล	
	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ
ข้อ 16. อัมเรียนปวช. 1 วัน หนึ่งเพื่อน ๆ ได้ชวนอัมไป เที่ยวหญิงบริการ อัมจึงบอก เพื่อนๆว่าอัมกลัวติดโรคทาง เพศสัมพันธ์ นักศึกษาคิด ว่าอัมพูดถูกหรือไม่						
ก. ถูกเพราะหญิงบริการมี โอกาสเสี่ยงในการติดโรค มาก	18(60.0)	18(60.0)	25(83.3)	20(66.7)	20(66.7)	16(53.3)
ข. ไม่ถูกเพราะหญิงบริการ ดูแลตนเอง	5(16.7)	6(20.0)	1(3.3)	6(20.0)	2(6.7)	5(16.7)
ค. ไม่ถูกเพราะเพื่อนๆสวม ถุงยางอนามัยทุกครั้ง	2(6.7)	3(10.0)	0(0.0)	2(6.7)	0(0.0)	1(3.3)
ง. ไม่ถูกเพราะเพื่อนๆอัม ตรวจร่างกายแล้ว	5(16.7)	3(10.0)	4(13.3)	2(6.7)	8(26.7)	8(26.7)

ตารางที่ 17 (ต่อ)

	ก่อนทดลอง		หลังทันที		หลังติดตามผล	
	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ
ข้อ 17. พฤติกรรมเสี่ยงที่จะนำไปสู่การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ ยกเว้น ข้อใด						
ก. การดื่มสุราของมีนเมา	5(16.7)	8(26.7)	2(6.7)	9(30.0)	3(10.0)	5(16.7)
ข. การอยู่กับเพศตรงข้ามในที่ลับตา	7(23.3)	5(16.7)	3(10.0)	5(16.7)	6(20.0)	2(6.7)
ค. การไปเที่ยวคิสโก้เซค	3(10.0)	3(10.0)	0(0.0)	3(10.0)	1(3.3)	0(0.0)
ง. การไปออกกำลังกาย	15(50.0)	14(46.7)	25(83.3)	13(43.3)	20(66.7)	23(76.7)
ข้อ 18. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุดในการมีเพศสัมพันธ์เพื่อป้องกันโรคติดต่อ						
ก. มีคู่นอนคนเดียว	4(13.3)	4(13.3)	3(10.0)	7(23.3)	3(10.0)	14(46.7)
ข. ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง	20(66.7)	16(53.3)	25(83.3)	13(43.3)	24(80.0)	8(26.7)
ค. หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการ	3(10.0)	8(26.7)	2(6.7)	6(20.0)	1(3.3)	3(10.0)
ง. การมีเพศสัมพันธ์กับคนที่รู้จักเท่านั้น	3(10.0)	2(6.7)	0(0.0)	4(13.3)	2(6.7)	5(16.7)

ตารางที่ 17 (ต่อ)

	ก่อนทดลอง		หลังทันที		หลังติดตามผล	
	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ
ข้อ 19. หลังสอบปลายภาค						
เสร็จ ก่อนปิดเทอมเก่งได้นัด						
เพื่อน ๆ ทั้งชายหญิงและหญิง						
มาเลี้ยงฉลองกันที่หอพัก เก่ง						
ได้มีโอกาสรู้จักกับจุ่ม และคุย						
กันจนถูกคอ ครั้นตอนศึก						
เพื่อน ๆ กลับหมดทั้งคู่ได้มี						
โอกาสอยู่กันสองต่อสอง โดย						
ความสัมพันธ์ของทั้งสองเกือบ						
ถึงขั้นของการมีเพศสัมพันธ์						
แต่หากมีเพศสัมพันธ์กัน เก่ง						
เองก็กลัวว่าจะติดเชื้อเอดส์						
เนื่องจากไม่แน่ใจว่าจุ่มมีเชื้อ						
เอดส์หรือไม่ปัญหาของเก่งคือ						
อะไร						
ก. การหลีกเลี่ยงการมี	8(26.7)	7(23.3)	9(30.0)	8(26.7)	14(46.7)	8(26.7)
เพศสัมพันธ์						
ข. จะมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย	10(33.3)	12(40.0)	21(70.0)	11(36.71)	16(53.3)	9(30.0)
จากการติดเชื้อเอดส์ได้อย่างไร						
ค. ความไม่แน่ใจในตัวจุ่ม	7(23.3)	2(6.7)	0(0.0)	2(6.7)	0(0.0)	1(3.3)
ง. การกลัวติดเชื้อเอดส์	5(16.7)	8(26.7)	0(0.0)	9(30.0)	0(0.0)	12(40.0)

ตารางที่ 17 (ต่อ)

	ก่อนทดลอง		หลังทันที		หลังติดตามผล	
	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ	ทดลอง	เปรียบเทียบ
ข้อ 20. หากในขณะนั้นไม่มี ดูยางอนามัย ถ้านักศึกษาเป็น เก้ง นักศึกษาจะแก้ไขปัญหา อย่างไร						
ก. ปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ กับจุ่ม	11(36.7)	12(40.0)	27(90.0)	10(33.3)	26(86.7)	11(36.7)
ข. ให้ความสุขแก่กันโดยไม่ ต้องมีเพศสัมพันธ์	13(43.3)	11(36.7)	3(10.0)	9(30.0)	4(13.31)	7(23.3)
ค. มีเพศสัมพันธ์กับ จุ่มเพราะ เพียงครั้งเดียวโอกาสติดเชื้อ เอดส์คงน้อยมาก	5(16.7)	4(13.3)	0(0.0)	4(13.3)	0(0.0)	1(3.3)
ง. มีเพศสัมพันธ์กับจุ่ม เพราะ จุ่มไม่ใช่หญิงบริการคงไม่ติด เชื้อ	1(3.3)	2(6.7)	0(0.0)	7(23.3)	0(0.0)	11(36.7)

ภาคผนวก จ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.นายแพทย์นพดล แจ่มแรง

ตำแหน่ง นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ
โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ แพทย์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ปี 2528
2. นายแพทย์อุกฤษ อุสุภาพ

ตำแหน่ง นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ
โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ แพทย์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล
ปี 2542
3. ดร.วรรณภา นิติมงคลชัย

ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์
คุุขภูิบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา
คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม